

PREDLOG

ZAKON

O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

Član 1.

U Zakonu o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS”, broj 101/05), u članu 2. zapeta i reči: „osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno” brišu se.

Dodaje se stav 2, koji glasi:

„Ovaj zakon se ne primenjuje pri obavljanju specifične vojne službe u Vojsci Srbije i obavljanju policijskih i poslova zaštite i spasavanja iz delokruga nadležnog državnog organa, u kojima su pitanja bezbednosti i zdravlja na radu pri obavljanju te službe i tih poslova uređena posebnim zakonom i propisima donetim na osnovu tog zakona.”

Član 2.

U članu 4. tačka 2) tačka i zapeta se zamenjuje sa dve tačke.

Dodaju se podtač. (1) i (2), koje glase:

„(1) kao poslodavac u smislu ovog zakona smatra se i fizičko lice koje po bilo kom pravnom osnovu obezbeđuje posao zaposlenom, izuzimajući lice, koje posao obezbeđuje u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gospodarstva, koji obavljaju posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi,

(2) kao poslodavac smatra se i fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost;”.

U tački 16) reči: „ili delimično” brišu se.

U tački 22) tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Dodaju se tač. 23) i 24), koje glase:

„23) Prevencija jeste proces obezbeđivanja mera na radnom mestu i u radnoj okolini kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radu;

24) Jezik koji zaposleni razume jeste maternji jezik, jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji na kojoj poslodavac ima sedište, odnosno zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govori, čita i piše, kao i jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta.”

Član 3.

U članu 6. reč: „invalida” zamenjuje se rečima: „osoba sa invaliditetom”, a posle reči: „uređuju se ovim” dodaju se reči: „i drugim”.

Dodaje se stav 2, koji glasi:

„Preventivne mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih, zaposlene žene za vreme trudnoće i zaposlene koja doji dete sporazumno propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za zdravlje.”

Član 4.

U članu 12. tačka 5) menja se i glasi:

„5) zamena opasnog bezopasnim ili manje opasnim;”.

U tački 7) tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Dodaju se tač. 8) i 9), koje glase:

„8) prilagođavanja tehničkom napretku;

9) razvijanja koherentne celokupne politike prevencije.”

Član 5.

U članu 15. stav 1. tačka 2) posle reči: „poslova” dodaju se reči: „na radnom mestu”.

U tački 10) tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Dodaje se tačka 11), koja glasi:

„11) obezbedi mere zaštite od požara, spasavanje i evakuaciju u skladu sa posebnim zakonom.”

U stavu 3. posle reči: „ili ispitivanju” dodaje se reč: „uslova”.

Posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Način pružanja prve pomoći, vrste sredstava i opreme koji moraju biti obezbeđeni na radnom mestu, način i rokove osposobljavanja zaposlenih za pružanje prve pomoći sporazumno propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za zdravlje.”

Član 6.

U članu 16. stav 1. reči: „za obavljanje određenih poslova na radnom mestu u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad” zamenjuju se rečima: „na radnom mestu sa povećanim rizikom”.

Član 7.

U članu 18. stav 2. menja se i glasi:

„Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, dužan je da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta koji uz izveštaj o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada.”

Posle stava 4. dodaje se novi stav 5, koji glasi:

„Poslodavac je dužan da odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti.”

Dosadašnji stav 5. postaje stav 6.

U dosadašnjim st. 6, 7. i 8. koji postaju st. 7, 8. i 9. broj: „5.” zamenjuje se brojem „6.”.

Član 8.

Član 24. menja se i glasi:

„Član 24.

Poslodavac može da zaposlenima da na korišćenje opremu za rad i sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu, samo ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima, ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku, ako su označeni u skladu sa propisima i ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija.

Poslodavac koji je zaposlenima dao na korišćenje opremu za rad i sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu pre stupanja na snagu propisa kojim je utvrđena obaveza iz stava 1. ovog člana, dužan je da obezbedi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje.

Poslodavac je dužan da obezbedi zaposlenima uputstva za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu.

Poslodavac je dužan da obezbedi prevod dokumentacije iz stava 3. ovog člana na jezik koji zaposleni razume.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se na sve promene radnog i tehnološkog procesa.”

Član 9.

Posle člana 24. dodaje se član 24a, koji glasi:

„Član 24a

Poslodavac može da zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista samo ako mu je uz hemijsku materiju učinio dostupnim bezbednosni list, u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije, kao i ako je obezedio sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista.

Poslodavac treba da drži bezbednosni list na srpskom jeziku.

Poslodavac je dužan da obezbedi prevod bezbednosnog lista na jezik koji zaposleni razume, kao i da omogući zaposlenom pristup podacima sadržanim u bezbednosnom listu.”

Član 10.

U članu 27. stav 1. posle reči: „kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno” dodaju se reči: „drugog radnog angažovanja,”, a posle reči: „za rad” dodaju se reči: „ili promene opreme za rad”.

U stavu 4. posle reči: „mesta” dodaju se reči: „i sprovodi se po programu, čiji sadržaj poslodavac mora, kada je to potrebno, da obnavlja i menja”.

Član 11.

U članu 28. stav 1. posle reči: „praktično” dodaju se zapeta i reči: „u skladu sa programom ospozobljavanja za bezbedan i zdrav rad koji donosi poslodavac”.

U stavu 3. reči: „na način i po postupku utvrđenim aktom o proceni rizika” zamenjuju se rečima: „najkasnije u roku od jedne godine od dana prethodne provere, a na ostalim radnim mestima najkasnije u roku od četiri godine od dana prethodne provere”.

Posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad obavlja se na jeziku koji zaposleni razume i prilagođava se mogućnostima i sposobnostima osoba sa invaliditetom.”

Član 12.

U članu 30. stav 3. posle reči: „trudnoće” dodaju se reči: „i zaposlena koja doji dete”, posle reči: „života” dodaje se zapeta, a reči: „i zaposleni sa smanjenom radnom sposobnošću” zamenjuju se rečima: „osobe sa invaliditetom i profesionalno oboleli”.

Član 13.

U članu 31. stav 1. posle reči: „dužan” dodaju se reči: „što je moguće pre”.

U stavu 3. posle reči: „su dobila” dodaju se reči: „uputstva da prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.”

Član 14.

U članu 34. stav 1. posle reči: „i da” dodaju se reči: „prestane da radi.”.

U stavu 2. posle reči: „zaposleni” dodaju se reči: „koji prestane da radi, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu okolinu”.

Član 15.

U članu 35. posle stava 2. dodaje se novi stav 3, koji glasi:

„Zaposlenom je zabranjeno da samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad.”

Dosadašnji stav 3. postaje stav 4.

Član 16.

U članu 37. stav 3. menja se i glasi:

„Poslove bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da obavlja sam u delatnostima trgovine na malo, usluga smeštaja i ishrane, informisanja i komunikacija, finansijskim i osiguranja, poslovanja nekretninama, stručnim, naučnim, inovacionim, administrativnim i pomoćnim uslužnim delatnostima, obaveznog socijalnog osiguranja, obrazovanja, umetnosti, zabave i rekreacije, kao i ostalim uslužnim delatnostima, ako ima do 20 zaposlenih i nije dužan da ima položen stručni ispit iz stava 2. ovog člana.”

Član 17.

Posle člana 37. dodaje se član 37a, koji glasi:

„Član 37a

Poslodavac u delatnostima građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije (osim trgovine električnom energijom i gasovitim gorivima preko gasovodne mreže), snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpada i sličnim aktivnostima, kao i u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite, dužan je da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu odredi lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, osnovnim strukovnim studijama, odnosno na studijama u trajanju do tri godine iz naučne,

odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka.”

Član 18.

U članu 38. posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Program usavršavanja znanja i druga pitanja u vezi sa usavršavanjem znanja zaposlenog iz stava 3. ovog člana, propisuje ministar nadležan za rad.”

Član 19.

U članu 40. stav 1. tačka 1) menja se i glasi:

„1) sprovodi postupak procene rizika;”.

U tački 7) reči: „zaposlenih na radu” zamenjuju se rečima: „kod poslodavca”.

Posle stava 3. dodaje se stav 4, koji glasi:

„Lice za bezbednost i zdravlje na radu je dužno da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu u smislu člana 38. stav 4. ovog zakona.”

Član 20.

U članu 44. stav 3. reči: „koji ima 50 i više zaposlenih” brišu se.

U stavu 4. posle reči: „ugovorom” dodaju se reči: „ili sporazumom zaključenim između poslodavca i predstavnika zaposlenih”.

Posle stava 4. dodaje stav 5, koji glasi:

„Poslodavac je dužan da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući odsustvo sa rada u obavljanju poslova radnog mesta na koje je raspoređen u trajanju od najmanje pet časova rada mesečno s pravom na naknadu zarade koja se obračunava i isplaćuje u istom iznosu kao da je radio na poslovima radnog mesta, kao i da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih.”

Član 21.

U članu 45. stav 1. tačka 2) reči: „sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu” zamenjuju se rečima: „bezbednost i zdravlje na radu, da predlažu i budu konsultovani”.

Član 22.

U članu 47. tačka 1) posle reči: „predlozima” dodaju se reči: „mera zaštite i preventivnih mera”.

Član 23.

U članu 49. stav 1. tačka 6) posle reči: „ispitivanjima” dodaje se reč: „uslova”.

U tački 7) reči: „i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu” brišu se.

U tački 8) tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Dodaju se tač. 9) i 10), koje glase:

„9) izdatim sredstvima i opremi za ličnu zaštitu na radu;

10) izvršenim lekarskim pregledima zaposlenih u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.”

Član 24.

Posle člana 49. dodaje se član 49a, koji glasi:

„Član 49a

Poslodavac u evidencijama iz člana 49. stav 1. tač. 2), 3), 4), 9) i 10) ovog zakona unosi ime i prezime zaposlenog i naziv radnog mesta.

Akti u postupku obezbeđivanja prethodnog i periodičnog lekarskog pregleda zaposlenog na radnom mestu sa povećanim rizikom iz člana 43. ovog zakona sadrže podatke o ličnosti: ime i prezime lica, jedinstveni matični broj građana, odnosno datum rođenja, mesto rođenja i opština, zanimanje, stepen stručne spreme, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.

Izveštaj o povredi na radu i profesionalnom oboljenju iz člana 51. ovog zakona sadrže podatke o ličnosti: ime i prezime lica, pol, jedinstveni matični broj građana, odnosno datum rođenja, prebivalište, odnosno boravište, stepen stručne spreme, podatke o radnom mestu i povredi na radu, odnosno o vrsti profesionalnog oboljenja i o zdravstvenom stanju.

Podaci o ličnosti iz stava 3. ovog člana dostavljaju se na korišćenje organizacijama nadležnim za zdravstveno, penzijsko i invalidsko osiguranje i Upravi za bezbednost i zdravlje na radu.

Akta koja se ustanovljavaju podzakonskim propisima kojima se uređuju preventivne mere iz člana 7. ovog zakona ne mogu da sadrže više podataka o ličnosti od sledećih podataka, i to: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, datum rođenja, mesto rođenja i opština, zanimanje, stepen stručne spreme, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju.”

Član 25.

U članu 50. stav 2. zapeta i reči: „odnosno oboljenje u vezi sa radom zaposlenog” brišu se.

Član 26.

U članu 51. stav 1. menja se i glasi:

„Izveštaj o povredi na radu i profesionalnom oboljenju koji se dogode na radnom mestu, poslodavac je dužan da dostavi zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno kod koga je utvrđeno profesionalno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje.”

Član 27.

U članu 52. stav 2. zapeta i reči: „oboljenjima u vezi sa radom” brišu se.

Član 28.

U članu 56. stav 1. reči: „zaposlenog sa visokom školskom spremom odgovarajuće struke” zamjenjuju se rečima: „u radnom odnosu najmanje dva zaposlena koji imaju stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru

obrazovno – naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka”, a posle reči: „na tim poslovima” dodaju se reči: „i ako osnivaču ili sa njim povezanom licu, odnosno preduzetniku ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društвima licence izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine.”

U stavu 2. posle reči: „ima” dodaju se reči: „u radnom odnosu”, a posle reči: „odgovorno lice” dodaju se reči: „i ako osnivaču ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društвima licence izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine.”

U stavu 3. reči: „visokom školskom spremom odgovarajuće struke” zamenjuju se rečima: „stećenim visokim obrazovanjem na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka”, a posle reči: „poslovima” dodaju se reči: „ili najmanje pet godina radnog iskustva u struci i ako tom licu licence izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine.”

Posle stava 4. dodaju se novi st. 5. do 7, koji glase:

„Ako pravno lice ili preduzetnik prestane da ispunjava uslove iz st. 1. i 2. ovog člana, ovlašćeno službeno lice nadležno za vršenje nadzora nad radom pravnog lica i preduzetnika sa licencom nalaže tom pravnom licu, odnosno preduzetniku postupanje kojim se obezbeđuje ispunjenost uslova za dobijanje licence i određuje mu rok za to postupanje, koji ne može biti duži od 90 dana od dana obaveštavanja o naloženoj meri i tom pravnom licu, odnosno preduzetniku privremeno zabranjuje obavljanje poslova za čije vršenje je licence uslov, a najduže do isteka roka utvrđenog ovim stavom.

Ako pravno lice, odnosno preduzetnik sa licencom obavesti organ nadležan za vršenje nadzora nad njegovim radom da je prestao da ispunjava uslove iz st. 1. i 2. ovog člana, to obaveštenje upodobljava se nalogu, odnosno rešenju iz stava 5. ovog člana.

Licence iz st. 1. i 2. ovog člana ministar nadležan za rad izdaje sa rokom važenja od pet godina. Licence se može obnoviti na način i pod uslovima pod kojima se izdaje, s tim da se zahtev za obnavljanje licence mora podneti najkasnije 30 dana pre isteka roka važenja licence.”

Dosadašnji stav 5. postaje stav 8.

Član 29.

U članu 57. tačka 3) tačka se zamenjuje tačkom i zapetom.

Dodaje se tačka 4), koja glasi:

„4) imaocu licence, ako u periodu važenja licence prestane da ispunjava uslove iz člana 56. ovog zakona.”

Član 30.

U članu 60. tačka 9) reč: „zakonitošću” briše se, a reč: „rada” zamenjuje se rečju: „radom”.

U tački 14) posle reči: „na radu” dodaju se zapeta i reči: „stara se o dodeli nacionalnih priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, o čemu vodi evidenciju u koju unosi ime i prezime fizičkog lica”.

Dodaje se stav 2, koji glasi:

„U postupku organizovanja polaganja stručnih ispita iz člana 54. ovog zakona i pripreme predloga rešenja za izdavanje i oduzimanje licenci iz čl. 55. i 57. ovog zakona, vrši se obrada podataka o ličnosti: ime, ime jednog roditelja i prezime lica, datum i mesto rođenja, jedinstveni matični broj građana, mesto i adresa prebivališta, odnosno boravišta, vrsta i stepen stručne spreme, radno mesto – poslovi koje lice obavlja, kontakt telefon, telefaks i adresa elektronske pošte.”

Član 31.

Posle člana 60. dodaju se Glava IXa i član 60a, koji glase:

„IXa NACIONALNA PRIZNANJA

Član 60a

Radi unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji, pravnim i fizičkim licima, Odboru za bezbednost i zdravlje na radu, organizacijama i udruženjima, za izuzetna postignuća u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, mogu se dodeliti nacionalna priznanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu (u daljem tekstu: priznanja).

Vrste priznanja jesu:

- 1) Povelja „28. april”;
- 2) Plaketa „28. april”;
- 3) Pohvalnica „28. april”.

Povelja „28. april” dodeljuje se pravnom licu ili preduzetniku, u dve kategorije (do 250 zaposlenih i preko 250 zaposlenih) – za poseban doprinos i afirmaciju bezbednosti i zdravlja na radu, kroz njihovo zakonito, blagovremeno i preventivno postupanje u primeni utvrđenih mera.

Plaketa „28. april” dodeljuje se fizičkim licima, organizacijama i udruženjima za postignute rezultate i zasluge u promociji bezbednosti i zdravlja na radu.

Pohvalnica „28. april” dodeljuje se licu za bezbednost i zdravlje na radu, predstavniku zaposlenih, Odboru za bezbednost i zdravlje na radu, organizacijama i udruženjima koji svojim radom doprinose podizanju svesti kod zaposlenih o značaju bezbednosti i zdravlja na radu.

Priznanja se dodeljuju na Dan bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji 28. aprila.

Inicijativu za dodelu priznanja Upravi za bezbednost i zdravlje na radu mogu podneti pravna i fizička lica, preduzetnici, organizacije zaposlenih i poslodavaca i druga udruženja.

Ispunjenošć uslova za dodelu priznanja ispituje Uprava za bezbednost i zdravlje na radu uz učešće predstavnika socijalnih partnera, odnosno reprezentativnih organizacija zaposlenih i poslodavaca, inspektora rada i drugih stručnjaka iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Predlog za dodelu priznanja Uprava za bezbednost i zdravlje na radu dostavlja ministru nadležnom za rad.

Sadržinu i izgled nacionalnih priznanja propisuje ministar nadležan za rad.”

Član 32.

U članu 61. reč: „propisanim” zamenjuje se rečima: „utvrđenim aktom o proceni rizika.”.

Član 33.

U članu 62. stav 1. reči: „visoku stručnu spremu” zamenjuju se rečima: „stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja društveno-humanističkih nauka, tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka”.

Stav 2. briše se.

Član 34.

U članu 69. stav 1. tačka 6) posle reči: „poslove” dodaju se reči: „na radnom mestu”.

U tački 15) reči: „za obavljanje određenih poslova na radnom mestu u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad” zamenjuju se rečima: „na radnom mestu sa povećanim rizikom”.

U tački 19) reči: „ako za radove na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta, odnosno promeni tehnološkog procesa, koje izvodi duže od sedam dana” zamenjuju se rečima: „ako za radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima”.

Posle tačke 19) dodaje se tačka 19a), koja glasi:

„19a) ako odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi ne prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti (član 18. stav 5);”.

Tačka 24) menja se i glasi:

„24) ako zaposlenima da na korišćenje opremu za rad i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu koji nisu usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima ili nije obezedio uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje, kao i ako nije obezedio uputstva za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu (član 24);”.

Posle tačke 24) dodaje se tačka 24a), koja glasi:

„24a) ako zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista, a nije učinio dostupnim bezbednosni list, ili ako nisu obezbeđene sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista (član 24a);”.

Posle tačke 27) dodaje se tačka 27a), koja glasi:

„27a) ako u delatnostima građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije (osim trgovine električnom energijom i gasovitim gorivima preko gasovodne mreže), snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim

vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpada i sličnim aktivnostima, kao i u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite ne odredi lice za bezbednost i zdravlje na radu koje ispunjava uslove propisane ovim zakonom (član 37a);”.

U tački 31) zapeta i reči: „odnosno oboljenje zaposlenog u vezi sa radom” brišu se.

Posle tačke 31) dodaje se tačka 31a), koja glasi:

„31a) ako ne dostavi zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno kod koga je utvrđeno profesionalno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje izveštaj o povredi na radu i profesionalnom oboljenju koji se dogode na radnom mestu (član 51. stav 1);”.

Član 35.

U članu 70. stav 1. tačka 3) reči: „i zaposlenom sa smanjenom radnom sposobnošću” zamenjuju se rečima: „osobama sa invaliditetom i profesionalno obolelim”.

U tački 4) posle reči: „ako” dodaju se reči: „što je moguće pre”.

U tački 6) posle reči: „dobila” dodaju se reči: „uputstva da prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto.”.

U tački 11) reči: „sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu” zamenjuju se rečima: „bezbednost i zdravlje na radu, da predlažu i budu konsultovani”.

U tački 12) posle reči: „predlozima” dodaju se reči: „mera zaštite i preventivnih mera”.

Član 36.

U članu 75. tačka 1) posle reči: „rukuje” dodaju se zapeta i reči: „ako samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad”.

Član 37.

U članu 78. tačka 3) briše se.

Član 38.

U članu 79. tač. 1), 3), 10) i 14) brišu se.

Član 39.

U članu 4. tač. 18), 20) i 21), članu 15. stav 1. tačka 7), st. 2. i 3, članu 40. stav 1. tačka 5), članu 49. stav 1. tačka 7), članu 55. tačka 2), članu 56. stav 2, članu 57. tačka 2), članu 69. stav 1. tačka 11) i članu 73. stav 1. tač. 1) i 3) reči: „ispitivanja opreme” u određenom padežu zamenjuju se rečima: „provera opreme” u odgovarajućem padežu.

Član 40.

Podzakonski akti iz čl. 3, 5. i 31. (novi član 60a) ovog zakona biće doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a podzakonski akti iz člana 18. ovog zakona biće doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Stručni ispit, položen pre stupanja na snagu ovog zakona, ostaje da važi.

Lice koje se 1. decembra 2017. godine zatekne da obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, a ne ispunjava uslove utvrđene u članu 17. ovog

zakona, može da nastavi da obavlja te poslove do ispunjenja uslova utvrđenih ovim zakonom, a najduže pet godina, osim lica koje ih je obavljalo do dana početka primene člana 17. i kojem je do ispunjenja uslova za prestanak radnog odnosa sa pravom na starosnu penziju preostalo najviše pet godina.

Pravna lica i preduzetnici kojima su izdate licence iz člana 55. tač. 1) i 2) Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, uskladiće svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Pravna lica i preduzetnici kojima je licenca izdata pre pet i više godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a pravna lica i preduzetnici kod kojih od izdavanja licence nije proteklo pet godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu najkasnije 30 dana pre nego što se napuni pet godina od dana izdavanja licence.

Član 41.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”, osim člana 17. koji se primenjuje od 1. decembra 2017. godine.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje predloženog zakona sadržan je u odredbi člana 97. tačka 8. Ustava Republike Srbije, kojom je propisano da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje sistem u oblasti radnih odnosa, zaštite na radu, zapošljavanja, socijalnog osiguranja i drugih oblika socijalne sigurnosti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Razlozi za donošenje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu sadržani su u činjenici da je važeći Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu donet novembra 2005. godine („Službeni glasnik RS”, broj 101/05) i da su u periodu dosadašnje primene zakona uočeni određeni nedostaci koji se pre svega odnose na probleme u primeni Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu kada su u pitanju specifične aktivnosti vojske i policije, značenje pojedinih izraza, način pripreme i sprovođenja osposobljavanja zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i periodične provere osposobljenosti, kontinuirano usavršavanje znanja lica za bezbednost i zdravlje na radu, ne postojanje roka važenja izdatih licenci i drugi, što je dovelo do problema u funkcionisanju u pojedinim segmentima bezbednosti i zdravlja na radu, kao i ostvarivanju prava i obaveza poslodavaca i zaposlenih.

Pri izradi Zakona korišćena su osnovna rešenja iz Direktive 89/391/EEZ o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja zaposlenih na radu, kao i drugih posebnih direktiva koje su donete na osnovu ove direktive. Iako je Zakon sledio i preneo pojedina rešenja direktive, u toku prethodnih devet godina od donošenja Zakona, javila se potreba da se preispitaju usvojena rešenja koja utiču na stvaranje bezbednih i zdravih radnih uslova u Republici Srbiji, imajući pritom u vidu da Republika Srbija još uvek nije zemlja članica EU, pa je potrebno adekvatno modifikovati neka rešenja iz direktive, koja ne mogu imati istovetnu primenu u našem sistemu. Iz navedenih razloga predlažu se intervencije u Zakonu o bezbednosti i zdravlju na radu u delu koji se odnosi na normativne nedostatke, podizanje nivoa kompetencije lica za bezbednost i zdralje na radu, donošenje programa za osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad, unapređenje znanja lica za bezbednost i zdravlje na radu, dalje usklađivanje sa zahtevima iz Direktive, potrebe da se dalje unapređuje sistem bezbednosti i zdralja na radu, kao i uređivanje ostalih pitanja koja su se pokazala kao sporna u praksi.

Ovim zakonom o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, na prvom mestu, se vrši preciziranje i usklađivanje terminologije osnovnog teksta zakona i usaglašavanje sa odredbama Direktive.

Što se tiče najznačajnijih izmena u vezi značenja pojedinih izraza sada se preciznije definije izraz poslodavac, uvodi se novi izraz prevencija, kao i jezik koji zaposleni razume.

Izmenama i dopunama Zakona propisana je obaveza poslodavca da odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti.

Pored toga, izmenama i dopunama Zakona vrši se usklađivanje sa odredbama Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti („Službeni glasnik RS”, broj 36/09). Preciznije su definisani uslovi pod kojima poslodavac daje na upotrebu opremu za rad i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu. Takođe, definisani su uslovi pod kojima poslodavac daje na korišćenje opasne

hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije.

Bitna novina kod organizovanja poslova bezbednosti i zdravlja na radu je mogućnost da poslove bezbednosti i zdravlju na radu poslodavac može obavljati sam u određenim manje rizičnim delatnostima, ako ima do 20 zaposlenih i nije dužan da ima položen stručni ispit o praktičnoj sposobljenosti za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu. S druge strane u određenim visokorizičnim delatnostima podiže se nivo kompetencije lica koja se bave poslovima bezbednosti i zdravlju na radu kod poslodavca uvođenjem obaveze poslodavca da za ove poslove odredi lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, osnovnim strukovnim studijama, odnosno na studijama u trajanju do tri godine u odgovarajućoj naučnoj, odnosno stručnoj oblasti.

U delu koji propisuje uslove za izdavanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, povećan je broj zaposlenih u pravnom licu ili kod preduzetnika koji podnose zahtev za dobijanje ove licence i sada je najmanje dva zaposlena, za licence u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu koje se izdaju pravnim licima i preduzetnicima, utvrđen je rok važenja izdate licence od pet godina. Takođe, dodaje se nov uslov za izdavanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu i poslova pregleda i provere opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline, ako izdata odgovarajuća licenca osnivaču ili sa njim povezanom licu, odnosno preduzetniku ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društvima, nije bila oduzeta u prethodne tri godine. Pored navedenog, u slučaju kada pravno lice ili preduzetnik sa licencom u toku obavljanja poslova prestane da ispunjava jedan od uslova za dobijanje licence, može mu se u toku nadzora izreći mera zabrane obavljanja poslova dok ne ispuni uslov, a najduže 90 dana, što je usklađeno sa Zakonom o inspekcijskom nadzoru.

U cilju promovisanja i unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji utvrđuju se nacionalna priznanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, koja se mogu dodeliti pravnim, fizičkim licima i Odboru za bezbednost i zdravlje na radu.

Usvajanjem i sprovođenjem ovog zakona obezbiće se uslovi za bolje razumevanje osnovnog cilja i svrhe primene principa prevencije radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih bolesti i bolesti u vezi sa radom. Pored navedenog predložena rešenja uticaće na sistematsko unapređenje prevencije, praćenjem i prilagođavanjem tehničkom napretku.

Primenom ovog zakona stvaraju se obaveze za privredne subjekte.

III. OBJAŠNjENjE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENjA

Članom 1. Predloga zakona predviđa se dopuna člana 2. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se propisuje da se zakon ne primenjuje pri obavljanju specifične vojne službe u Vojsci Srbije i obavljanju policijskih i poslova zaštite i spasavanja iz delokruga nadležnog državnog organa, u kojima su pitanja bezbednosti i zdravlja na radu pri obavljanju te službe i tih poslova uređena posebnim zakonom i propisima donetim na osnovu tog zakona. Na taj način vrši se usklađivanje sa članom 2. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 2. Predloga zakona predviđa se dopuna člana 4. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu i precizira se značenje izraza poslodavac, pa se kao poslodavac u smislu ovog zakona smatra i fizičko lice, koje po bilo kom pravnom osnovu obezbeđuje posao zaposlenom, izuzimajući lice, koje posao obezbeđuje u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavljaju posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o

poljoprivredi, kao i fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost. Ovakvim značenjem izraza poslodavac u poljoprivredi i preduzetnik koji obavlja privrednu delatnost i radno angažuje zaposlene, izvršeno je preciziranje ko se u svakom pojedinačnom slučaju smatra poslodavcem koji je odgovoran za primenu mera za bezbednost i zdravlje na radu kao što su: sposobljavanje za bezbedan i zdrav rad, izrada akta o proceni rizika, pregled i provera opreme za rad, ispitivanje uslova radne okoline, odnosno buke, vibracija, hemijskih štetnosti i dr. Takođe, novom tačkom 23) definisan je pojam Prevencije, kao proces obezbeđivanja mera na radnom mestu i u radnoj okolini kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radu, a tačkom 24) definisan je jezik koji zaposleni razume kao maternji jezik, jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji na kojoj poslodavac ima sedište, odnosno zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govorи, čita i piše, kao i jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta.

Članom 3. Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom, odnosno stvara pravni osnov za propisivanje mera za bezbedan i zdrav rad mladih, zaposlene žene za vreme trudnoće i zaposlene koja doji dete. Ovom izmenom Zakona vrši se usklađivanje sa članom 15. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 4. Predloga zakona vrši se preciziranje i dopuna člana 12. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se načelo iz tačke 5) menja i glasi: „5) zamena opasnog bezopasnim ili manje opasnim”. Takođe se dodaju nove tač. „8) prilagođavanja tehničkom napretku” i „9) razvijanja koherentne celokupne politike prevencije, kojima se proširuju načela prevencije” u skladu sa članom 6. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 5. Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje sa odredbama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu. Dodaje se tačka kojom se utvrđuje obaveza poslodavca da obezbedi mere zaštite od požara, spasavanje i evakuaciju u skladu sa posebnim zakonom, kao i stav kojim se stvara pravni osnov za donošenje podzakonskog propisa kojim će se propisati način pružanja prve pomoći, vrste sredstava i opreme koji moraju biti obezbeđeni na radnom mestu, način i rokovi sposobljavanja zaposlenih za pružanje prve pomoći. Predloženim rešenjima izvršeno je usklađivanje sa članom 8. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 6. Predloga zakona, u članu 16. stav 1. Zakona vrši se preciziranje obaveze poslodavca u vezi sa određivanjem posebnih zdravstvenih uslova koje moraju ispunjavati zaposleni, tako što se isti utvrđuju samo za radna mesta sa povećanim rizikom, a ne i za obavljanje drugih poslova na radnom mestu i u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad što je često u praksi izazivalo nedoumice, čime je izvršeno usklađivanje i sa odredbama čl. 33. i 43. ovog zakona.

Članom 7. Predloga zakona, vrši se izmena člana 18. stav 2. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu kojim se propisuje obaveza poslodavcu koji izvodi radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta koji uz izveštaj o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada. Dodaje se novi stav kojim se propisuje obaveza poslodavaca da pri izvođenju radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti iste odmah, od nastanka, usmeno i u pisменој formi prijavi nadležnoj inspekciji rada.

Članom 8. Predloga zakona vrši se izmena člana 24. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, odnosno propisuje se obaveza poslodavca prilikom davanja zaposlenima na upotrebu opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu. Precizira se obaveza poslodavca da zaposlenima da na korišćenje opremu za

rad i sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu, samo ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima, ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku, ako su označeni u skladu sa propisima i ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija. Poslodavac koji je zaposlenima dao na korišćenje opremu za rad i sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu pre stupanja na snagu propisa kojim je utvrđena ova obaveza, dužan je da obezbedi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje. Poslodavac je dužan da obezbedi zaposlenima uputstva za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu. Poslodavac je dužan da obezbedi prevod dokumentacije na jezik koji zaposleni razume. Ovom izmenom vrši se usklađivanje sa Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, kako bi se izbegli problemi koje je u primeni stvaralo dosadašnje rešenje.

Članom 9. Predloga zakona dodaje se novi član 24a kojim se propisuje obaveza poslodavca da zaposlenima da na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista samo ako mu je uz hemijsku materiju učinio dostupnim bezbednosni list, u skladu sa propisima kojima se uređuju hemikalije, kao i ako je obezedio sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista. Poslodavac treba da drži bezbednosni list na srpskom jeziku. Poslodavac je dužan da obezbedi prevod bezbednosnog lista na jezik koji zaposleni razume, kao i da omogući zaposlenom pristup podacima sadržanim u bezbednosnom listu. Na ovaj način se vrši usklađivanje sa propisima kojima se uređuju hemikalije.

Članom 10. Predloga zakona predlaže se dopune u članu 27. st 1. i 4. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se u stavu 1. osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad vrši kako kod zasnivanja radnog odnosa, tako i kod drugog radnog angažovanja i prilikom promene opreme za rad. U stavu 4. precizira se način sprovođenja osposobljavanja i uvodi se program, čiji sadržaj poslodavac mora, kada je to potrebno, da obnavlja i menja. Ovim dopunama obuhvataju se svi zakoniti slučajevi radnog angažovanja zaposlenih koje je poslodavac dužan da osposobi za bezbedan i zdrav rad i uvodi se nova obaveza za poslodavca da osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad vrši u skladu sa programom osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad.

Članom 11. Predloga zakona vrše se dopune u članu 28. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se propisuje rok periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad na radnim mestima sa povećanim rizikom, tako da se provera vrši najkasnije u roku od jedne godine od dana prethodne provere, a na ostalim radnim mestima najkasnije u roku od četiri godine od dana prethodne provere. Osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad obavlja se na jeziku koji zaposleni razume i prilagođava se mogućnostima i sposobnostima osoba sa invaliditetom, čime je izvršeno usklađivanje sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom.

Članom 12. Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje sa Zakonom o radu, Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Članom 13. Predloga zakona vrše se dopune u članu 31. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se precizira obaveza poslodavca kada je u pitanju neposredna opasnost po život i zdravlje, da sva lica što je moguće pre informiše i obavesti o svim pitanjima koja se odnose na zaštitu bezbednosti i zdravlja, a ne samo o opasnim lokacijama gde može doći do neposredne opasnosti.

Članom 14. Predloga zakona predlaže se dopune člana 34. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se pravo zaposlenih u slučaju neposredne

opasnosti po život i zdravlje da mogu da prestanu da rade, napuste radno mesto, radni proces, odnosno radnu okolinu.

Članom 15. Predloga zakona vrši se dopuna člana 35. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se propisuje zabrana zaposlenom da samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje na sredstvima za rad, kako bi se predupredila pojava da zaposleni u cilju hitnog obavljanja posla obavljaju poslove za koje nisu zaduženi. Ovo su u praksi česti slučajevi povređivanja zaposlenih. Ovom izmenom vrši se usklađivanje sa članom 13. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 16. Predloga zakona vrše se izmene člana 37. stav 3. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, proširuje se pravo poslodavca koji obavlja određenu delatnost i ima do 20 zaposlenih da poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja sam bez položenog stručnog ispita. Delatnosti su razvrstane u skladu sa Uredbom o klasifikaciji delatnosti i odnose se na delatnosti trgovine na malo, usluga smeštaja i ishrane, informisanja i komunikacija, finansijskim i osiguranja, poslovanja nekretninama, stručnim, naučnim, inovacionim, administrativnim i pomoćnim uslužnim delatnostima, obaveznog socijalnog osiguranja, obrazovanja, umetnosti, zabave i rekreacije, kao i ostale uslužne delatnosti. Predloženim rešenjem stvaraju se povoljniji uslovi za male poslodavce koji obavljaju neproizvodne delatnosti da sami mogu obavljati poslove bezbednosti i zdravlja na radu.

Članom 17. Predloga zakona dodaje se novi član 37a kojim se uvodi obaveza poslodavca koji obavlja određenu visokorizičnu delatnost da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu odredi lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, osnovnim strukovnim studijama, odnosno na studijama u trajanju do tri godine iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka. Ovom izmenom Zakona u delatnostima gde prema prikupljenim podacima povreda na radu Uprave za bezbednost i zdravlje na radu veliki broj zaposlenih pretrpi tešku ili čak smrtnu povedu na radu (građevinarstvo, prerađivačka industrija i sl.), podizanje nivoa kompetentnosti lica koje se bave poslovima bezbednosti i zdravlju na radu kod ovih poslodavaca dovešće do smanjenja broja i težine povreda na radu.

Članom 18. Predloga zakona vrši se dopuna člana 38. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se propisuje da Programe usavršavanja znanja i druga pitanja u vezi sa usavršavanjem znanja lica za bezbednost i zdravlje na radu propisuje ministar nadležan za rad. Ovom dopunom Zakona stvara se pravni osnov za uvođenje pravila u vezi sa celoživotnim učenjem i usavršavanjem znanja lica za bezbednost i zdravlje na radu.

Članom 19. Predloga zakona vrše se izmene i dopune člana 40. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se preciziraju odredbe stava 1. tač. 1. i 7. koje se odnose na poslove koje obavlja lice za bezbednost i zdravlje na radu. Predlaže se i dodavanje novog stava 4. kojim se propisuje obaveza lica za bezbednost i zdravlje na radu da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu prema Programu usavršavanja znanja. Predloženim rešenjem naglašava se značaj stručnog i kvalitetnog obavljanja poslova od strane lica za bezbednost i zdravlje na radu u cilju stvaranja bezbednih i zdravih uslova za rad kod poslodavca da bi se smanjile povrede na radu i profesionalne bolesti i preventivno delovalo na očuvanju zdravlja zaposlenih, zatim obim i složenost poslova koje obavlja lice za bezbednost i zdravlje na radu, stalno inoviranje propisa u ovoj oblasti, kao i usklađivanje domaćih propisa sa propisima Evropske unije.

Članom 20. Predloga zakona vrši se izmena i dopuna člana 44. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, tako što se obavezuje svaki poslodavac kod koga su zaposleni obrazovali Odbor za bezbednost i zdravlje na radu da u Odbor imenuje

najmanje jednog svog predstavnika, a njihov odnos sa sindikatom uređuje se kolektivnim ugovorom ili sporazumom zaključenim između poslodavca i predstavnika zaposlenih. Takođe dodaje se i stav 5. kojim se obavezuje poslodavac da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući odsustvo sa rada u obavljanju poslova radnog mesta na koje je raspoređen u trajanju od najmanje pet časova rada mesečno s pravom na naknadu zarade koja se obračunava i isplaćuje u istom iznosu kao da je radio na poslovima radnog mesta, kao i da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa svojim prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih. Ovom dopunom teži se ka obezbeđivanju adekvatnog vremena odsustvovanja s posla, prostornih i tehničkih uslova za rad predstavnika zaposlenih iz razloga što je u praksi mali broj obrazovanih Odbora za bezbednost i zdravlje na radu kod poslodavaca kod kojih je vršen nadzor u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu prema godišnjim izveštajima Inspektorata za rad. Ovom izmenom vrši se i usklađivanje sa članom 11. Direktive 89/391/EEZ.

Članom 21. Predloga zakona vrši se dopuna odredbe člana 45. stav 1. tačka 2) Zakona, preciziranjem prava predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu, odnosno Odbora za bezbednost i zdravlje na radu da učestvuju u razmatranju svih pitanja koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, da budu konsultovani i da imaju pravo da daju predloge u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu svih zaposlenih kod poslodavca.

Članom 22. Predloga zakona vrši se dopuna odredbe člana 47. tačka 1) Zakona, tako što se precizira obaveza poslodavca da predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu, odnosno Odbor za bezbednost i zdravlje na radu upozna sa predlozima za preduzimanje mera zaštite i preventivnih mera u cilju zaštite bezbednosti i zdravlja zaposlenih.

Članom 23. Predloga zakona vršene izmene i dopune odredbe člana 49. stav 1. Razlog donošenja ove izmene i dopune nalazi se u tome da se u praksi javila potreba za vođenjem posebnih evidencija o izdatim sredstvima i opremi za ličnu zaštitu na radu i izvršenim lekarskim pregledima zaposlenih u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

Članom 24. Predloga zakona dodaje se novi član 49a kojim se propisuje obim ličnih podataka zaposlenih koje poslodavac vodi u evidencijama iz člana 49. Zakona. Akta koja se ustanovljavaju podzakonskim propisima kojima se uređuju preventivne mere bezbednosti i zdravlja na radu ne mogu da sadrže više podataka o ličnosti od sledećih podataka, i to: ime i prezime, jedinstveni matični broj građana, datum rođenja, mesto rođenja i opština, zanimanje, stepen stručne spreme, naziv radnog mesta i podatke o zdravstvenom stanju. Ovom izmenom vrši se usklađivanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni glasnik RS”, br. 97/08, 104/09 – dr. zakon, 68/12 – US i 107/12).

Odredbama čl. 25. i 27. Predloga zakona brišu se u stavu 2. člana 50. i stavu 2. člana 52. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, reči: „odnosno oboljenje u vezi sa radom zaposlenog”, iz razloga što ne postoji lista oboljenja u vezi sa radom i praktično ne postoji mogućnost ispunjenja ove obaveze.

Članom 26. Predloga zakona vrši se preciziranje odredbe člana 51. stav 1. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, koja se odnosi na obavezu poslodavca u vezi dostavljanja izveštaja o povredi na radu i profesionalnom oboljenju koji se dogode na radnom mestu.

Članom 28. Predloga zakona vrše se izmene u članu 56. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu koji propisuje uslove za dobijanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 40. Zakona, tako što se proširuju i

pooštavaju uslovi za dobijanje licence i kao uslov se traži da pravno lice ili preduzetnik koji je podnosič zahteva za izdavanje licence mora da ima u radnom odnosu najmanje dva zaposlena koji imaju stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodnno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka i ako osnivaču ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društvima, odnosno preduzetniku licenca izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine. Precizirana je vrsta i stepen obrazovanja za dobijanje licence za obavljanje poslova odgovornog lica, kao i dužina radnog iskustva, čime je izvršeno usklađivanje sa odredbama Zakona o visokom obrazovanju („Službeni glasnik RS”, br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje, 97/08, 44/10, 93/12 i 89/13). Takođe se dodaju novi stavovi kojima se daje ovlašćenje službenom licu nadležnom za vršenje nadzora nad radom pravnog lica i preduzetnika sa licencem da nalaže tom pravnom licu, odnosno preduzetniku da obezbedi ispunjenost uslova za dobijanje licence i određuje mu rok za to postupanje, koji ne može biti duži od 90 dana od dana obaveštavanja o naloženoj meri i tom pravnom licu, odnosno preduzetniku privremeno zabranjuje obavljanje poslova za čije vršenje je licenca uslov, a najduže do isteka navedenog roka. Ako pravno lice, odnosno preduzetnik sa licencem obavesti organ nadležan za vršenje nadzora nad njegovim radom da je prestao da ispunjava uslove, to obaveštenje upodobljava se nalogu, odnosno rešenju ovlašćenog službenog lica. Rok važenja licenci koje se izdaju pravnim licima i preduzetnicima, ograničava se na pet godina, sa mogućnošću obnavljanja na način i pod uslovima pod kojima se izdaju.

Članom 29. Predloga zakona dopunjuje se član 57. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu tako što se u propisanim slučajevima za oduzimanje licene dodaje i slučaj da se licenca može oduzeti ako imalac licence u periodu važenja licence prestane da ispunjava uslove propisane za njeno važenje. Ovom izmenom vrši se usklađivanje sa dopunom člana 56. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu.

Članom 30. Predloga zakona vrši se izmena i dopuna člana 60. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu u delu kojim je propisan delokrug poslova Uprave za bezbednost i zdravlje na radu tako što se u tački 9) reč: „zakonitošću” briše, a reč: „rada” zamjenjuje se rečju: „radom”. Dopunjuje se tačka 14) i posle reči: „na radu” dodaju se reči: „stara se o dodeli nacionalnih priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, o čemu vodi evidenciju u koju unosi ime i prezime fizičkog lica.” Dodaje se stav 2. koji propisuje obim podataka o ličnosti čiju obradu u postupku organizovanja polaganja stručnih ispita i izdavanja i oduzimanja licenci Uprava za bezbednost i zdravlje na radu može da vrši, i to: ime, ime jednog roditelja i prezime lica, datum i mesto rođenja, jedinstveni matični broj građana, mesto i adresa prebivališta, odnosno boravišta, vrsta i stepen stručne spreme, radno mesto – poslovi koje lice obavlja, kontakt telefon, telefaks i adresa elektronske pošte.

Članom 31. Predloga zakona dodaju se Glava IXa i član 60a kojima se uvode nacionalna priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji. Radi unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu, pravnim i fizičkim licima, Odboru za bezbednost i zdravlje na radu, organizacijama i udruženjima, za izuzetna postignuća u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, mogu se dodeliti nacionalna priznanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu. Takođe, stvara se pravni osnov za donošenje podzakonskog propisa koji će propisati sadržinu i izgled nacionalnih priznanja: Povelje „28. april”; Plakete „28. april” i Pohvalnice „28. april”. Priznanja se dodeljuju na Dan bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji 28. aprila.

Članom 32. Predloga zakona vrši se korekcija u članu 61. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu u cilju preciziranja odredbe koja utvrđuje vršenje inspeksijskog nadzora.

Članom 33. Predloga zakona vrši se izmena člana 62. stav 1. tako što se reči: „visoku stručnu spremu” zamenjuju se rečima: „stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim akademskim studijama, specijalističkim strukovnim studijama, odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine ili specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno – naučnog polja društveno-humanističkih nauka, tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka”, i briše se odredba stava 2. tog člana Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu.

Članom 34. Predloga Zakona vrše se izmene i dopune člana 69. U stavu 1. tačka 6) posle reči: „poslova” dodaju se reči: „na radnom mestu”. U tački 15) reči: „za obavljanje određenih poslova na radnom mestu u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad” zamenjuju se rečima: „na radnom mestu sa povećanim rizikom”. U tački 19) reči: „ako za radove na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta, odnosno promeni tehnološkog procesa, koje izvodi duže od sedam dana” zamenjuju se rečima: „ako za radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima”. Posle tačke 19) dodaje se tačka 19a) koja glasi: „19a) ako odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi ne prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti (član 18. stav 5)”. Takođe su dodati novi slučajevi koji predstavljaju povredu odredaba Zakona za koje je zaprećena novčana kazna za poslodavca, koji su propisani čl. 24a, 27a i 51.

Članom 35. Predloga zakona, u kaznenim odredbama, vrši se terminološko usklađivanje sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom.

Članom 36. Predloga zakona vrši se dopuna člana 75. tačka 1) Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu čime je izvršeno usklađivanje sa dopunom iz člana 12. ovog zakona.

Članom 37. Predloga zakona briše se tačka 3) člana 78. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu. Razlog za predlaganje ove izmene nalazi se u tome što su propisi koji su sadržali mere zaštite na radu neprimenjivi ili su doneti novi propisi kojima su utvrđene preventivne mere za bezbedan i zdrav rad.

Članom 38. Predloga zakona briše se tač. 1), 3), 10) i 14) člana 79. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu. Razlog za ove izmene nalazi se u tome što su propisi koji su sadržali mere zaštite na radu neprimenjivi ili su doneti novi propisi kojima su utvrđene preventivne mere za bezbedan i zdrav rad.

Članom 39. Predloga zakona vrši se terminološko usklađivanje sa Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti.

Članom 40. Predloga zakona propisuju se rokovi za donošenje podzakonskih akata, u skladu sa izmenama i dopunama ovog zakona, kao i zaštita prava lica koja su položila stručni ispit pre stupanja na snagu ovog zakona. Lice koje se 1. decembra 2017. godine zatekne da obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, a ne ispunjava uslove utvrđene u članu 17. ovog zakona, može da nastavi da obavlja te poslove do ispunjenja uslova utvrđenih ovim zakonom, a najduže pet godina, osim lica koje ih je obavljalo do dana početka primene člana 17. i kojem je do ispunjenja uslova za prestanak radnog odnosa sa pravom na starosnu penziju preostalo najviše pet godina. Pravna lica i preduzetnici kojima su izdate licence, dužni su da usklade

svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona. Takođe, pravna lica i preduzetnici kojima je licenca izdata pre pet i više godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu bez odlaganja, a najkasnije u roku od 30 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, a pravna lica i preduzetnici kod kojih od izdavanja licence nije proteklo pet godina dužni su da zahtev za obnavljanje licence u skladu sa ovim zakonom podnesu najkasnije 30 dana pre nego što se napuni pet godina od dana izdavanja licence.

Članom 41. Predloga zakona propisuje se stupanje na snagu i početak primene određenih odredbi zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nisu potrebna dodatna finansijska sredstva u budžetu Republike Srbije za 2015, 2016. i 2017. godinu. Izmene i dopune Zakona ne iziskuju troškove koji opterećuju organe i jedinice lokalne samouprave koji se finansiraju iz budžeta Republike Srbije. Eventualni troškovi bi nastali kod poslodavaca u visokorizičnim delatnostima, kao što su delatnosti građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva, rудarstva, prerađivačke industrije, u koliko od 1. decembra 2017. godine nemaju zaposlenog za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu sa kompetencijama utvrđenim izmenama i dopunama ovog zakona.

ANALIZA EFEKATA PREDLOGA ZAKONA O IZMENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

Određivanje problema koje Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu treba da reši

Donošenjem Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Službeni glasnik RS”, broj 101/05); (u daljem tekstu Zakon) transponova je Direktiva EU 89/391/EEZ (1989) o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu. Zakon se primenjuje od 30. novembra 2005. godine.

Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu uređuje se sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnim procesima, kao i lica koja se zateknu u radnoj okolini, radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom. Ovim zakonom je obrazovana Uprava za bezbednost i zdravlje na radu kao organ uprave u sastavu Ministarstva za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, za obavljanje određenih poslova državne uprave u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

U periodu od donošenja Zakona doneto je 19 podzakonskih propisa kojima je izvršeno usaglašavanje sa direktivama EU u ovoj oblasti, kao i 11 podzakonskih propisa u cilju sprovođenja ovog zakona.

U primeni ovog zakona, uočeni su određeni nedostaci, nepreciznosti i neusaglašenosti sa drugim propisima. Ključni parametri koji ukazuju na potrebu izmena i dopuna Zakona su:

1. Potpunije se uređuje oblast primene Zakona u delu koji se odnosi na delatnost vojske, policije, poslova zaštite i spasavanja, jer je odredbom člana 2. stav 1. tačka 2. Direktive EU 89/391/EEZ (1989) predviđeno da se mere bezbednosti i zdravlja na radu ne primenjuju pri obavljanju specifične vojne službe u Vojsci Srbije, policijskih poslova uključujući poslove zaštite i spasavanja.

Zakonom o policiji („Službeni glasnik RS”, br. 101/05, 63/09 i 92/11) i Zakonom o Vojsci Srbije („Službeni glasnik RS”, br. 116/07, 88/09 i 101/10) uređuju se pojedina pitanja bezbednosti i zdravlja na radu, a odredbom člana 2. Zakona nije propisano da se ne primenjuje pri obavljanju specifičnih aktivnosti u vojsci i policiji, kao što je to propisano Direktivom EU 89/391/EEZ (1989).

Ovim predlogom izvršeno je i usaglašavanje sa Zakonom o vanrednim situacijama („Službeni glasnik RS”, br. 111/09 i 92/11) i Zakonom o zaštiti od požara („Službeni glasnik RS”, br. 111/09).

2. Značenje izraza poslodavac, koji se koristi u ovom zakonu, nije u potpunosti definisan, odnosno u cilju obezbeđivanja primene mera za bezbedan i zdrav rad potrebno je precizirati značenje izraza poslodavac kojim se smatra i fizičko lice, koje po bilo kom pravnom osnovu obezbeđuje posao zaposlenom, izuzimajući lice, koje posao obezbeđuje u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavljaju posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi, osim kada to lice, odnosno nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva za obavljanje poljoprivredne delatnosti angažuje druga lica, kada u smislu ovog zakona ima položaj poslodavca, odnosno fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost i fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost.”

Ovim predlogom propisuje se značenje izraza prevencija, odnosno vrši se usklađivanje sa odredbom člana 3. tačka 4. Direktive EU 89/391/EEZ (1989), tako

da se propisuje da prevencija jeste proces obezbeđivanja mera na radnom mestu i u radnoj okolini kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radu.

3. Odredbom člana 3. ovog predloga, u cilju terminološkog usklađivanja, prema drugim propisima, vrši se zamena reči „invalida” sa rečima „osobama sa invaliditetom”; stvara se pravni osnov, da preventivne mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mlađih, zaposlenih žena za vreme trudnoće i zaposlene koja dojete sporazumno propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za zdravlje.

4. Odredbom člana 15. Zakona propisane su određenje obaveze i dužnosti poslodavca ali nisu propisane obaveze poslodavca da obezbedi mere zaštite od požara, spasavanja i evakuacije u skladu sa posebnim zakonom, tako da se odredbom članom 5. stav 2. ovog predloga to postiže, a ujedno se vrši usklađivanje sa odredbom člana 8. Direktive EU 89/391/EEZ (1989).

5. Primena odredbe člana 18. stav 2. Zakona, stvarala je nedoumice u praksi kod poslodavca koji izvode radove na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta ili vrši promenu tehnološkog procesa kraće od sedam dana, odnosno u vezi izrade propisanog elaborata o uređenju gradilišta. Na osnovu saznanja iz inspekcijskih nadzora zaključeno je da su poslodavci različito postupali.

6. Primena odredbe člana 24. Zakona stvarala je probleme u praksi jer se pokazalo da određeni broj poslodavaca nije u mogućnosti da obezbedi, od pravnih lica registrovanih za poslove kontrole kvaliteta proizvoda, propisanu dokumentaciju za upotrebu i održavanje, odnosno pakovanje, transport, korišćenje i skladištenje u kojima su navedeni svi bezbednosno-tehnički podaci, vezani za ocenjivanje i otklanjanje rizika na radu.

Navedenu odredbu Zakona potrebno je uskladiti sa propisima o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, odnosno sa Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti („Službeni glasnik RS”, broj 36/09), Zakonom o opštoj bezbednosti proizvoda („Službeni glasnik RS”, broj 41/09), Pravilnikom o bezbednosti mašina („Službeni glasnik RS”, broj 13/10), kao i sa Zakonom o hemikalijama („Službeni glasnik RS”, br. 36/09, 88/10, 92/11 i 93/12) i Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista („Službeni glasnik RS”, broj 100/11).

7. U primeni odredbe člana 27. Zakona, kojom je propisana obaveza poslodavca da vrši osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, pokazalo se da nisu obuhvaćeni svi zakoniti slučajevi radnog angažovanja zaposlenih za koje je poslodavac dužan da izvrši osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad.

Na osnovu saznanja o primeni ove odredbe Zakona, kao i na osnovu inspekcijskih nadzora, uočena je potreba da se osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad vrši po programu osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad koji sačinjava poslodavac, sagledavajući opasnosti i štetnosti radnog mesta. Poslodavac do sada nije bio dužan da osposobljavanje vrši prema utvrđenom programu, što je stvaralo određene probleme u praksi.

8. Primenom odredbe člana 28. Zakona uočeno je da je potrebno da se propisu rokovi vršenja periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad vodeći računa da li zaposleni obavlja poslove na radnom mestu sa povećanim rizikom ili na radnom mestu koje nije sa povećanim rizikom.

9. Odredbom člana 35. Zakona propisane su obaveze zaposlenog, a prema saznanju iz prakse i inspekcijskih nadzora uočeno je da se određeni broj povreda na radu dešava iz razloga što zaposleni samovoljno isključuje, menja ili uklanja bezbednosne uređaje priključene na sredstvima za rad.

10. Primena odredbe člana 37. stav 3. Zakona, kojom je propisano kada, pod kojim uslovima i u kojim delatnostima poslodavac može sam da obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, stvara opterećenje i otežava obavljanje poslova bezbednosti i zdravlju na radu poslodavcima koji imaju manji broj zaposlenih.

11. Na osnovu saznanja iz prakse i inspekcijskih nadzora uočena je potreba da se, u delatnosti građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, proizvodnje, prerade i snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije, snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpada, zdravstvenom i socijalnom zaštitom, obezbedi veća kompetentnost lica koja obavljaju poslove bezbednosti i zdravlja u ovim delatnostima imajući u vidu da se u istim češće dešavaju povrede na radu nego u drugim delatnostima, kao i da su u tim delatnostima najčešće utvrđena radna mesta sa povećanim rizikom, jer poslodavaci formalno određuju lice za bezbednost i zdravlje na radu ne uzimajući u obzir delatnost, tehnološki proces, rizike i sl. što može biti problem pri obavljanju ovih poslova.

U periodu od 2006. do 2013. godine od kada se organizuje polaganje stručnih ispita za lica za bezbednost i zdravlje na radu sa uspehom ispit je položilo 5.988 kandidata, od toga 1.564 lica sa šestim stepenom stručne spreme, 3.193 lica sa sedmim stepenom stručne spreme i 40 lica sa osmim stepenom stručne spreme.

12. Primena odredbe člana 38. Zakona odnosi se na obavezu poslodavca da licu koje se bavi poslovima bezbednosti i zdravlja na radu omogući usavršavanje znanja iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Uočeno je da postoji velika potreba da lica koja obavljaju poslove bezbednosti i zdravlja na radu svoja znanja u ovoj oblasti obnavljaju, prate nove propise i da odgovore na složene zahteve koji se nameću pred njih, a u cilju obezbeđivanja zdravih i bezbednih uslova za rad.

13. Odredbom člana 40. stav 1. tačka 1) Zakona propisano je da lice za bezbednost i zdravlje na radu učestvuje u pripremi akta o proceni rizika, a istovremeno nije odgovorno za sprovođenje postupka procene rizika, osim ako ga je poslodavac odredio odgovornim za sprovođenje postupka procene rizika.

14. Primenom odredbe člana 40. Zakona, koja se odnose na poslove koje obavlja lice za bezbednost i zdravlje na radu, na osnovu saznanja iz prakse i inspekcijskih nadzora, uočeno je da je potrebno da lice za bezbednost i zdravlje na radu kontinuirano usavršava znanje u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

15. Primena odredbe člana 44. Zakona, koja se odnosi na organizovanje i način rada predstavnika zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu i Odbora za bezbednost i zdravlje na radu, ukazuje na potrebu da predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu poslodavac omogući plaćene sate, tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu.

16. U primeni odredbe člana 56. Zakona, kojom su propisani uslovi za dobijanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, u postupku vršenja nadzora nad radom pravnih lica i preduzetnika sa licencem za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu uočeno je da se angažuju lica koja nemaju visoku školsku spremu, da se ne kontroliše svakodnevna primena mera za bezbedan i zdrav rad na radnom mestu kod poslodavca, da pri izradi Akta o proceni rizika u spisku pravnih i fizičkih lica komponentnih za procenjivanje rizika (procenjivači rizika), ispred tog pravnog lica ili preduzetnika, poslove obavljaju lica koja ne

ispunjavaju zakonom propisane uslove, odnosno nemaju visoku školsku spremu. Takođe su uočeni propusti pravnog lica koje ima licencu za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja opreme za rad da poslove obavlja suprotno odredbama važećih zakonskih i podzakonskih propisa u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu angažujući lica koja ne ispunjavaju propisane uslove u pogledu vrste i stepena stručne spreme i da stručni nalazi ne sadrže propisane elemente.

Ukupan broj izdatih licenci u periodu od 2006. do 2013. godine je 694, od toga 541 licenci za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, 24 licenci za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne okoline – hemijskih, fizičkih štetnosti osim jonizujućeg zračenja, mikroklima i osvetljenosti, 30 licenci za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja opreme za rad, 69 licence za obavljanje poslova odgovornog lica za pregled i ispitivanje opreme za rad, 56 licence za obavljanje poslova odgovornog lica za ispitivanje uslova radne okoline i 4 licence za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne okoline – bioloških štetnosti.

Ciljevi koji treba da se postignu donošenjem Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu

1. Predloženim rešenjem člana 1. Predloga zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu (u daljem tekstu Predlog zakona) vrši se dopuna odredbe člana 2. Zakona. Ovom dopunom postiže se bliže određivanje oblasti primene Zakona jer se propisuje da se Zakon ne primenjuje pri obavljanju specifične vojne službe u Vojsci Srbije, policijskih poslova uključujući poslove zaštite i spasavanja, jer su pojedina pitanja bezbednosti i zdravlja uređena tim zakonima i propisima donetim na osnovu tih zakona. Ovim predlogom vrši se i usaglašavanje sa Direktivom EU 89/391/EEZ (1989).

2. Predloženim rešenjem, člana 2. Predloga zakona dopunjuje se član 4. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, odnosno proširuje se značenje izraza poslodavac, pa se kao poslodavac u smislu ovog zakona smatra se i fizičko lice, koje po bilo kom pravnom osnovu obezbeđuje posao zaposlenom, izuzimajući lice, koje posao obezbeđuje u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavljaju posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi, osim kada to lice, odnosno nosilac porodičnog poljoprivrednog gazdinstva za obavljanje poljoprivredne delatnosti angažuje druga lica, kada u smislu ovog zakona ima položaj poslodavca, odnosno fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost u skladu sa propisima o poljoprivredi (Zakon o poljoprivredni i ruralnom razvoju („Službeni glasnik RS”, br. 41/09 i 10/13)), zatim kao poslodavac se smatra i fizičko lice, koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost, (Zakon o privrednim društvima („Službeni glasnik RS”, br. 36/11, 99/11 i 83/14 – dr. zakon)). Ovom dopunom značenjem izraza poslodavac u poljoprivredi i fizičkog lica – preduzetnik koji obavlja privrednu delatnost ili drugu ne poljoprivrednu proizvodnju, izvršeno je preciziranje ko se u svakom pojedinačnom slučaju smatra poslodavcem koji je odgovoran za primenu mera za bezbednost i zdravlje na radu kao što su: osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad, izrada akta o proceni rizika, održavanje opreme za rad, ispitivanje uslova radne okoline, odnosno buke, vibracija, hemijskih štetnosti i dr., takođe se ovom dopunom značenja izraza poslodavac vrši usaglašavanje sa Direktivom EU 89/391/EEZ (1989).

Dodavanjem, u odredbi člana 2. tačke 23) Predloga zakona, značenje izraza prevencija vrši se usklađivanje sa Direktivom EU 89/391/EEZ (1989).

3. Zamenom reči invalida sa rečima osobe sa invaliditetom postiže se terminološko usklađivanje prema drugim propisima, a dodavanjem novog stava bliže se propisuje ko je nadležan da propiše preventivne mere u vezi bezbednosti i

zdravlja na radu mlađih, zaposlenih žena za vreme trudnoće i zaposlene žene koje doje dete.

4. Dodavanjem u članu 15. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu nove tačke postiže se usklađivanje sa odredbom člana 8. Direktive EU 89/391/EEZ (1989).

5. Odredbom člana 7. stav 1. Predloga zakona menja se odredba člana 18. stav 2. Zakona i glasi: „Poslodavac koji izvodi radove na izgradnji objekta u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na privremenim ili pokretnim gradilištima, dužan je da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta koji uz izveštaj o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada”, time se definišu radovi za čije izvođenje poslodavac je dužan da izradi propisani elaborat o uređenju gradilišta, a sve u cilju smanjenja broja povreda na radu u industriji i građevinarstvu gde se, na osnovu Izveštaja o radu inspektorata za rad najviše dešavaju povrede na radu (oko 73% svih povreda na radu prijavljenih inspekciji rada dogodilo se u navedenim delatnostima).

Odredbom stava 2. ovog člana Predloga zakona, koja glasi: „Poslodavac je dužan da odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova radi otklanjanja velikih kvarova ili havarija na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti.” propisani su radovi prilikom čijeg izvođenja poslodavac je dužan da odmah prijavi nadležnoj inspekciji.

6. Odredbom člana 8. Predloga zakona propisuje se postupanje poslodavaca prilikom davanja zaposlenima na korišćenje opreme za rad, sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, odnosno vrši se usaglašavanje sa Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanje usaglašenosti, Zakonom o opštoj bezbednosti proizvoda i Pravilnikom o bezbednosti mašina, odnosno propisima kojim su propisani tehnički zahtevi, ocenjena usaglašenost prema propisanom postupku, izvršeno označavanje u skladu sa propisima i da ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija.

Izvršeno je preciziranje obaveze poslodavca da u situaciji kada je dao zaposlenima na korišćenje tu opremu pre stupanja na snagu propisa kojim je utvrđena ova obaveza, dužan je da obezbedi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje. Takođe, izmenom postiže se da poslodavac obezbedi zaposlenima kada je to potrebno, prevod dokumentacije na jezik koji zaposleni razume.

Ovom odredbom Predloga zakona obezbeđuje se da oprema za rad, sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu koja se daje zaposlenom na korišćenje mora biti potpuno bezbedna i da su bitni zahtevi za zaštitu zdravlja i bezbednosti ispunjeni.

Takođe postiže se da, u situaciji kada je poslodavac dao zaposlenima na korišćenje opremu za rad, sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu koja nema propisanu dokumentaciju, poslodavac može sam da izradi uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje, kao i uputstvo za bezbedan i zdrav rad.

7. Odredbom člana 9. Predloga zakona postiže se utvrđivanje uslova pod kojim poslodavac može da da zaposlenima na korišćenje opasne hemijske materije i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanje bezbednosnog lista, odnosno da ih može dati samo ako su dostavljene uz bezbednosni list. Takođe se postiže da poslodavac obezbedi bezbednosni list na srpskom jeziku, kao i da obezbedi prevod bezbednosnog lista jezik koji zaposleni razume.

Postiže se i usklađivanje sa Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista.

Krajnji cilj koji se želi postići odredbom ovog člana jeste da se za zaposlenog koji koristi opasne hemijske materije obezbede sve mere utvrđene Aktom o proceni rizika kojima se smanjuje rizik od nastanka povreda ili oštećenja zdravlja.

8. Predloženom odredbom člana 10. Predloga zakona postiže se obuhvat svih zakonskih slučajeva radnog angažovanja zaposlenih kada je poslodavac u obavezi da izvrši osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad. Zakonom o bezbednosti i zdravlju na radu osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad nije se vršilo prema određenom programu za osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad, tako da cilj je da se, navedenom dopunom Predloga zakona, postigne da poslodavac sprovodi osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad prema programu čiji sadržaj obnavlja i menja ali da prati faktičko stanje uslova rada, opasnosti i štetnosti, odnosno rizik od povređivanja i oboljenja.

9. Odredbom člana 11. stav 2. Predloga zakona postiže se utvrđivanje rokova vršenja periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad za zaposlene koji obavljaju poslove na radnom mestu sa povećanim rizikom, odnosno na radnom mestu koje nije radno mesto sa povećanim rizikom. Ova odredba je značajna iz razloga što je do sada poslodavac bio u obavezi da izvrši osposobljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad samo kod zasnivanja radnog odnosa, premeštaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad, kao i kod promene procesa rada koji može prouzrokovati promenu mera za bezbedan i zdrav rad, što se pokazalo kao nedovoljno, pogotovo kod osposobljavanja zaposlenih za bezbedan i zdrav rad na radnim mestima sa povećanim rizikom.

Stavom 3. ovog člana postiže se da poslodavac obezbedi zaposlenima da se osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad vrši na jeziku koji zaposleni razume, kao i da se prilagodi mogućnostima i sposobnostima osoba sa invaliditetom čime se vrši usklađivanje sa Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 32/13).

Krajnji cilj koji se želi postići odredbama čl. 10. i 11. Predloga zakona jeste da se uređenjem postupka vršenja osposobljavanja zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, odnosno podizanjem nivoa kvaliteta osposobljenosti zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, obezbedi da zaposleni budu upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na kojima su određeni da rade, o konkretnim merama za bezbedan i zdrav rad, kao i da se to osposobljavanje vrši u određenim rokovima.

10. Primenom odredbe člana 15. Predloga zakona postiže se smanjenje broja povreda na radu koje se dešavaju usled samovoljnog isključivanja, menjanja ili uklanja bezbednosnih uređaja priključenih na sredstvima za rad od strane zaposlenog.

11. Odredbom člana 16. Predloga zakona postiže se stvaranje povoljnijih uslova poslovanja za poslodavce koji imaju do dvadeset zaposlenih, u delatnosti trgovine na malo, usluga smeštaja i ishrane, informisanja i dr., tako da poslove bezbednosti i zdravlja na radu mogu da obavljaju sami i pri tome nisu dužni da imaju položen stručni ispit, iz razloga što na osnovu podataka Republičkog zavoda za statistiku na teritoriji Republike Srbije:

- za 2012. godinu, od ukupnog broja preduzeća (91.536) bilo je 79.189 (86,5%) mikro i 9.699 (10,6%) malih preduzeća. Posmatrano po sektorima KD (2010), na nivou Republike Srbije, najveće učešće u ukupnom broju preduzeća imale su: trgovina na malo i veliko i popravka motornih vozila (35,7%), stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (11,7%); da je od ukupno 226 132 preuzetnika poslovalo i posmatrano po sektorima KD (2010), na nivou Republike Srbije, najveće učešće u ukupnom broju preuzetnika imale su: trgovina na veliko i malo, popravka

motornih vozila i motocikala (28,0%), stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (11,5%), usluge smeštaja i ishrane (8,6%).

- za 2013. godinu, od ukupnog broja preduzeća (93.754) bilo je 81.445 (87,2%) mikro i 9.353 (10,0%) malih preduzeća. Posmatrano po sektorima KD (2010), na nivou Republike Srbije, najveće učešće u ukupnom broju preduzeća imale su: trgovina na malo i veliko i popravka motornih vozila (35,3%), stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (11,8%); da je od ukupno 222 152 preduzetnika poslovalo i posmatrano po sektorima KD (2010), na nivou Republike Srbije, najveće učešće u ukupnom broju preduzetnika imale su: trgovina na veliko i malo, popravka motornih vozila i motocikala (27,7%), stručne, naučne, inovacione i tehničke delatnosti (11,6%), usluge smeštaja i ishrane (9,0%).

12. Odredbom člana 17. Predloga zakona, u delatnosti građevinarstva, poljoprivrede, šumarstva i ribarstva, rudarstva, prerađivačke industrije, proizvodnje, prerade i snabdevanja električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije, snabdevanja vodom, upravljanja otpadnim vodama, kontrolisanja procesa uklanjanja otpadom, zdravstvenoj i socijalnoj zaštiti, odnosno u delatnostima gde se najčešće dešavaju teške i smrtnе povrede na radu podizanjem nivoa kompetencija lica koja se bave poslovima bezbednosti i zdravlja na radu, sa aspekta nivoa i stepena stručne spreme, postiže se stvaranje uslova za smanjenje broja ovih povreda.

13. Odredbama čl. 18. i 19. Predloga zakona, obezbeđuje se da lice za bezbednost i zdravlje na radu kontinualno usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kroz program usavršavanja znanja koji donosi ministar nadležan za rad vodeći računa o obimu i složenosti poslova koje ono obavlja kao i potrebe stalnog inoviranja propisa u ovoj oblasti i usklađivanja domaćih propisa sa propisima Evropske Unije. Sa aspekta značaja poslova koje obavlja lice za bezbednost i zdravlje na radu ova odredba Predloga zakona ima za cilj stvaranje bezbednih i zdravih uslova rada kod poslodavca da bi se smanjile povrede na radu i profesionalne bolesti i da bi se preventivno delovalo na očuvanje zdravlja zaposlenih.

14. Odredbom člana 20. u stavu 4., Predloga zakona poslodavac je dužan da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući najmanje pet plaćenih časova rada mesečno, kao i da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih. Cilj koji se želi postići ovom dopunom jeste obezbeđivanje prostornih i tehničkih uslova za rad predstavnika zaposlenih radi posticanja i osnaživanja zaposlenih da biraju svoje predstavnike koji će svojim aktivnostima u oblasti bezbednosti i zdravlju na radu uticati na poslodavce da dosledno primenjuju mere bezbednosti i zdravlju na radu. U proteklom periodu kod malog broja poslodavaca zaposleni su izabrali svoje predstavnike radi obaljanja aktivnosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

15. Odredbom člana 24. Predloga zakona postiže se usklađivanje Zakona u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti („Službeni glasnik RS”, br. 97/08, 10/09 - dr. zakon, 68/12 - US i 107/12).

16. Odredbama čl. 28. i 29. Predloga zakona postiže se pooštovanje uslova za dobijanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, tako što pravna lica i preduzetnici koji obavljaju poslove bezbednosti i zdravlju na radu mogu da dobiju licencu ako imaju najmanje dva zaposlena i to sa visokim obrazovanjem u trajanju od četiri godine i ako osnivač ili sa njim povezanom licu u smislu propisa o privrednim društvima, odnosno preduzetniku licenca izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine. Takođe se utvrđuju rok na koji se izdaje licenca, kao i uslovi pod kojima se obnavlja.

U skladu sa zahtevima jačanja kompetencije i zaštite onih imalaca licence koji poslove obavljaju u skladu sa Zakonom čime se obezbeđuje delotvornije i zakonito postupanje lica sa posebnom odgovornošću u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu i time unapređuje sam sistem.

Novo rešenje koje se nudi od interesa je za poslodavce u Republici Srbiji koji se štite, tako što se na bolji način obezbeđuje zakonitost u radu onih koje poslodavci angažuju sa posebnim kompetencijama da u njihovo ime i za njihov račun obavljaju ove poslove.

Krajnji cilj koji se želi postići ovim odredbama Predloga zakona jeste obezbeđivanje da preduzetnici i pravna lica sa licencom za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu obavljaju svoje poslove u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu.

17. Odredbom člana 31. Predloga zakona se uvode nacionalna priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji i stvara pravni osnov za donošenje podzakonskog propisa koji će propisati vrste nacionalnih priznanja, njihov izgled, postupak i uslove za dodelu.

Ovom izmenom Zakona doprinosi se daljem razvoju oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, tako što će se pravnim, fizičkim licima i Odboru za bezbednost i zdravlje na radu dodeljivati nacionalna priznanja za primere dobre prakse, u cilju promocije bezbednosti i zdravlja na radu.

Da li su razmatrane druge mogućnosti za rešavanje problema?

Pitanja koja su predmet izmena i dopuna ovog zakona su sistemske prirode i njihovo rešavanje je moguće jedino zakonom kojim se ova pitanja uređuju. To se posebno odnosi na usklađivanje Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu sa drugim propisima i Direktivom EU 89/391/EEZ (1989).

Zašto je donošenje zakona najbolje rešenje problema?

Pitanja kojima se uređuje oblast bezbednosti i zdravlja na radu izmenama i doponama Zakona, odnosno utvrđivanje da se pri obavljanju specifične vojne službe, policijskih poslova kao poslova zaštite i spasavanja ne primenjuje Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu; šire definisanje izraza „Poslodavac”; usklađivanje člana 24. Zakona sa novim propisima o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, propisima o opštoj bezbednosti proizvoda i bezbednosti mašina; uvođenje nove obaveze za poslodavca da se osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad vrši u skladu sa programom za bezbedan i zdrav rad, kao i uvođenje roka za periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad kako za zaposlene koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom, tako i za zaposlene koji ne rade na ovim radnim mestima; stvaranje povoljnijih uslovi za poslodavca koji ima do 20 zaposlenih (u delatnostima trgovine na malo, finansijskim, poslovanje nekretninama i dr.) omogućava poslodavcu da poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja sam i nije dužan da ima položen stručni ispit; da se u delatnostima gde se najčešće dešavaju teške i smrtnе povrede na radu (građevinarstvo, prerađivačka industrija i dr.) podigne nivo kompetencije lica koje se bave poslovima bezbednosti i zdravlju na radu kod poslodavca uvođenjem obaveze poslodavca da za ove poslove odredi lice koje ima najmanje završeno visoko obrazovanje u trajanju od najmanje četiri godine; uvođenje obaveze za lice za bezbednosti i zdravlje na radu da kontinuirano usavršava znanja u oblasti bezbednosti i zdravlju na radu, a da program usavršavanja znanja propisuje ministar nadležan za rad; uvođenje obaveze poslodavca da najmanje jednom predstavniku zaposlenih za bezbednost i zdravlje na radu omogući plaćeno odsustvo i tehničko-prostorne uslove radi obavljanja aktivnosti predstavnika zaposlenih; usklađivanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti; pooštravanje uslova za dobijanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja

na radu, a takođe se rok važenja licence ograničava na pet godina; stvaranje pravnog osnova za uvođenje Nacionalnog priznanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu; usaglašavanje kaznenih odredbi sa novim Zakonom o prekršajima kojim se povećava visina zaprečene kazne; kao i usaglašavanje sa Direktivom EU 89/391/EEZ, ne mogu se urediti bez postojanja osnova koja se utvrđuju zakonom.

Na koga će i kako uticati rešenja predložena u Predlogu zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu?

Izmene i dopune koje su predložene u Predlogu zakona u velikoj meri uticaće na:

1. sva pravna lica i preduzetnike koji imaju zaposlene, a naročito na mala i srednja preduzeća: usklađivanjem člana 24. Zakona sa novim propisima o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, o opštoj bezbednosti proizvoda i bezbednosti mašina; uvođenjem obaveze poslodavcu da osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad vrši u skladu sa programom za bezbedan i zdrav rad, kao i uvođenjem roka za periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad kako za zaposlene koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom, tako i za zaposlene koji ne rade na ovim radnim mestima; stvaranjem povoljnijih uslova poslodavcu koji ima manje od 20 zaposlenih, (u delatnostima trgovine na malo, finansijskim, poslovanje nekretninama i dr.), broj mikro i malih preduzeća je u 2013. godini povećan za 1.910 u odnosu na 2012. godinu, da poslove bezbednosti i zdravlja na radu može obavljati sam i pri tome nije dužan da ima položen stručni ispit; u delatnostima gde se najčešće dešavaju teške i smrtnе povrede na radu (građevinarstvo, prerađivačka industrija i dr.) podizanje nivoa kompetencije lica koje se bave poslovima bezbednosti i zdravlju na radu kod poslodavca uvođenjem obaveze poslodavca da za ove poslove odredi lice koje ima najmanje završeno visoko obrazovanje u trajanju od najmanje četiri godine; usklađivanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti; pooštravanjem uslova za dobijanje licence za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, kao i roka važenja licence ograničavanjem na pet godina; usaglašavanjem kaznenih odredbi sa novim Zakonom o prekršajima kojim se povećava visina zaprečene kazne;
2. lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca- lice za bezbednost i zdravlje na radu, uvođenjem obaveze da kontinuirano usavršava svoje znanja u oblasti bezbednosti i zdravlju na radu stvoren je trošak, odnosno stvorena je obaveza za koju je potrebno da i lice za bezbednost i zdravlje na radu svojim sredstvima učestvuje u navedenom usavršavanju.

Koji su troškovi koje će primena Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu izazvati građanima i privredi, posebno malim i srednjim preduzećima?

Na nivou poslodavca troškovi se mogu posmatrati kao troškovi za sprovođenje mera i aktivnosti za obezbeđivanje bezbednosti i zdravlja i kao troškovi koji se odnose na broj izgubljenih sati zbog povreda na radu i profesionalnih bolesti, na koje se mogu dodati i troškovi za lečenje, naknade za vreme odsustvovanja sa posla i dr.. Zato smatramo da bezbednost i zdravlje na radu treba posmatrati i sa ekonomskog aspekta. To objašnjavamo time da veliki broj poslodavaca najčešće uzima u obzir samo troškove za sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu, a posledice povreda i zdravstvenih poremećaja ostaju sakrivene. To je omogućeno time jer se određeni deo troškova preduzeća zbog povreda na radu i profesionalnih bolesti prenosi na nosioce socijalne zaštite (zdravstvena, invalidska). Naglašava se

da povrede na radu i profesionalne bolesti povećavaju troškove u odnosu na trošak u vezi sa ulaganjem u preventivne mere za bezbedan i zdrav rad poslodavca, iz razloga što je potrebno dodatno angažovanje zaposlenih radi zamene odsutnog zaposlenog, njihovo osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad, povređenim i obolelim treba obezbediti nadoknade zarade i naknade štete i slično. Povrede na radu ometaju i prekidaju proizvodnju i dovode do ostvarivanja nižeg dohotka, smanjuju poslovni ugled, a samim tim i konkurentnost zbog neispunjavanja ugovornih obaveza.

Na osnovu informacija koje su objavljene u Globalnoj proceni povreda na radu, rad Päivi Hämäläinen, Jukka Takala i Kaija Leena Saarela iz marta 2005. godine revidirana avgusta 2005. godine, u Tabeli su prikazani samo slučajevi povreda na radu u zemljama u regionu koje su prijavljene MOR-u i koje čine samo 3,6% od očekivanog broja povreda.

Tabela

Zemlja	Ekonomski aktivno stanovništvo	Ukupno zaposleno	Procenjen broj smrtnih povreda	Smrtnost	Povrede na radu sa ≤ 3 dana odsustva			
					Niža granica (019%)	Gornja granica (0,10%)	Prosek	Stopa povreda
Albanija	2.000.000	1.078.000	108	10.0	56.850	108.016	82.433	7.647
Bugarska	4.000.000	4.416.600	496	11.4	182.183	346.147	264.165	8.718
Hrvatska	2.039.833	1.384.841	346	12.9	93.713	178.055	135.884	9.812
Makedonija	1.000.000	310.000	43	13.9	22.599	42.938	32.769	10.571
Slovenija	983.000	907.000	229	10.6	58.852	111.819	85.336	9.409

U zemljama bivše socijalističke ekonomije dogodila se 21.000 smrtnih povreda na radu i prosečan broj svih profesionalnih povreda se procenjuje da je oko 16 miliona slučajeva.

Stopa smrtnosti u ovoj oblasti je 13 na 100.000 radnika, a stopa povreda je 10.000 na 100.000 radnika. Tako, svaki deseti radnik ima profesionalnu povredu tokom jedne godine. Smrtnost je veća u istočnom delu regiona.

Unapređenje bezbednosti i zdravlja na radu može doneti ekonomске koristi preduzeću, zaposlenom i društvu u celini. U dosadašnjem periodu u Republici Srbiji niko se nije ozbiljnije bavio cenom koštanja povreda na radu i profesionalnih oboljenja. Ovo je potrebno kako bi se poslodavcima, naročito malim i srednjim preduzećima ukazalo na važnost ulaganja u preventivne mere, što je svakako isplativije, nego kasnije kada se povreda na radu i profesionalno oboljenje dogodi, što između ostalog uključuje troškove lečenja, broj izgubljenih radnih dana itd.

Studijom slučaja mikro firme, koja ima do deset zaposlenih, sagledano je koliko je potrebno izdvojiti finansijskih sredstava za obezbeđivanje minimuma mera za bezbednost i zdravlje na radu na jednom radnom mestu.

Struktura finansijskih sredstava:

- elektroinstalacije niskog napona – 5.000,00 din
- pregled jedne propisane opreme za rad – 3.000,00 din
- pregled ostale opreme za rad koja ne podleže ispitivanju – 2.000,00 din h 3 mašine = 6.000,00 din
- kabina za farbanje – 5.000,00 din
- ispitivanje uslova radne okoline:
  - o buka po jednom mernom mestu - 1.000,00 din
  - o osvetljenje po jednom mernom mestu - 300,00 din
  - o mikroklima po jednom mernom mestu - 900,00 din
  - o vibracije po jednom mernom mestu - 3.000,00 din
  - o hemijske štetnosti po jednom mernom mestu - 2.000,00 din

- elektromagnetsko polje po jednom mernom mestu - 1.600,00 din
- izrada Pravilnika o bezbednosti i zdravlju na radu - 5.000,00 din
- izrada Uputstva za bezbedan i zdrav rad - 3.000,00 din
- izrada Programa osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad - 5.000,00 din
- osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad po jednom zaposlenom - 1.000,00 din
- sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu po jednom zaposlenom - 7.500,00 din
- akt o proceni rizika po jednom radnom mestu - 3.000,00 din
- akt o proceni rizika za radno mesto sa povećanim rizikom - 4.800,00 din
- prethodni lekarski pregledi ili periodični lekarski pregled - 4.600,00 din
- ciljani lekarsko pregled (oftalmološki pregled) - 1.000,00 din
- ciljani lekarski pregled za buku - 2.000,00 din
- prva pomoć (potpuno opremljeno sanduče) - 2.650,00 din
- obuka prve pomoći po jednom zaposlenom - 2.000,00 din
- elaborat o uređenju gradilišta - 12.000,00 din
- organizovanje poslova:
  - lice za bezbednost i zdravlje na radu - 37.000,00 din
  - pravno lice, odnosno preduzetnik sa licencem - 15.000,00 din
  - ako je potrebno da za obavljanje poslova iz odredbe člana 41. Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu:
    1. angažuje služba medicine rada - 40.000,00 din,
    2. ne angažuje službu medicine rada – 0 din

UKUPNO: 1. - 183.350,00 din, odnosno
2. - 143.350,00 din.

Prilikom izrade Predloga zakona sagledani su troškovi koje će izazvati predložene izmene i dopune tako da:

- Predložena odredba člana 2. Predloga zakona stvorice troškove poslodavcu u njegovom poslovanju posmatratajući ih kao trošak potreban za sprovođenje mera za obezbeđivanje bezbednih i zdravih uslova rada, ali mnogo vići su troškovi koji se odnose na broj izgubljenih sati zbog povreda na radu i profesionalnih bolesti koje se mogu dodati, troškovima za lečenje, naknade za vreme odsustvovanja sa posla;

- U skladu sa odredbom člana 8. Predloga zakona stvorena je obaveza poslodavcu da obezbedi uputstvo za upotrebu i održavanje opreme za rad ili sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu. U skladu sa odredbom člana 24. Zakona troškovi za izradu propisane dokumentacije bili su relativno visoki, a sada poslodavac može sam (angažujući svoje zaposlene) da obezbedi uputstvo za upotrebu i održavanje opreme za rad ili sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu, što u velikoj meri smanjuje troškove;

- Stvaranjem obaveze poslodavcu da izradi program po kome se vrši osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad zaposlenih, kao i da se po potrebi obnavlja i menja stvorice troškove poslodavcu. Poslodavac koji ima do deset zaposlenih za izradu programa osposobljavanja zaposlenih za bezbedan i zdrav rad prosečno treba da izdvoji oko 5.000,00 din, sa predloženom izmenom i dopunom u Predlogu zakona ti će se troškovi uvećati, ali cilj koji se želi postići mnogostruko je viši, jer se obezbeđuje da zaposleni budu upoznati sa svim vrstama rizika na poslovima na kojima su određeni da rade i konkretnim merama za bezbedan i zdrav rad čime se smanjuje mogućnost povređivanja na radnom mestu;

- Utvrđivanjem roka vršenja periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad za zaposlene koji rade na radnim mestima sa povećanim rizikom i za zaposlene koji ne rade na ovim radnim mestima stvara se trošak poslodavcu, ali istovremeno podiže se na viši nivo kvalitet osposobljenosti zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, odnosno manje su mogućnosti da dođe do povrede na radu;

- Izmenom da poslodavac koji ima manje od 20 zaposlenih (u delatnostima trgovine na malo, finansijskim, poslovanje nekretninama i dr.) poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja sam i pri tome nije dužan da ima položen stručni ispit stvaraju se povoljniji uslovi za njegovo poslovanje, odnosno ovom izmenom uvećava se broj poslodavaca koji neće imati po ovom osnovu troškove u poslovanju, tim pre što je u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu registrovano 1.910 više mikro i malih preduzeća;

- Uvođenje obaveze poslodavcu da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu odredi lice koje ima najmanje završeno visoko obrazovanje u trajanju do tri godine u delatnostima gde se najčešće dešavaju teške i smrtnе povrede na radu (građevinarstvo, prerađivačka industrija i dr.), na osnovu saznanja Uprave za bezbednost i zdravlje na radu, neće stvoriti trošak većem broju poslodavaca jer je u ovim delatnostima postojala praksa da poslove lica za bezbednost i zdravlje na radu obavljaju zaposleni sa visokim obrazovanjem s obzirom da se u ovim delatnostima najčešće dešavaju teške i smrtnе povrede na radu. Ovom odredbom postiže se stvaranje uslova kojim se postiže smanjenje broja povreda na radu;

- Usklađivanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti stvara administrativne troškove poslodavcu;

- Pooštravanjem uslova za dobijanje licenci za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, kao i propisivanje roka važenja licenci na pet godina, pospešuje se kvalitet poslovanja pravnih lica i preduzetnika koji obavljaju ove poslove, ali isto tako može dovesti da određeni broj ovih pravnih lica, odnosno preduzetnika ugasi svoje poslovanje.

Da li pozitivni efekti donošenja Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu opravdava troškove njegove primene?

Pozitivni efekti koji se postižu donošenjem Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu opravdavaju troškove koji će nastati u njegovoj primeni jer imaju za cilj obezbeđivanje sprovođenja i unapređenja bezbednosti i zdravlja na radu, odnosno smanjanje broja povreda na radu i profesionalnih bolesti:

Strategijom o bezbednosti i zdravlju na radu za period od 2013. do 2017. godine teži se da se, u ovom periodu, broj povreda na radu smanji za 5%, u odnosu na evidenciju povreda na radu koju vodi Inspektorat za rad.

Podaci o broju inspekcijskih nadzora povodom povreda na radu u periodu od 2009. do 2012. godine:

Godina	Broj izvršenih inspekcijskih nadzora u slučaju smrtnе, teške sa smrtnim ishodom, kolektivne, teške i luke povrede na radu					
	Ukupno	Smrtnih	Teških sa smrtnim ishodom	Kolektivnih	Teških	Lakih
2009.	1.286	37	18	22	986	223
2010.	1.322	35	21	29	1.005	232
2011.	1.082	28	18	24	958	54
2012.	1.243	26	13	24	1.003	177

Prema podacima Evropske agencije za bezbednost i zdravlje na radu, objavljeni u Vodiču kroz kampanju, Menadžerske sposobnosti u upravljanju i učešće zaposlenih u bezbednosti i zdravlju na radu 2012. godine, više miliona zaposlenih iz cele Evrope ima oštećenje zdravlja u vezi sa radom. Povrede na radu nose velike troškove zaposlenima i njihovim porodicama, njihovim poslodavcima i društvu u

celini. Prema Istraživanju o radnoj snazi (Labour Force Survey) iz 2007. godine 73% povreda na radu je rezultiralo bolovanjima od najmanje jednog dana, a 22% je rezultiralo bolovanjima od najmanje mesec dana. Ovakva stopa povreda na radu i zdravstvenih problema u vezi sa radom ima direktni uticaj na ekonomski rast i zaposlenost u celoj Evropi. U stvari, najmanje 450 miliona radnih dana je izgubljeno svake godine. Procene variraju, ali ovakve povrede na radu i troškovi (lečenje, bolovanje) koštaju ekonomiju EU najmanje 490 milijardi € godišnje.

Da li Zakon o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu stimuliše pojavu novih privrednih subjekata na tržištu i tržišnu konkurenčiju?

Izmene i dopune koje su predložene Predlogom zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu ne utiču bitno na sprovođenje principa tržišne konkurenčije i liberalizacije tržišta.

Da li su sve zainteresovane strane imale priliku da iznesu svoje stavove o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu?

Nacrt zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu izradila je Radna grupa koja je osnovana Rešenjem ministra za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja čiji su članovi predstavnici Uprave za bezbednost i zdravlje na radu, Unije poslodavaca Srbije, Ministarstva zdravlja, Saveza samostalnih sindikata Srbije, Socijalno-ekonomskog saveta Republike Srbije, Udruženja za bezbednost i zdravlje na radu Srbije, Fakulteta zaštite na radu u Nišu, Konferencije slobodnih sindikata Srbije, Ministarstva prosvete, nauke i tehnološkog razvoja, Inspektorata za rad. Organizovana je TAIEX radionica za članove Radne grupe sa ciljem upoznavanja sa propisima EU u oblasti bezbednost i zdravlje na radu. U rad Radne grupe uključen je, u cilju razjašnjenja pitanja uloge i značaja službe medicine rada, odnosno praćenja zdravstvenog stanja zaposlenih, direktor Instituta za medicinu rada Srbije „Dr Dragomir Karajović“ sa saradnicima. Radna grupa je održala sastanak sa predstavnicima pravnih lica sa licencem za obavljanje poslova ispitivanja uslova radne okoline, radi sagledavanja mogućih izmena u obavljanju ovih poslova.

Javna rasprava o Nacrtu zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu održana je prema sledećem rasporedu:

- 2. decembra 2013. godine, od 11,00 do 14,00 časova, u prostorijama Palate „Srbija“, Novi Beograd, Bulevar Mihaila Pupina 2. Javnoj raspravi je prisustvovalo 55 učesnika;

- 11. decembra 2013. godine, od 11,00 do 14,00 časova u prostorijama Hotela „Kragujevac“, Kragujevac, Kralja Petra I 21. Javnoj raspravi je prisustvovalo 96 učesnika;

- 16. decembra 2013. godine, od 11,00 do 14,00 časova u prostorijama Saveza samostalnih sindikata Vojvodine, Novi Sad, Bulevar Mihaila Pupina 24. Javnoj raspravi je prisustvovalo 77 učesnika;

- 23. decembra 2013. godine, od 11,00 do 14,00 časova u prostorijama Regionalne privredne komore Niš, Niš, Dobrička 2. Javnoj raspravi je prisustvovalo 76 učesnika.

Učesnici na javnoj raspravi bili su: predstavnici socijalnih partnera republičke, pokrajinske, gradske, granske i druge organizacije sindikata, udruženja poslodavaca, predstavnici pravnih lica i preduzetnika sa licencem u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, predstavnici visokoškolskih ustanova, predstavnici službe medicine rada, predstavnici državnih organa, javnih službi, predstavnici udruženja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, predstavnici privrednih društava, predstavnici nevladinog sektora, stručna javnost i druge zainteresovane strane.

Koje će se mere tokom primene Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu biti preduzete da bi se ostvarili razlozi donošenja zakona?

Tokom primene Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu preduzeće se zakonodavne, upravne i upravno nadzorne, institucionalno-organizacione, tehničko-operativne, ekonomske mere i mere jačanja javne svesti:

1. Zakonodavne, upravne i upravno nadzorne mere:
  - realizacija Akcionog plana za sprovođenje Strategije bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji za period od 2013. do 2017. godine;
  - izmena i donošenje podzakonskih propisa na osnovu Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu;
  - usklađivanje sa Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti, Zakonom o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti, Zakonom o opštoj bezbednosti proizvoda, Zakonom o hemikalijama i Pravilnikom o sadržaju bezbednosnog lista;
  - unapređenje sistema izdavanja i oduzimanja licenci;
  - usklađivanje sa novim Zakonom o prekršajima („Službeni glasnik RS”, broj 65/13);
  - donošenje zakona, podzakonskih propisa i drugih opštih akata o bezbednosti i zdravlju na radu u cilju usaglašavanja sa propisima EU i MOR-a, kao i njihova implementacija i istovremeno podsticanje socijalnih partnera da se pitanja bezbednosti i zdravlja na radu pre svega regulišu kroz sistem kolektivnog pregovaranja.
2. Institucionalne i organizacione mere:
  - utvrđivanje opcija za uvođenje posebnog osiguranja od povreda na radu i profesionalnih oboljenja, radi obezbeđivanja naknade štete;
  - kontinuirana edukacija/obuka stručnih i odgovornih lica za bezbednost i zdravlje na radu i drugih lica u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
  - uvođenje jedinstvenog registra povreda na radu;
  - kroz praćenje zdravstvenog stanja zaposlenih unapređenje uloge službe medicine rada u sistemu bezbednosti i zdravlja na radu.
3. Razvijanje javne svesti:
  - podizanje svesti o važnosti zdravlja i bezbednosti na radu kod učenika u osnovnom i srednjem obrazovanju i vaspitanju;
  - u periodu od 2014. do 2017. godine Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja, Uprava za bezbednost i zdravlje na radu u saradnji sa drugim institucijama organizovaće različite aktivnosti, u cilju promocije ove oblasti:
    - dalje aktivno učešće u okviru Radnog tela Socijalno-ekonomskog saveta Republike Srbije;
    - promocija kulture prevencije i primera dobre prakse u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu na svim nivoima organizovanja poslodavaca, zaposlenih, obrazovnih ustanova i države (udruženja poslodavaca, sindikati, inspekcija rada, školstvo, fondovi za penzijsko i invalidsko osiguranje i zdravstveno osiguranje, i dr.);
    - Svetski dan bezbednosti i zdravlja na radu – 28. april, u okviru Međunarodne organizacije rada se doživljava kao dan kada treba da se podigne svest o međunarodnoj bezbednosti i zdravlju na radu među organizacijama zaposlenih, poslodavaca i predstavnika Vlade. S tim u vezi, Vlada Republike Srbije donela je Odluku o ustanovljanju Dana bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji („Službeni

glasnik RS”, broj 17/10). Od 2010. godine 28. april je ustanovljen za Dan bezbednosti i zdravlja na radu u Republici Srbiji;

- Uprava za bezbednost i zdravlje na radu u saradnji sa Evropskom agencijom za bezbednost i zdravlje na radu i socijalnim partnerima obeležavaće Evropsku nedelju bezbednosti i zdravlja na radu (43. nedelja u mesecu oktobru), za teritoriju Republike Srbije, promotivnim aktivnostima na polju bezbednosti i zdravlja na radu održavanjem konferencija, deljenjem propagandnog materijala i dalje razvijanje informativne mreže za bezbednost i zdravlje na radu;
- u saradnji sa socijalnim partnerima obeležavanje 8. avgusta Dana građevinara i
- uključivanje predstavnika medija u okviru navedenih aktivnosti.

PREGLED ODREDABA ZAKONA KOJE SE MENJAJU, ODNOSNO DOPUNJUJU

Član 2.

Prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca i zaposlenih, nadležnosti i mere čijom se primenom, odnosno sprovođenjem osigurava bezbednost i zdravlje na radu ostvaruju se u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu zakona, ~~osim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.~~

OVAJ ZAKON SE NE PRIMENJUJE PRI OBAVLJANJU SPECIFIČNE VOJNE SLUŽBE U VOJSCI SRBIJE I OBAVLJANJU POLICIJSKIH I POSLOVA ZAŠTITE I SPASAVANJA IZ DELOKRUGA NADLEŽNOG DRŽAVNOG ORGANA, U KOJIMA SU PITANJA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU PRI OBAVLJANJU TE SLUŽBE I TIH POSLOVA UREĐENA POSEBNIM ZAKONOM I PROPISIMA DONETIM NA OSNOVU TOG ZAKONA.

Član 4.

Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

1) Zaposleni jeste domaće ili strano fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca, kao i lice koje po bilo kom osnovu obavlja rad ili se osposobljava za rad kod poslodavca, osim lica koje je u radnom odnosu kod poslodavca radi obavljanja poslova kućnog pomoćnog osoblja;

2) Poslodavac jeste domaće ili strano pravno lice, odnosno fizičko lice koje zapošljava, odnosno radno angažuje jedno ili više lica:

(1) KAO POSLODAVAC U SMISLU OVOG ZAKONA SMATRA SE I FIZIČKO LICE KOJE PO BILO KOM PRAVNOM OSNOVU O BEZBEĐUJE POSAO ZAPOSLENOM, IZUZIMAJUĆI LICE, KOJE POSAO OBEZBEĐUJE U DOMAĆINSTVU I NOSIOCA PORODIČNOG POLJOPRIVREDNOG GAZDINSTVA, KOJI OBAVLJAJU POSAO SA ČLANOVIMA PORODIČNOG POLJOPRIVREDNOG DOMAĆINSTVA U SKLADU SA PROPISIMA O POLJOPRIVREDI,

(2) KAO POSLODAVAC SMATRA SE I FIZIČKO LICE KOJE SA ČLANOVIMA SVOG PORODIČNOG DOMAĆINSTVA OBAVLJA PRIVREDNU ILI DRUGU DELATNOST;

3) Predstavnik zaposlenih jeste lice izabrano da predstavlja zaposlene u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;

4) Bezbednost i zdravlje na radu jeste obezbeđivanje takvih uslova na radu kojima se, u najvećoj mogućoj meri, smanjuju povrede na radu, profesionalna oboljenja i oboljenja u vezi sa radom i koji pretežno stvaraju pretpostavku za puno fizičko, psihičko i socijalno blagostanje zaposlenih;

5) Preventivne mere jesu sve mere koje se preduzimaju ili čije se preduzimanje planira na svim nivoima rada kod poslodavca, radi sprečavanja povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih;

6) Radno mesto jeste prostor namenjen za obavljanje poslova kod poslodavca (u objektu ili na otvorenom kao i na privremenim i pokretnim gradilištima, objektima, uređajima, saobraćajnim sredstvima, i sl.) u kojem zaposleni boravi ili ima pristup u toku rada i koji je pod neposrednom ili posrednom kontrolom poslodavca;

7) Radna okolina jeste prostor u kojem se obavlja rad i koji uključuje radna mesta, radne uslove, radne postupke i odnose u procesu rada;

8) Sredstvo za rad jeste:

(1) objekat koji se koristi kao radni i pomoći prostor, uključujući i objekat na otvorenom prostoru, sa svim pripadajućim instalacijama (instalacije fluida, grejanje, električne instalacije i dr.),

(2) oprema za rad (mašina, uređaj, postrojenje, instalacija, alat i sl.) koja se koristi u procesu rada,

(3) konstrukcija i objekat za kolektivnu bezbednost i zdravlje na radu (zaštita na prelazima, prolazima i prilazima, zakloni od toplotnih i drugih zračenja, zaštita od udara električne struje, opšta ventilacija i klimatizacija i sl.),

(4) pomoćna konstrukcija i objekat, kao i konstrukcija i objekat koji se privremeno koristi za rad i kretanje zaposlenih (skela, radna platforma, tunelska podgrada, konstrukcija za sprečavanje odrona zemlje pri kopanju dubokih rovova i sl.),

(5) drugo sredstvo koje se koristi u procesu rada ili je na bilo koji način povezano sa procesom rada;

9) Sredstvo i oprema za ličnu zaštitu na radu jeste odeća, obuća, pomoćne naprave i uređaji koji služe za sprečavanje povreda na radu, profesionalnih oboljenja, bolesti u vezi sa radom i drugih štetnih posledica po zdravlje zaposlenog;

10) Opasne materije jesu eksplozivne, zapaljive, oksidirajuće, otrovne, gadne, zarazne, korozivne, kancerogene i radioaktivne materije utvrđene standardima i drugim propisima, a koje se proizvode, koriste ili skladište u procesu rada, kao i materije čija su svojstva, kada su vezane za neke supstance, opasna po život i zdravlje zaposlenih;

11) Opasnost jeste okolnost ili stanje koje može ugroziti zdravlje ili izazvati povredu zaposlenog;

12) Opasna pojava jeste događaj kojim su ugroženi ili bi mogli da budu ugroženi život i zdravlje zaposlenog ili postoji opasnost od povređivanja zaposlenog;

13) Rizik jeste verovatnoća nastanka povrede, oboljenja ili oštećenja zdravlja zaposlenog usled opasnosti;

14) Akt o proceni rizika jeste akt koji sadrži opis procesa rada sa procenom rizika od povreda i/ili oštećenja zdravlja na radnom mestu u radnoj okolini i mere za otklanjanje ili smanjivanje rizika u cilju poboljšanja bezbednosti i zdravlja na radu;

15) Procena rizika jeste sistematsko evidentiranje i procenjivanje svih faktora u procesu rada koji mogu uzrokovati nastanak povreda na radu, oboljenja ili oštećenja zdravlja i utvrđivanje mogućnosti, odnosno načina sprečavanja, otklanjanja ili smanjenja rizika;

16) Radno mesto sa povećanim rizikom jeste radno mesto utvrđeno aktom o proceni rizika na kome, i pored potpuno ili delimično primenjenih mera u skladu sa ovim zakonom, postoje okolnosti koje mogu da ugroze bezbednost i zdravlje zaposlenog;

17) Lice za bezbednost i zdravlje na radu jeste lice koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, ima položen stručni ispit o praktičnoj osposobljenosti i koje poslodavac pismenim aktom odredi za obavljanje tih poslova;

18) Pravno lice za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline, odnosno hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti (osim jonizujućih zračenja), mikroklime i osvetljenosti jeste prvo lice kojem je ministar nadležan za rad izdao licencu, u skladu sa ovim zakonom;

19) Služba medicine rada jeste služba kojoj poslodavac poveri obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih;

20) Stručni nalaz jeste izveštaj o izvršenom pregledu i ispitivanju PROVERI opreme za rad ili ispitivanju uslova radne okoline sa zaključkom da li su primenjene ili nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu;

21) Odgovorno lice za obavljanje pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline, kao i za potpisivanje stručnih nalaza, jeste lice sa licencom za vršenje tih poslova (u daljem tekstu: odgovorno lice);

22) Licenca jeste ovlašćenje koje ministar nadležan za rad daje pravnom ili fizičkom licu za obavljanje određenih poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom;

23) PREVENCIJA JESTE PROCES OBEZBEDIVANJA MERA NA RADNOM MESTU I U RADNOJ OKOLINI KOD POSLODAVCA U CILJU SPREČAVANJA ILI SMANJENJA RIZIKA NA RADU;

24) JEZIK KOJI ZAPOSLENI RAZUME JESTE MATERNJI JEZIK, JEZIK KOJI JE U SLUŽBENOJ UPOTREBI NA TERITORIJI NA KOJOJ POSLODAVAC IMA SEDIŠTE, ODNOSNO ZAPOSLENI OBAVLJA POSLOVE I KOJI ZAPOSLENI GOVORI, ČITA I PIŠE, KAO I JEZIK KOJI JE UTVRĐEN KAO USLOV ZA OBAVLJANJE POSLOVA RADNOG MESTA.

Član 6.

Posebna prava, obaveze i mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mlađih (naročito u vezi sa njihovim duhovnim i telesnim razvojem), žena koje rade na radnom mestu sa povećanim rizikom koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materinstva, invalida OSOBA SA INVALIDITETOM i profesionalno obolelih - uređuju se ovim I DRUGIM zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom, opštim aktom poslodavca i ugovorom o radu.

PREVENTIVNE MERE U VEZI SA BEZBEDNOŠĆU I ZDRAVLJEM NA RADU MLADIH, ZAPOSLENE ŽENE ZA VРЕME TRUDНОЋЕ I ZAPOSLENE KOJA DOJI DETE SPORAZUMNO PROPISUJU MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD I MINISTAR NADLEŽAN ZA ZDRAVLJE.

Član 12.

Preventivne mere obezbeđuje poslodavac polazeći od sledećih načela:

- 1) izbegavanje rizika;
- 2) procena rizika koji se ne mogu izbeći na radnom mestu;
- 3) otklanjanje rizika na njihovom izvoru primenom savremenih tehničkih rešenja;
- 4) prilagođavanje rada i radnog mesta zaposlenom, naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbegla monotonija u radu, u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje zaposlenog;
- 5) zamena opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim; ZAMENA OPASNOG BEZOPASNIM ILI MANJE OPASnim;
- 6) davanje prednosti kolektivnim nad pojedinačnim merama bezbednosti i zdravlja na radu;
- 7) odgovarajuće osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na siguran način;
- 8) PRILAGOĐAVANJA TEHNIČKOM NAPRETAKU;
- 9) RAZVIJANJA KOHERENTNE CELOKUPNE POLITIKE PREVENCije.

Član 15.

Poslodavac je dužan da:

- 1) aktom u pismenoј formi odredi lice za bezbednost i zdravlje na radu;
- 2) zaposlenom odredi obavljanje poslova NA RADNOM MESTU na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu;
- 3) obaveštava zaposlene i njihovog predstavnika o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i o opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno da u takvim slučajevima doneše odgovarajuća uputstva za bezbedan rad;
- 4) osposobljava zaposlene za bezbedan i zdrav rad;
- 5) obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
- 6) obezbedi održavanje sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu u ispravnom stanju;
- 7) angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne okoline;
- 8) obezbedi na osnovu akta o proceni rizika i ocene službe medicine rada propisane lekarske preglede zaposlenih u skladu sa ovim zakonom;

9) obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da osposobi odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti;

10) zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih;

11) OBEZBEDI MERE ZAŠTITE OD POŽARA, SPASAVANJE I EVAKUACIJU U SKLADU SA POSEBNIM ZAKONOM.

Postupak i rokove preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne okoline, odnosno hemijskih, bioloških i fizičkih štetnosti (osim ionizujućih zračenja), mikroklima i osvetljenosti propisuje ministar nadležan za rad.

Pravno lice iz stava 1. tačka 7) ovog člana dužno je da izda stručni nalaz po izvršenom pregledu i ispitivanju PROVERI opreme za rad ili ispitivanju USLOVA radne okoline.

NAČIN PRUŽANJA PRVE POMOĆI, VRSTE SREDSTAVA I OPREME KOJI MORAJU BITI OBEZBEĐENI NA RADNOM MESTU, NAČIN I ROKOVE OSPOSOBLJAVANJA ZAPOSLENIH ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI SPORAZUMNO PROPISUJU MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD I MINISTAR NADLEŽAN ZA ZDRAVLJE.

Član 16.

Poslodavac je dužan da aktom o proceni rizika, na osnovu ocene službe medicine rada, odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni ~~za obavljanje određenih poslova na radnom mestu u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad~~ NA RADNOM MESTU SA POVEĆANIM RIZIKOM.

Poslodavac je dužan da službi medicine rada, koju angažuje, obezbedi uslove za samostalno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih.

Član 18.

Poslodavac je dužan da, najmanje osam dana pre početka rada, nadležnu inspekciju rada izvesti o:

- 1) početku svoga rada;
- 2) radu odvojene jedinice;
- 3) svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada.

~~Poslodavac koji izvodi radeće na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta ili vrši promenu tehnološkog procesa duže od sedam dana, dužan je da izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta koji uz izveštaj o početku rada dostavlja nadležnoj inspekciji rada.~~

POSLODAVAC KOJI IZVODI RADOVE NA IZGRADNJIL OBJEKTA U SKLADU SA PROPISIMA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU NA PRIVREMENIM ILI POKRETNIM GRADILIŠTIMA, DUŽAN JE DA IZRADI PROPISAN ELABORAT O UREĐENJU GRADILIŠTA KOJI UZ IZVEŠTAJ O POČETKU RADA DOSTAVLJA NADLEŽNOJ INSPEKCIJI RADA.

Poslodavac je dužan da na gradilištu obezbeđuje, održava i sprovodi mere za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa elaboratom o uređenju gradilišta.

Sadržaj elaborata o uređenju gradilišta propisuje ministar nadležan za rad.

POSLODAVAC JE DUŽAN DA ODMAH, OD NASTANKA, USMENO I U PISMENOJ FORMI PRIJAVI NADLEŽNOJ INSPEKCIJI RADA IZVOĐENJE RADOVA RADI OTKLANJANJA VELIKIH KVAROVA ILI HAVARIJA NA OBJEKTU, KOJI MOGU DA UGROZE FUNKCIONISANJE TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH SISTEMA ILI OBAVLJANJE DELATNOSTI.

Ispunjeno propisanih uslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, pre početka obavljanja delatnosti poslodavca, u skladu sa zakonom, utvrđuje ministarstvo nadležno za rad, na zahtev poslodavca.

Postupak utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova iz stava 5. ovog člana propisuje ministar nadležan za rad.

Visinu troškova postupka utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova iz stava 5. 6. ovog člana sporazumno propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za finansije.

Sredstva ostvarena od naplaćenih troškova za utvrđivanje ispunjenosti propisanih uslova iz stava 5. 6. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije.

Član 24.

~~Poslodavac može zaposlenima dati na upotrebu opremu za rad, sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu ili opasne materije, samo:~~

~~1) ako raspolaže propisanom dokumentacijom na srpskom jeziku za njihovu upotrebu i održavanje, odnosno pakovanje, transport, korišćenje i skladištenje, u kojoj je proizvođač, odnosno isporučilac naveo sve bezbednosno-tehničke podatke, važne za ocenjivanje i otklanjanje rizika na radu;~~

~~2) ako je obezbedio sve mere za bezbednost i zdravlje koje su određene tem dokumentacijom, u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, tehničkim propisima i standardima.~~

~~Izuzetno, kada poslodavac nije u mogućnosti da obezbedi dokumentaciju iz stava 1. tačka 1) ovog člana, dužan je da tu dokumentaciju pribavi od pravnog lica registrovanog za poslove kontrole kvaliteta proizvoda.~~

~~Poslodavac je dužan, kada je to potrebno, da obezbedi prevod dokumentacije iz st. 1. i 2. ovog člana na jezik koji zaposleni razume.~~

POSLODAVAC MOŽE DA ZAPOSLENIMA DA NA KORIŠĆENJE OPREMU ZA RAD I SREDSTVO I OPREMU ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU, SAMO AKO SU USAGLAŠENI SA PROPISANIM TEHNIČKIM ZAHTEVIMA, AKO JE NJIHOVA USAGLAŠENOST OCENJENA PREMA PROPISANOM POSTUPKU, AKO SU OZNAČENI U SKLADU SA PROPISIMA I AKO IH PRATE PROPISANE ISPRAVE O USAGLAŠENOSTI I DRUGA PROPISANA DOKUMENTACIJA.

POSLODAVAC KOJI JE ZAPOSLENIMA DAO NA KORIŠĆENJE OPREMU ZA RAD I SREDSTVO I OPREMU ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU PRE STUPANJA NA SNAGU PROPISA KOJIM JE UTVRĐENA OBAVEZA IZ STAVA 1. OVOG ČLANA, DUŽAN JE DA OBEZBEDI UPUTSTVO ZA NJIHOVU UPOTREBU I ODRŽAVANJE.

POSLODAVAC JE DUŽAN DA OBEZBEDI ZAPOSLENIMA UPUTSTVA ZA BEZBEDAN RAD PO PROPISIMA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU ZA KORIŠĆENJE OPREME ZA RAD I SREDSTAVA I OPREME ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU.

POSLODAVAC JE DUŽAN DA OBEZBEDI PREVOD DOKUMENTACIJE IZ STAVA 3. OVOG ČLANA NA JEZIK KOJI ZAPOSLENI RAZUME.

ODREDBE ST. 1. I 2. OVOG ČLANA PRIMENJUJU SE NA SVE PROMENE RADNOG I TEHNOLOŠKOG PROCESA.

ČLAN 24A

POSLODAVAC MOŽE DA ZAPOSLENIMA DA NA KORIŠĆENJE OPASNE HEMIJSKE MATERIJE I DRUGE HEMIJSKE MATERIJE ZA KOJE JE PROPISANA OBAVEZA IZRADE I DOSTAVLJANJA BEZBEDNOSNOG LISTA SAMO AKO MU JE UZ HEMIJSKU MATERIJU UČINIO DOSTUPnim BEZBEDNOSNI LIST, U SKLADU SA PROPISIMA KOJIMA SE UREĐUJU HEMIKALIJE, KAO I AKO JE OBEZBEDIO SVE MERE KOJE PROIZLAZE IZ SADRŽAJA BEZBEDNOSNOG LISTA.

POSLODAVAC TREBA DA DRŽI BEZBEDNOSNI LIST NA SRPSKOM JEZIKU.

POSLODAVAC JE DUŽAN DA OBEZBEDI PREVOD BEZBEDNOSNOG LISTA NA JEZIK KOJI ZAPOSLENI RAZUME, KAO I DA OMOGUĆI ZAPOSLENOM PRISTUP PODACIMA SADRŽANIM U BEZBEDNOSNOM LISTU.

Član 27.

Poslodavac je dužan da izvrši osposobljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno DRUGOG RADNOG ANGAŽOVANjA, premeštaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad ILI PROMENE OPREME ZA RAD, kao i kod promene procesa rada koji može prouzrokovati promenu mera za bezbedan i zdrav rad.

Poslodavac je dužan da zaposlenog u toku osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad upozna sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga određuje i o konkretnim merama za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa aktom o proceni rizika.

O sposobljavanje iz stava 1. ovog člana poslodavac obezbeđuje u toku radnog vremena, a troškovi osposobljavanja ne mogu biti na teret zaposlenog.

O sposobljavanje za bezbedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mesta I SPROVODI SE PO PROGRAMU, ČIJI SADRŽAJ POSLODAVAC MORA, KADA JE TO POTREBNO, DA OBNAVLjA I MENJA.

Ako poslodavac odredi zaposlenom da istovremeno obavlja poslove na dva ili više radnih mesta, dužan je da zaposlenog sposobi za bezbedan i zdrav rad na svakom od radnih mesta.

Član 28.

O sposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad poslodavac obavlja teorijski i praktično, U SKLADU SA PROGRAMOM OSPOSOBLjAVANjA ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD KOJI DONOSI POSLODAVAC.

Provera teorijske i praktične sposobnosti zaposlenog za bezbedan i zdrav rad obavlja se na radnom mestu.

Periodične provere sposobnosti za bezbedan i zdrav rad zaposlenog koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom vrše se na način i po postupku utvrđenim aktom o proceni rizika NAJKASNije U ROKU OD JEDNE GODINE OD DANA PRETHODNE PROVERE, A NA OSTALIM RADnim MESTIMA NAJKASNije U ROKU OD ĆETIRI GODINE OD DANA PRETHODNE PROVERE.

OSPOSOBLjAVANjE ZA BEZBEDAN I ZDRAV RAD OBAVLjA SE NA JEZIKU KOJI ZAPOSLENI RAZUME I PRILAGOĐAVA SE MOGUĆNOSTIMA I SPOSOBNOSTIMA OSOBA SA INVALIDITETOM.

Član 30.

Kada tehnološki proces rada zahteva dodatno osposobljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad, poslodavac je dužan da upozna zaposlenog o obavljanju procesa rada na bezbedan način, putem obaveštavanja, uputstava ili instrukcija u pismenoj formi.

U izuzetnim slučajevima, kada zaposlenom preti neposredna opasnost po život ili zdravlje, zbog hitnosti, obaveštenja, uputstva ili instrukcije mogu se dati u usmenoj formi.

Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena žena za vreme trudnoće I ZAPOSLENA KOJA DOJI DETE, zaposleni mlađi od 18 godina života, i zaposleni sa smanjenom radnom sposobnošću OSOBE SA INVALIDITETOM I PROFESIONALNO OBOLELI, i pored osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad, budu u pismenoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika na radnom mestu i o merama kojima se rizici otklanjavaju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.

Član 31.

Poslodavac je dužan ŠTO JE MOGUĆE PRE da svako lice, koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj okolini, upozori na opasna mesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mere bezbednosti koje mora da primeni, i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje.

Poslodavac je dužan da vidno obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje radi obaveštavanja i informisanja zaposlenih o rizicima u tehnološkom procesu, pravcima kretanja i dozvoljenim mestima zadržavanja kao i o merama za sprečavanje ili otklanjanje rizika.

Poslodavac je dužan da obezbedi da pristup radnom mestu u radnoj okolini, na kome preti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja, i sl.), imaju samo lica koja su sposobljena za bezbedan i zdrav rad, koja su dobila UPUTSTVA DA PRESTANU DA RADE I/ILI ODMAH NAPUSTE RADNO MESTO I ODU NA BEZBEDNO MESTO, posebna uputstva za rad na takvom mestu i koja su snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu.

Član 34.

Kada mu preti neposredna opasnost po život ili zdravlje, zaposleni ima pravo da preduzme odgovarajuće mere, u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju i da PRESTANE DA RADI, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu okolinu.

U slučaju iz stava 1. ovog člana zaposleni KOJI PRESTANE DA RADI, NAPUSTI RADNO MESTO, RADNI PROCES, ODNOSNO RADNU OKOLINU nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje poslodavcu.

Član 35.

Zaposleni je dužan da primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, da namenski koristi sredstva za rad i opasne materije, da koristi propisana sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu i da sa njima pažljivo rukuje, da ne bi ugrozio svoju bezbednost i zdravlje kao i bezbednost i zdravlje drugih lica.

Zaposleni je dužan da pre početka rada pregleda svoje radno mesto uključujući i sredstva za rad koja koristi, kao i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu, i da u slučaju uočenih nedostataka izvesti poslodavca ili drugo ovlašćeno lice.

ZAPOSLENOM JE ZABRANjENO DA SAMOVOLjNO ISKLjUČUJE, MENjA ILI UKLANjA BEZBEDNOSNE UREĐAJE NA SREDSTVIMA ZA RAD.

Pre napuštanja radnog mesta zaposleni je dužan da radno mesto i sredstva za rad ostavi u stanju da ne ugrožavaju druge zaposlene.

Član 37.

Poslodavac je dužan da organizuje poslove za bezbednost i zdravlje na radu.

Poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja lice koje ima položen stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.

~~Poslove bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da obavlja sam u delatnostima trgovine, ugostiteljstva i turizma, zanatskih i ličnih usluga, finansijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, nauke i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite i u stambeno-komunalnim delatnostima, ako ima do deset zaposlenih i nije dužan da ima položen stručni ispit iz stava 2. ovog člana.~~

POSLOVE BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU POSLODAVAC MOŽE DA OBAVLjA SAM U DELATNOSTIMA TRGOVINE NA MALO, USLUGA SMEŠTAJA I ISHRANE, INFORMISANJA I KOMUNIKACIJA, FINANSIJSKIM I OSIGURANJU, POSLOVANJA NEKRETNINAMA, STRUČNIM, NAUČNIM, INOVACIONIM, ADMINISTRATIVNIM I POMOĆNIM USLUŽNIM DELATNOSTIMA, OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA, OBRAZOVANJA, UMETNOSTI, ZABAVE I REKREACIJE, KAO I OSTALIM USLUŽNIM DELATNOSTIMA, AKO IMA DO 20 ZAPOSLENIH I NIJE DUŽAN DA IMA POLOŽEN STRUČNI ISPIT IZ STAVA 2. OVOG ČLANA.

Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da odredi jednog ili više od svojih zaposlenih ili da angažuje pravno lice, odnosno

preduzetnika koji imaju licencu (u daljem tekstu: lice za bezbednost i zdravlje na radu).

Poslodavac odlučuje o načinu organizovanja poslova za bezbednost i zdravlje na radu u zavisnosti od:

- 1) tehnološkog procesa,
- 2) organizacije, prirode i obima procesa rada,
- 3) broja zaposlenih koji učestvuju u procesu rada,
- 4) broja radnih smena,
- 5) procenjenih rizika,
- 6) broja lokacijski odvojenih jedinica,
- 7) vrste delatnosti.

ČLAN 37A

POSLODAVAC U DELATNOSTIMA GRAĐEVINARSTVA, POLJOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA, RUDARSTVA, PRERAĐIVAČKE INDUSTRije, SNABDEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM, PAROM I KLIMATIZACIJE (OSIM TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM I GASOVITIM GORIVIMA PREKO GASOVODNE MREŽE), SNABDEVANJA VODOM, UPRAVLJANJA OTPADnim VODAMA, KONTROLISANJA PROCESA UKLANJANJA OTPADA I SLIČNIM AKTIVNOSTIMA, KAO I U DELATNOSTIMA ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE, DUŽAN JE DA ZA POSLOVE BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU ODREDI LICE KOJE IMA NAJMANJE STEĆENO VISOKO OBRAZOVANJE NA OSNOVNIM AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD NAJMANJE 180 ESPB BODOVA, OSNOVNIM STRUKOVnim STUDIJAMA, ODNOSNO NA STUDIJAMA U TRAJANju DO TRI GODINE IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ILI MEDICINSKIH NAUKA.

Član 38.

Poslodavac je dužan da omogući licu za bezbednost i zdravlje na radu nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i pristup svim potrebnim podacima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

Lice za bezbednost i zdravlje na radu neposredno je odgovorno poslodavcu kod koga obavlja te poslove i ne može da trpi štetne posledice ako svoj posao obavlja u skladu sa ovim zakonom.

Poslodavac je dužan da obezbedi usavršavanje znanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenom koga odredi za obavljanje tih poslova.

PROGRAM USAVRŠAVANJA ZNANJA I DRUGA PITANJA U VEZI SA USAVRŠAVANJEM ZNANJA ZAPOSLENOG IZ STAVA 3. OVOG ČLANA, PROPISUJE MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD.

Član 40.

Lice za bezbednost i zdravlje na radu obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito:

- 1) ~~učestvuje u pripremi akta o proceni rizika~~ SPROVODI POSTUPAK PROCENE RIZIKA;
- 2) vrši kontrolu i daje savete poslodavcu u planiranju, izboru, korišćenju i održavanju sredstava za rad, opasnih materija i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
- 3) učestvuje u opremanju i uređivanju radnog mesta u cilju obezbeđivanja bezbednih i zdravih uslova rada;
- 4) organizuje preventivna i periodična ispitivanja uslova radne okoline;
- 5) organizuje preventivne i periodične preglede i ~~ispitivanja~~ PROVERE opreme za rad;

6) predlaže mere za poboljšanje uslova rada, naročito na radnom mestu sa povećanim rizikom;

7) svakodnevno prati i kontroliše primenu mera za bezbednost i zdravlje ~~zaposlenih na radu~~ KOD POSLODAVCA;

8) prati stanje u vezi sa povredama na radu i profesionalnim oboljenjima, kao i bolestima u vezi sa radom, učestvuje u utvrđivanju njihovih uzroka i priprema izveštaje sa predlozima mera za njihovo otklanjanje;

9) priprema i sprovodi osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad;

10) priprema uputstva za bezbedan rad i kontroliše njihovu primenu;

11) zabranjuje rad na radnom mestu ili upotrebu sredstva za rad, u slučaju kada utvrdi neposrednu opasnost po život ili zdravlje zaposlenog;

12) sarađuje i koordinira rad sa službom medicine rada po svim pitanjima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;

13) vodi evidencije u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca.

Lice za bezbednost i zdravlje na radu dužno je da u pismenoj formi izvesti poslodavca i predstavnika zaposlenih o zabrani rada iz stava 1. tačka 11) ovog člana.

Ako poslodavac, i pored zabrane rada u smislu stava 1. tačka 11) ovog člana, naloži zaposlenom da nastavi rad, lice za bezbednost i zdravlje na radu dužno je da o tome odmah izvesti nadležnu inspekciju rada.

LICE ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU JE DUŽNO DA KONTINUIRANO USAVRŠAVA ZNANJA U OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU U SMISLU ČLANA 38. STAV 4. OVOG ZAKONA.

Član 44.

Zaposleni kod poslodavca imaju pravo da izaberu jednog ili više predstavnika za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: predstavnik zaposlenih).

Najmanje tri predstavnika zaposlenih obrazuju Odbor za bezbednost i zdravlje na radu (u daljem tekstu: Odbor).

Poslodavac ~~koji ima 50 i više zaposlenih~~ dužan je da u Odbor imenuje najmanje jednog svog predstavnika, tako da broj predstavnika zaposlenih bude veći za najmanje jedan od broja predstavnika poslodavca.

Postupak izbora i način rada predstavnika zaposlenih i Odbora, broj predstavnika zaposlenih kod poslodavca, kao i njihov odnos sa sindikatom uređuju se kolektivnim ugovorom ILI SPORAZUMOM ZAKLJUČENIM IZMEĐU POSLODAVCA I PREDSTAVNIKA ZAPOSLENIH.

POSLODAVAC JE DUŽAN DA NAJMANJE JEDNOM PREDSTAVNIKU ZAPOSLENIH ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU OMOGUĆI ODSUSTVO SA RADA U OBAVLJANJU POSLOVA RADNOG MESTA NA KOJE JE RASPOREĐEN U TRAJANJU OD NAJMANJE PET ČASOVA RADA MESEČNO S PRAVOM NA NAKNADU ZARADE KOJA SE OBRAČUNAVA I ISPLAĆUJE U ISTOM IZNOSU KAO DA JE RADIO NA POSLOVIMA RADNOG MESTA, KAO I DA OBEZBEDI TEHNIČKO-PROSTORNE USLOVE U SKLADU SA PROSTORNIM I FINANSIJSKIM MOGUĆNOSTIMA, RADI OBAVLJANJA AKTIVNOSTI PREDSTAVNIKA ZAPOSLENIH.

Član 45.

Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih, odnosno Odboru omogući:

1) uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;

2) da učestvuju u razmatranju svih pitanja koja se odnose na ~~sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu~~ BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, DA PREDLAŽU I BUDU KONSULTOVANI.

Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor informiše o svim podacima koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Član 47.

Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor upozna:

- 1) sa nalazima i predlozima MERA ZAŠTITE I PREVENTIVNIH MERA ili preduzetim merama inspekcije rada;
- 2) sa izveštajima o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu;
- 3) o preduzetim merama za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje.

Član 49.

Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o:

- 1) radnim mestima sa povećanim rizikom;
- 2) zaposlenima raspoređenim na radna mesta sa povećanim rizikom i lekarskim pregledima zaposlenih raspoređenih na ta radna mesta;
- 3) povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i bolestima u vezi sa radom;
- 4) zaposlenima sposobljenim za bezbedan i zdrav rad;
- 5) opasnim materijama koje koristi u toku rada;
- 6) izvršenim ispitivanjima USLOVA radne okoline;
- 7) izvršenim pregledima i ispitivanjima PROVERI opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;
- 8) prijavama iz člana 50. ovog zakona;
- 9) IZDATIM SREDSTVIMA I OPREMI ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU;
- 10) IZVRŠENIM LEKARSKIM PREGLEDIMA ZAPOSLENIH U SKLADU SA PROPISIMA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU.

Način vođenja evidencija iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za rad.

ČLAN 49A

POSLODAVAC U EVIDENCIJAMA IZ ČLANA 49. STAV 1. TAČ. 2), 3), 4), 9) I 10) OVOG ZAKONA UNOSI IME I PREZIME ZAPOSLENOG I NAZIV RADNOG MESTA.

AKTI U POSTUPKU OBEZBEĐIVANJA PRETHODNOG I PERIODIČNOG LEKARSKOG PREGLEDA ZAPOSLENOG NA RADNOM MESTU SA POVEĆANIM RIZIKOM IZ ČLANA 43. OVOG ZAKONA SADRŽE PODATKE O LIČNOSTI: IME I PREZIME LICA, JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA, ODNOSEN DATUM ROĐENJA, MESTO ROĐENJA I OPŠTINA, ZANIMANJE, STEPEN STRUČNE SPREME, NAZIV RADNOG MESTA I PODATKE O ZDRAVSTVENOM STANJU.

IZVEŠTAJ O POVREDI NA RADU I PROFESIONALNOM OBOLJENJU IZ ČLANA 51. OVOG ZAKONA SADRŽE PODATKE O LIČNOSTI: IME I PREZIME LICA, POL, JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA, ODNOSEN DATUM ROĐENJA, PREBIVALIŠTE, ODNOSEN BORAVIŠTE, STEPEN STRUČNE SPREME, PODATKE O RADNOM MESTU I POVREDI NA RADU, ODNOSEN O VRSTI PROFESIONALNOG OBOLJENJA I O ZDRAVSTVENOM STANJU.

PODACI O LIČNOSTI IZ STAVA 3. OVOG ČLANA DOSTAVLJAJU SE NA KORIŠĆENJE ORGANIZACIJAMA NADLEŽNIM ZA ZDRAVSTVENO, PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE I UPRAVI ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU.

AKTA KOJA SE USTANOVLJAVAJU PODZAKONSKIM PROPISIMA KOJIMA SE UREĐUJU PREVENTIVNE MERE IZ ČLANA 7. OVOG ZAKONA NE MOGU DA SADRŽE VIŠE PODATAKA O LIČNOSTI OD SLEDEĆIH PODATAKA, I TO: IME I PREZIME, JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA, DATUM ROĐENJA, MESTO

ROĐENJA I OPŠTINA, ZANIMANJE, STEPEN STRUČNE SPREME, NAZIV RADNOG MESTA I PODATKE O ZDRAVSTVENOM STANJU.

Član 50.

Poslodavac je dužan da odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri uzastopna radna dana, kao i opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih.

Poslodavac je dužan da, najkasnije u roku od tri uzastopna radna dana od dana saznanja, prijavi nadležnoj inspekciji rada profesionalno oboljenje, ~~odnosno oboljenje u vezi sa radom zaposlenog~~.

Član 51.

~~Izveštaj o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom koji se dogode na radnom mestu, poslodavac dostavlja zaposlenom koji je pretrpeo povredu, odnosno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje.~~

IZVEŠTAJ O POVREDI NA RADU I PROFESIONALNOM OBOLJENJU KOJI SE DOGODE NA RADNOM MESTU, POSLODAVAC JE DUŽAN DA DOSTAVI ZAPOSLENOM KOJI JE PRETRPEO POVREDU, ODНОСНО KOD KOGA JE UTVRĐENO PROFESIONALNO OBOLJENJE I ORGANIZACIJAMA NADLEŽNIM ZA ZDRAVSTVENO I PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE.

Sadržaj i način izdavanja obrasca izveštaja iz stava 1. ovog člana propisuje ministar nadležan za rad.

Poslodavac je dužan da na zahtev inspektora rada ili predstavnika zaposlenih dostavi izveštaj o stanju bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim merama.

Član 52.

Poslodavci, sindikati, osiguravajuća društva, organizacije nadležne za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje dužni su da sarađuju i učestvuju u donošenju zajedničkih stavova o pitanjima unapređivanja bezbednosti i zdravlja na radu, kao i da se staraju o razvoju i unapređivanju opšte kulture bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom.

Organizacije nadležne za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje dužne su da ministarstvu nadležnom za rad dostave podatke o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, ~~oboljenjima u vezi sa radom~~ i invalidima rada najmanje jednom godišnje i to najkasnije do 31. januara naredne godine za prethodnu godinu, a na zahtev ministarstva nadležnog za rad i u kraćem roku.

Član 55.

Ministar nadležan za rad rešenjem izdaje licencu:

- 1) pravnom licu ili preduzetniku za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 40. ovog zakona;
- 2) pravnom licu za obavljanje poslova pregleda i ~~ispitivanja~~ PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline;
- 3) odgovornom licu u pravnom licu iz tačke 2) ovog člana.

Član 56.

Licencu za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 40. ovog zakona, može da dobije pravno lice, odnosno preduzetnik koji ima ~~zaposlenog sa visokom školskom spremom odgovarajuće struke~~ U RADNOM ODНОСУ NAJMANJE DVA ZAPOSLENA KOJI IMAJU STEĆENO VISOKO OBRAZOVANJE NA OSNOVNIM AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD

NAJMANJE 240 ESPB BODOVA, MASTER AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STRUKOVnim STUDIJAMA, ODNOSNO NA OSNOVnim STUDIJAMA U TRAJANju OD NAJMANJE ČETIRI GODINE ILI SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA NA FAKULTETU IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ILI MEDICINSKIH NAUKA, položenim stručnim ispitom iz člana 54. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima I AKO OSNIVAČU ILI SA NjIM POVEZANOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU ILI SA NjIM POVEZANOM LICU U SMISLU PROPISA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA LICENCA IZDATA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM NIJE ODUZETA U PRETHODNE TRI GODINE.

Licencu za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline može da dobije pravno lice koje ispunjava propisane uslove u pogledu obezbeđivanja odgovarajućih stručnih kadrova, tehničke opreme, metodologije vršenja određenih pregleda i ispitivanja i koje ima U RADNOM ODNOSU zaposleno odgovorno lice I AKO OSNIVAČU ILI SA NjIM POVEZANOM LICU U SMISLU PROPISA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA LICENCA IZDATA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM NIJE ODUZETA U PRETHODNE TRI GODINE.

Licencu za obavljanje poslova odgovornog lica može da dobije lice sa visokom školskom spremom odgovarajuće struke STEĆENIM VISOKIM OBRAZOVANJEM NA OSNOVnim AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD NAJMANJE 240 ESPB BODOVA, MASTER AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STRUKOVnim STUDIJAMA, ODNOSNO NA OSNOVnim STUDIJAMA U TRAJANju OD NAJMANJE ČETIRI GODINE ILI SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA NA FAKULTETU IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ILI MEDICINSKIH NAUKA, položenim stručnim ispitom iz člana 54. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima ILI NAJMANJE PET GODINA RADNOG ISKUSTVA U STRUCI I AKO TOM LICU LICENCA IZDATA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM NIJE ODUZETA U PRETHODNE TRI GODINE.

Uslove i visinu troškova za izdavanje licence iz st. 1. do 3. ovog člana propisuje ministar nadležan za rad.

AKO PRAVNO LICE ILI PREDUZETNIK PRESTANE DA ISPUNjAVA USLOVE IZ ST. 1. I 2. OVOG ČLANA, OVLAŠĆENO SLUŽBENO LICE NADLEŽNO ZA VRŠENJE NADZORA NAD RADOM PRAVNOG LICA I PREDUZETNIKA SA LICENCOM NALAŽE TOM PRAVNOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU POSTUPANJE KOJIM SE OBEZBEĐUJE ISPUNjENOST USLOVA ZA DOBIJANJE LICENCE I ODREĐUJE MU ROK ZA TO POSTUPANJE, KOJI NE MOŽE BITI DUŽI OD 90 DANA OD DANA OBAVEŠTAVANJA O NALOŽENOJ MERI I TOM PRAVNOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU PRIVREMENO ZABRANjuJE OBAVLjANje POSLOVA ZA ČIJE VRŠENje JE LICENCA USLOV, A NAJDuŽE DO ISTEKa ROKA UTVRĐENOg OVIM STAVOM.

AKO PRAVNO LICE, ODNOSNO PREDUZETNIK SA LICENCOM OBAVESTI ORGAN NADLEŽAN ZA VRŠENJE NADZORA NAD NjEGOVIM RADOM DA JE PRESTAO DA ISPUNjAVA USLOVE IZ ST. 1. I 2. OVOG ČLANA, TO OBAVEŠTENje UPODOBLjAVA SE NALOGU, ODNOSNO REŠENju IZ STAVA 5. OVOG ČLANA.

LICENCE IZ ST. 1. I 2. OVOG ČLANA MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD IZDAJE SA ROKOM VAŽENJA OD PET GODINA. LICENCA SE MOŽE OBNoviti NA NAČIN I POD USLOVIMA POD KOJIMA SE IZDAJE, S TIM DA SE ZAHTEV ZA OBNAVLjANje LICENCE MORA PODNETI NAJKASNije 30 DANA PRE ISTEKa ROKA VAŽENJA LICENCE.

Sredstva ostvarena od naplaćenih troškova za izdavanje licence iz st. 1. do 3. ovog člana prihod su budžeta Republike Srbije.

Član 57.

Ministar nadležan za rad može rešenjem oduzeti licencu:

- 1) pravnom licu ili preduzetniku za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 55. tačka 1) ovog zakona, ako utvrdi da poslove obavlja suprotno zakonu;
- 2) pravnom licu za obavljanje poslova pregleda i ~~ispitivanja~~ PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline, iz člana 55. tačka 2) ovog zakona, ako utvrdi da poslove obavlja suprotno zakonu;
- 3) odgovornom licu iz člana 55. tačka 3) ovog zakona ako utvrdi da nesvesno i nestručno obavlja poslove za koje mu je licenca izdata;
- 4) IMAOCU LICENCE, AKO U PERIODU VAŽENJA LICENCE PRESTANE DA ISPUNjAVA USLOVE IZ ČLANA 56. OVOG ZAKONA.

Član 60.

Uprava obavlja sledeće poslove:

- 1) priprema propise u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, kao i mišljenja za njihovu primenu;
- 2) priprema stručne osnove za izradu nacionalnog programa razvoja bezbednosti i zdravlja na radu i prati njegovo ostvarivanje;
- 3) prati i ocenjuje stanje bezbednosti i zdravlja na radu i priprema stavove za jedinstveno uređivanje mera bezbednosti i zdravlja na radu koje su predmet ovog zakona i drugih propisa;
- 4) istražuje i podstiče razvoj u oblasti humanizacije rada;
- 5) pruža stručnu pomoć u oblasti bezbednosti i zdravlja zaposlenih;
- 6) priprema metodologije za obavljanje poslova pregleda i ispitivanja u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- 7) proučava uzroke i pojave koji za posledicu imaju povrede na radu, profesionalne bolesti i bolesti u vezi sa radom;
- 8) organizuje polaganje stručnih ispita iz člana 54. ovog zakona, o čemu vodi evidenciju;
- 9) vrši nadzor nad ~~zakonitošću rada~~ RADOM pravnih lica i preduzetnika kao i odgovornih lica sa licencom i priprema predloge rešenja za izdavanje i oduzimanje licenci iz čl. 55. i 57. ovog zakona, o čemu vodi evidenciju;
- 10) prikuplja i analizira podatke o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima, bolestima u vezi sa radom i pojavama koje utiču na zdravlje zaposlenih;
- 11) obavlja informaciono-dokumentacionu delatnost u oblasti bezbednosti i zdravlja zaposlenih;
- 12) organizuje savetovanja, vrši edukaciju zaposlenih, poslodavaca, lica za bezbednost i zdravlje na radu, inspektora i dr., objavljuje različite materijale i informiše javnost o stanju u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- 13) stara se o primeni međunarodnih akata u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu;
- 14) podstiče obrazovanje i razvijanje kulture rada u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, STARA SE O DODELI NACIONALNIH PRIZNANJA U OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU, O ČEMU VODI EVIDENCIJU U KOJU UNOSI IME I PREZIME FIZIČKOG LICA;
- 15) obavlja druge poslove određene zakonom.

U POSTUPKU ORGANIZOVANJA POLAGANJA STRUČNIH ISPITA IZ ČLANA 54. OVOG ZAKONA I PRIPREME PREDLOGA REŠENJA ZA IZDAVANJE I ODUZIMANJE LICENCI IZ ČL. 55. I 57. OVOG ZAKONA, VRŠI SE OBRADA PODATAKA O LIČNOSTI: IME, IME JEDNOG RODITELJA I PREZIME LICA, DATUM I MESTO ROĐENJA, JEDINSTVENI MATIČNI BROJ GRAĐANA, MESTO I

ADRESA PREBIVALIŠTA, ODНОСНО BORAVIŠTA, VRSTA I STEPEN STRUČNE SPРЕME, RADNO MESTO – POSLOVI KOJE LICE OBAVLJA, KONTAKT TELEFON, TELEFAKS I ADRESA ELEKTRONSKE POŠTE.

IXa NACIONALNA PRIZNANJA

ČLAN 60A

RADI UNAPREĐENJA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU U REPUBLICI SRBIJI, PRAVNIM I FIZIČKIM LICIMA, ODBORU ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, ORGANIZACIJAMA I UDРUŽENJIMA, ZA IZUZETNA POSTIGNUĆA U OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU, MOGU SE DODELITI NACIONALNA PRIZNANJA IZ OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU (U DALJEM TEKSTU: PRIZNANJA).

VRSTE PRIZNANJA JESU:

- 1) POVELJA „28. APRIL”;
- 2) PLAKETA „28. APRIL”;
- 3) POHVALNICA „28. APRIL”.

POVELJA „28. APRIL” DODELJUJE SE PRAVНОM LICU ILI ПРЕДУЗЕТНИКУ, U DVE KATEGORИЈЕ (DO 250 ZAPOSLENIH I PREKO 250 ZAPOSLENIH) – ZA POSEBAN DOPRINOS I AFIRMACIJU BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU, KROZ NJIHOVO ZAKONITO, BLAGOVREMENO I PREVENTIVNO POSTUPANJE U PRIMENI UTВРДЕНИХ MERA.

PLAKETA „28. APRIL” DODELJUJE SE FIZIČKIM LICIMA, ORGANIZACIJAMA I UDРUŽENJIMA ZA POSTIGNUTE REZULTATE I ZASLUGE U PROMOCIJI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU.

POHVALNICA „28. APRIL” DODELJUJE SE LICU ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, ПРЕДСТАВНИКУ ZAPOSLENIH, ODBORU ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, ORGANIZACIJAMA I UDРUŽENJIMA KOJI SVOJIM RADOM DOPRINOSE PODIZANJU SVESTI KOD ZAPOSLENIH O ZНАЧАЈУ BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU.

PRIZNANJA SE DODELJUJU NA DAN BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU U REPUBLICI SRBIJI 28. APRILA.

INICIJATIVU ZA DODELU PRIZNANJA UPRAVI ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU MOGU PODNETI PRAVNA I FIZIČKA LICA, ПРЕДУЗЕТНИЦИ, ORGANIZACIJE ZAPOSLENIH I POSLODAVACA I DRUGA UDРUŽENJA.

ISPUNjENOST USLOVA ZA DODELU PRIZNANJA ISPITUJE UPRAVA ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU UZ УЧЕШЋЕ ПРЕДСТАВНИКА СОЦИЈАЛНИХ PARTNERA, ODНОСНО REPREZENTATIVNIH ORGANIZACIJA ZAPOSLENIH I POSLODAVACA, INSPEKTORA RADA I DRUGIH STRUČnjAKA IZ OBLASTI BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU.

PREDLOG ZA DODELU PRIZNANJA UPRAVA ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU DOSTAVLJA MINISTRU NADЛЕЖНОМ ZA RAD.

SADRŽINU I IZGLEД NACIONALNIH PRIZNANJA PROPISUJE MINISTAR NADЛЕЖАН ZA RAD.

Član 61.

Inspeksijski nadzor nad primenom ovog zakona, propisa donetih na osnovu ovog zakona, tehničkih i drugih mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, kao i nad primenom mera o bezbednosti i zdravlja na radu propisanim UTВРДЕНИМ AKTOM O PROCENI RIZIKA, opštim aktom poslodavca, kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu, vrši ministarstvo nadležno za rad preko inspektora rada.

Član 62.

Poslove inspekcijskog nadzora u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu mogu da obavljaju inspektorji rada koji imaju visoku stručnu spremu, STEČENO VISOKO OBRAZOVANJE NA OSNOVNIM AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD NAJMANJE 240 ESPB BODOVA, MASTER AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STRUKOVNIM STUDIJAMA, ODNOSNO NA OSNOVNIM STUDIJAMA U TRAJANJU OD NAJMANJE ČETIRI GODINE ILI SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA NA FAKULTETU IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA DRUŠTVENO-HUMANISTIČKIH NAUKA, TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ILI MEDICINSKIH NAUKA, najmanje tri godine radnog iskustva u struci i položen stručni ispit za rad u organima državne uprave.

Izuzetno, poslove inspekcijskog nadzora u oblasti trgovine, ugostiteljstva i turizma, zanatskih i ličnih usluga, finansijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, nauke i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite, u stambeno-komunalnim delatnostima, kao i poslove utvrđivanja ispunjenosti propisanih uslova iz bezbednosti i zdravlja na radu, mogu da obavljaju inspektorji rada koji imaju višu stručnu spremu odgovarajućeg smera, položen stručni ispit za rad u organima državne uprave i najmanje tri godine radnog iskustva u struci.

Član 69.

Novčanom kaznom od 800.000 do 1.000.000 dinara, kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravnog lica:

- 1) ako zaposlenom ne obezbedi rad na radnom mestu i u radnoj okolini na/i u kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu (član 9. stav 1);
- 2) ako prilikom organizovanja rada i radnog procesa ne obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, kao i ako za njihovu primenu ne obezbedi potrebna finansijska sredstva (član 11. stav 1);
- 3) ako u pismenoj formi ne doneše akt o proceni rizika za sva radna mesta u radnoj okolini i ne utvrdi način i mere za otklanjanje rizika, kao i kada ne izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti i promene nivoa rizika u procesu rada (član 13. st. 1. i 2);
- 4) ako opštim aktom, odnosno kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu ne utvrdi prava, obaveze i odgovornosti u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu (član 14.);
- 5) ako pismenim aktom ne odredi lice za bezbednost i zdravlje na radu (član 15. stav 1. tačka 1);
- 6) ako zaposlenom odredi da obavlja poslove NA RADNOM MESTU na kojima nisu sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu (član 15. stav 1. tačka 2);
- 7) ako zaposlene i njihovog predstavnika ne obaveštava o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno ako u takvim slučajevima ne doneše odgovarajuća uputstva za bezbedan rad (član 15. stav 1. tačka 3);
- 8) ako ne izvrši osposobljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad (član 15. stav 1. tačka 4, čl. 27, 28. i 29);
- 9) ako zaposlenom ne obezbedi korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu (član 15. stav 1. tačka 5);
- 10) ako ne obezbedi održavanje u ispravnom stanju sredstava za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu (član 15. stav 1. tačka 6);
- 11) ako ne angažuje pravno lice sa licencom radi sprovođenja preventivnih i periodičnih pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad, kao i preventivnih i periodičnih ispitivanja uslova radne okoline (član 15. stav 1. tačka 7);

12) ako na osnovu akta o proceni rizika i ocene službe medicine rada ne obezbedi u skladu sa ovim zakonom propisane lekarske preglede zaposlenih (član 15. stav 1. tačka 8);

13) ako ne obezbedi pružanje prve pomoći, kao i ako ne osposobi odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti (član 15. stav 1. tačka 9);

14) ako ne zaustavi svaku vrstu rada koji predstavlja neposrednu opasnost za život ili zdravlje zaposlenih (član 15. stav 1. tačka 10);

15) ako na osnovu ocene službe medicine rada aktom o proceni rizika ne odredi posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni ~~za obavljanje određenih poslova na radnom mestu u radnoj okolini ili za upotrebu pojedine opreme za rad~~ NA RADNOM MESTU SA POVEĆANIM RIZIKOM (član 16. stav 1);

16) ako službi medicine rada, koju angažuje, ne obezbedi uslove za samostalno obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih (član 16. stav 2);

17) ako zaposlenom ne izda na upotrebu sredstvo i/ili opremu za ličnu zaštitu na radu u skladu sa aktom o proceni rizika (član 17);

18) ako najmanje osam dana pre početka rada ne izvesti nadležnu inspekciju rada o početku svoga rada, radu odvojene jedinice ili svakoj promeni tehnološkog postupka, ukoliko se tim promenama menjaju uslovi rada (član 18. stav 1);

19) ~~ako za radeve na izgradnji ili rekonstrukciji građevinskog objekta, odnosno promeni tehnološkog procesa, koje izvodi duže od sedam dana, AKO ZA RADOVE NA IZGRADNJU OBJEKTA U SKLADU SA PROPISIMA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU NA PRIVREMENIM ILI POKRETNIM GRADILIŠTIMA, ne izradi propisan elaborat o uređenju gradilišta i ako isti ne dostavi nadležnoj inspekciji rada uz izveštaj o početku rada (član 18. stav 2);~~

19A) AKO ODMAH, OD NASTANA, USMENO I U PISMENOJ FORMI NE PRIJAVI NADLEŽNOJ INSPEKCIJI RADA IZVOĐENJE RADOVA RADI OTKLANJANJA VELIKIH KVAROVA ILI HAVARIJA NA OBJEKTU, KOJI MOGU DA UGROZE FUNKCIONISANJE TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH SISTEMA ILI OBAVLJANJE DELATNOSTI (ČLAN 18. STAV 5);

20) ako sa drugim poslodavcem, sa kojim deli radni prostor u obavljanju poslova, ne zaključi sporazum o primeni propisanih mera za bezbednost i zdravlje na radu zaposlenih i ne odredi lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mera kojim se obezbeđuje bezbednost i zdravlje svih zaposlenih (član 19);

21) ako ne obezbedi propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu, u skladu sa ovim zakonom, za zaposlene koje angažuje od drugog poslodavca (član 21);

22) ako pri promeni tehnološkog procesa rada, pre početka rada, ne prilagodi sredstva za rad novom tehnološkom procesu (član 22);

23) ako zaposlenom da na upotrebu sredstvo za rad, odnosno sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu na kojima nisu primenjene propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu ili ako ne obezbedi kontrolu njihove namenske upotrebe (član 23);

24) ~~ako zaposlenom da na upotrebu opremu za rad, sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu ili opasne materije za koje ne raspolaže sa propisanom dokumentacijom na srpskom jeziku za njihovu upotrebu, ili ako nije obezbedio sve mera za bezbednost i zdravlje koje su određene tom dokumentacijom (član 24. st. 1. i 2);~~

24) AKO ZAPOSLENIMA DA NA KORIŠĆENJE OPREMU ZA RAD I SREDSTVA I OPREMU ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU KOJI NISU USAGLAŠENI SA PROPISANIM TEHNIČKIM ZAHTEVIMA ILI NIJE OBEZBEDIO UPUTSTVO ZA NJIHOVU UPOTREBU I ODRŽAVANJE, KAO I AKO NIJE OBEZBEDIO UPUTSTVA ZA BEZBEDAN RAD PO PROPISIMA O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU ZA

KORIŠĆENJE OPREME NA RAD I SREDSTAVA I OPREME ZA LIČNU ZAŠTITU NA RADU (ČLAN 24);

24A) AKO ZAPOSLENIMA DA NA KORIŠĆENJE OPASNE HEMIJSKE MATERIJE I DRUGE HEMIJSKE MATERIJE ZA KOJE JE PROPISANA OBAVEZA IZRADE I DOSTAVLJANJA BEZBEDNOSNOG LISTA, A NIJE UČINIO DOSTUPnim BEZBEDNOSNI LIST, ILI AKO NISU OBEZBEĐENE SVE MERE KOJE PROIZLAZE IZ SADRŽAJA BEZBEDNOSNOG LISTA (ČLAN 24A);

25) ako ne sačini poseban program o postupnom otklanjanju nedostataka koji su utvrđeni aktom o proceni rizika, odnosno ako ne utvrdi rokove za realizaciju programa (član 26);

26) ako ne organizuje poslove bezbednosti i zdravlja na radu, odnosno ako za obavljanje tih poslova odredi lice koje nema, u skladu sa ovim zakonom, položen stručni ispit (član 37. st. 1. i 2);

27) ako za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažuje pravno lice ili preduzetnika koji nemaju odgovarajuću licencu (član 37. stav 4);

27A) AKO U DELATNOSTIMA GRAĐEVINARSTVA, POLjOPRIVREDE, ŠUMARSTVA I RIBARSTVA, RUDARSTVA, PRERAĐIVAČKE INDUSTRIJE, SNABDEVANJA ELEKTRIČNOM ENERGIJOM, GASOM, PAROM I KLIMATIZACIJE (OSIM TRGOVINE ELEKTRIČNOM ENERGIJOM I GASOVITIM GORIVIMA PREKO GASOVODNE MREŽE), SNABDEVANJA VODOM, UPRAVLJANJA OTPADnim VODAMA, KONTROLISANJA PROCESA UKLANJANJA OTPADA I SLIČNIM AKTIVNOSTIMA, KAO I U DELATNOSTIMA ZDRAVSTVENE I SOCIJALNE ZAŠTITE NE ODREDI LICE ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU KOJE ISPUNJAVA USLOVE PROPISANE OVIM ZAKONOM (ČLAN 37A);

28) ako zaposlenom na radnom mestu sa povećanim rizikom ne obezbedi prethodni, odnosno periodični lekarski pregled (član 43. stav 1);

29) ako zaposlenog koji obavlja poslove na radnom mestu sa povećanim rizikom, za koga se u postupku periodičnog lekarskog pregleda utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove za obavljanje poslova na radnom mestu sa povećanim rizikom, ne premesti na drugo radno mesto koje odgovara njegovim zdravstvenim sposobnostima (član 43. stav 3);

30) ako odmah, a najkasnije u roku od 24 časa od nastanka, usmeno i u pismenoj formi ne prijavi nadležnoj inspekciji rada i nadležnom organu za unutrašnje poslove svaku smrtnu, kolektivnu ili tešku povredu na radu, povredu na radu zbog koje zaposleni nije sposoban za rad više od tri uzastopna radna dana, ili opasnu pojavu koja bi mogla da ugrozi bezbednost i zdravlje zaposlenih (član 50. stav 1);

31) ako najkasnije u roku od tri uzastopna radna dana od dana saznanja, nadležnoj inspekciji rada ne prijavi profesionalno obolenje, ~~—odnosno—obolenje zaposlenog u vezi sa radom~~ (član 50. stav 2);

31A) AKO NE DOSTAVI ZAPOSLENOM KOJI JE PRETRPEO POVREDU, ODNOSNO KOD KOGA JE UTVRĐENO PROFESIONALNO OBOLjENjE I ORGANIZACIJAMA NADLEŽnim ZA ZDRAVSTVENO I PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE IZVEŠTAJ O POVREDI NA RADU I PROFESIONALNOM OBOLjENjU KOJI SE DOGODE NA RADNOM MESTU (ČLAN 51. STAV 1);

32) ako inspektoru rada ne omogući vršenje nadzora, odnosno ulazak u objekte i prostorije u svako doba kada ima zaposlenih na radu, ili ako ne odredi najmanje jednog zaposlenog koji će inspektoru rada pružati potrebne informacije i obaveštavanja, ili ako inspektoru rada ne omogući uvid u dokaze o stabilnosti objekta, akte i dokumentaciju, primenjene mere bezbednosti i zdravlja na radu na sredstvima za rad, opremu za ličnu zaštitu na radu ili u podatke i evidencije o korišćenju i skladištenju opasnih materija (član 64);

33) ako u određenom roku ne otkloni utvrđene nedostatke i nepravilnosti čije otklanjanje je rešenjem naredio inspektor rada (član 68. stav 1).

Novčanom kaznom od 400.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac koji je privatni preduzetnik.

Novčanom kaznom od 40.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana direktor, odnosno drugo odgovorno lice kod poslodavca.

Član 70.

Novčanom kaznom od 600.000 do 800.000 dinara kazniće se za prekršaj poslodavac sa svojstvom pravanog lica:

- 1) ako ne preduzme mere da spreči pristup u krug objekta ili u područje gradilišta neovlašćenim licima i sredstvima saobraćaja (član 20);
- 2) ako zaposlenog, na način utvrđen ovim zakonom, ne upozna o obavljanju procesa rada na bezbedan način, kada tehnološki proces rada zahteva dodatno osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad (član 30. st. 1. i 2);
- 3) ako zaposlenoj ženi za vreme trudnoće, zaposlenom mlađem od 18 godina života i ~~zaposlenom sa smanjenom radnom sposobnošću~~ OSOBAMA SA INVALIDITETOM I PROFESIONALNO OBOLELIM ne obezbedi pismeno obaveštenje o rezultatima procene rizika na radnom mestu na koje su određeni, kao i merama kojima se rizici otklanjavaju (član 30. stav 3);
- 4) ako ŠTO JE MOGUĆE PRE svako lice, koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj okolini, ne upozori na opasna mesta i štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mere bezbednosti koje mora da primeni, kao i ako ga ne usmeri na bezbedne zone kretanja (član 31. stav 1);
- 5) ako vidno ne obeleži i istakne oznake za bezbednost i/ili zdravlje zaposlenih (član 31. stav 2);
- 6) ako dozvoli pristup radnom mestu u radnoj okolini na kome preti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja, licima koja nisu osposobljena za bezbedan i zdrav rad, koja nisu dobila UPUTSTVA DA PRESTANU DA RADE I/ILI ODMAH NAPUSTE RADNO MESTO I ODU NA BEZBEDNO MESTO, posebna uputstva za rad na takvim mestima ili koja nisu snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu (član 31. stav 3);
- 7) ako ne obavesti nadležanu inspekciju rada kad zaposleni odbije da radi u slučajevima utvrđenim članom 33. stav 1. ovog zakona (član 33. stav 4);
- 8) ako licu koje obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu ne omogući nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i pristup svim potrebnim podacima iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu (član 38. stav 1);
- 9) ako prethodno ne upozna pravno lice, odnosno preduzetnika koga angažuje za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu sa tehnološkim procesom, rizicima u procesu rada i merama za otklanjanje rizika (član 39);
- 10) ako zaposlenima ne omogući da biraju svog predstavnika za bezbednost i zdravlje na radu ili ne imenuje svog predstavnika (član 44);
- 11) ako predstavniku zaposlenih, odnosno Odboru ne omogući uvid u sva akta vezana za bezbednost i zdravlje zaposlenih i da učestvuju u razmatranju svih pitanja koja se odnose na ~~sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu~~ BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, DA PREDLAŽU I BUDU KONSUTOVANI (član 45. stav 1);
- 12) ako ne upozna predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor sa nalazima i predlozima MERA ZAŠTITE I PREVENTIVNIH MERA ili preduzetim merama inspekcije rada, ili sa izveštajima o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu, ili sa merama preduzetim za sprečavanje neposredne opasnosti po život i zdravlje (član 47);
- 13) ako ne vodi i ne čuva propisane evidencije (član 49);
- 14) ako na zahtev inspektora rada ili predstavnika zaposlenih ne dostavi izveštaj o stanju bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenih, kao i o sprovedenim merama u ovoj oblasti (član 51. stav 3).

Novčanom kaznom od 200.000 do 300.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana poslodavac koji je privatni preduzetnik.

Novčanom kaznom od 30.000 do 40.000 kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana direktor, odnosno drugo odgovorno lice kod poslodavca.

Član 73.

Novčanom kaznom od 400.000 do 600.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice:

- 1) ako ne izda stručni nalaz o izvršenom pregledu i ispitivanju PROVERI opreme za rad ili ispitivanju uslova radne okoline (član 15. stav 3);
- 2) ako obavlja poslove bezbednosti i zdravlja na radu iz člana 40. ovog zakona, a nema odgovarajuću licencu (član 55. tačka 1);
- 3) ako obavlja poslove pregleda i ispitivanja PROVERE opreme za rad i ispitivanja uslova radne okoline, a nema odgovarajuću licencu (član 55. tačka 2).

Novčanom kaznom od 200.000 do 300.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. tačka 2. ovog člana privatni preduzetnik.

Novčanom kaznom od 20.000 do 30.000 dinara kazniće se za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovorno lice u pravnom licu, kao i lice u pravnom licu koje, bez odgovarajuće licence (član 55. tačka 3), obavlja poslove odgovornog lica za koje je propisano posedovanje licence.

Član 75.

Novčanom kaznom od 10.000 do 20.000 dinara kazniće se za prekršaj zaposleni:

- 1) ako ne primjenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, ako nenamenski koristi sredstva za rad i opasne materije ili ako ne koristi propisana sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu ili ako sa njima pažljivo ne rukuje, AKO SAMOVOLJNO ISKLJUČUJE, MENJA ILI UKLANJA BEZBEDNOSNE UREĐAJE NA SREDSTVIMA ZA RAD (član 35);
- 2) ako, u skladu sa svojim saznanjima, odmah ne obavesti poslodavca o nepravilnostima, nedostacima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mestu mogla da ugrozi njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih (član 36. stav 1).

Član 78.

Do donošenja propisa o preventivnim merama za bezbednost i zdravlje na radu, ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primjenjivaće se mere zaštite na radu (pravila) sadržana u sledećim propisima:

- 1) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu na preradi nemetalnih minerala („Službeni glasnik SRS”, broj 2/83);
- 2) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u železničkom saobraćaju („Službeni glasnik SRS”, broj 19/85);
- 3) ~~Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri proizvodnji i preradi običenih metala („Službeni glasnik SRS”, broj 19/85);~~
- 4) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u crnoj metalurgiji („Službeni glasnik SRS”, broj 25/87);
- 5) Pravilnik o opštim merama zaštite na radu za građevinske objekte namenjene za radne i pomoćne prostorije („Službeni glasnik SRS”, broj 29/87);
- 6) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu u šumarstvu („Službeni glasnik SRS”, broj 33/88);
- 7) Pravilnik o posebnim merama zaštite na radu pri mehaničkoj preradi i obradi drveta i sličnih materijala („Službeni glasnik SRS”, broj 51/88);
- 8) Pravilnik o opštim merama zaštite na radu od opasnog dejstva električne struje u objektima namenjenim za rad, radnim prostorijama i na radilištima („Službeni glasnik SRS”, broj 21/89);
- 9) Pravilnik o zaštiti na radu pri izvođenju građevinskih radova („Službeni glasnik SRS”, broj 53/97).

Član 79.

Do donošenja propisa o opštim i posebnim merama bezbednosti i zdravlja na radu, ukoliko nisu u suprotnosti sa ovim zakonom, primenjivaće se mere zaštite na radu (pravila), sadržana u sledećim propisima:

- 1) ~~Opšti pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu („Službeni list FNRJ”, br. 16/47, 18/47 i 36/50), osim čl. 26. - 32, čl. 50. - 75, čl. 78. - 86, čl. 88. - 99, čl. 104. - 151. i čl. 184. - 186;~~
- 2) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u kudeljarama („Službeni list FNRJ”, broj 56/47);
- 3) ~~Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u grafičkim preduzećima („Službeni list FNRJ”, broj 56/47);~~
- 4) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri radu u kamenolomima i ciglanama, kao i kod vađenja gline, peska i šljunka („Službeni list FNRJ”, broj 69/48), osim čl. 58. - 61;
- 5) Pravilnik o tehničkim i zdravstveno - tehničkim zaštitnim merama na radovima pri hemijsko-tehnološkim procesima („Službeni list FNRJ”, broj 55/50) - Prilog broj 9;
- 6) Pravilnik o higijenskim i tehničkim zaštitnim merama pri ronilačkim radovima („Službeni list FNRJ”, broj 36/58);
- 7) Pravilnik o higijensko-tehničkim zaštitnim merama pri lučko-transportnom radu („Službeni list FNRJ”, broj 14/64);
- 8) Pravilnik o zaštiti na radu pri termičkom obrađivanju legura lakih metala u kupatilima sa nitratnim solima („Službeni list SFRJ”, broj 48/65);
- 9) Pravilnik o zaštiti na radu pri održavanju motornih vozila i prevozu motornim vozilima („Službeni list SFRJ”, broj 55/65);
- 10) ~~Uputstvo o načinu vršenja nadzora nad pridržavanjem propisa o zaštiti na radu u organima unutrašnjih poslova i ustanovama organa unutrašnjih poslova („Službeni list SFRJ”, broj 55/65);~~
- 11) Pravilnik o zaštiti na radu pri utovaru tereta u teretna motorna vozila i istovaru tereta iz takvih vozila („Službeni list SFRJ”, broj 17/66);
- 12) Uputstvo o načinu vršenja nadzora nad pridržavanjem propisa o zaštiti na radu u preduzećima koja proizvode za određene vojne potrebe („Službeni list SFRJ”, broj 23/66);
- 13) Pravilnik o zaštiti na radu i o tehničkim merama za razvijače acetilena i acetilenske stанице („Službeni list SFRJ”, br. 6/67, 29/67, 27/69, 52/90 i 6/92);
- 14) ~~Pravilnik o tehničkim normativima pri rukovanju eksplozivnim sredstvima i miniranju u rudarstvu („Službeni list SFRJ”, br. 26/88 i 63/88);~~
- 15) Naredba o zabrani upotrebe motornih benzina za odmašćivanje, pranje ili čišćenje metalnih delova predmeta od drugog materijala („Službeni list SFRJ”, broj 23/67);
- 16) Pravilnik o zaštiti na radu u poljoprivredi („Službeni list SFRJ”, broj 34/68);
- 17) Pravilnik o obezbeđivanju smeštaja i ishrane radnika, odnosno njihovog prevoza od mesta stanovanja do mesta rada i natrag („Službeni list SFRJ”, broj 41/68);
- 18) Pravilnik o sredstvima lične zaštite na radu i ličnoj zaštitnoj opremi („Službeni list SFRJ”, broj 35/69);
- 19) Pravilnik o zaštiti na radu pri izradi eksploziva i baruta i manipulisanju eksplozivima i barutima („Službeni list SFRJ”, broj 55/69);
- 20) Pravilnik o posebnim merama i normativima zaštite na radu pri preradi i obradi kože, krvna i otpadaka kože („Službeni list SFRJ”, broj 47/70);
- 21) Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu („Službeni list SFRJ”, broj 21/71);

- 22) Pravilnik o merama i normativima zaštite na radu na oruđima za rad („Službeni list SFRJ”, broj 18/91);
- 23) Pravilnik o merama i normativima zaštite na radu od buke u radnim prostorijama („Službeni list SFRJ”, broj 21/92).

OBRAZAC IZJAVE O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa - Vlada
Obrađivač – Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja

2. Naziv propisa

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu
Draft Law on Amendments and Supplements of the Law on Health and Safety at
Work

**3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju
između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i
Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem
tekstu: Sporazum), odnosno s odredbama Prelaznog sporazuma o trgovini i
trgovinskim pitanjima između Evropske zajednice, sa jedne strane, i Republike
Srbije, sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08) (u daljem tekstu:
Prelazni sporazum):**

**a) Odredba Sporazuma i Prelaznog sporazuma koja se odnose na normativnu
sadržinu propisa,**

Predlog zakona je usklađen sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, Poglavlje V
OPŠTE ODREDBE, Naslov VI Usklađivanje propisa, primena prava i pravila
konkurenčije i Naslov VIII Politike saradnje.

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu
delimično je usklađen sa članom 79. (Uslovi rada, jednakе mogućnosti) i 101.
(Saradnja u oblasti socijalne politike) Sporazuma, s obzirom da se donosi radi
poboljšanja stepena zaštite bezbednosti i zdravlja zaposlenih, čime je u velikoj meri
postignuta usaglašenost sa navedenim odredbama Sporazuma.

**b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma i
Prelaznog sporazuma,**

Usklađivanje zakonodavstva će se vršiti u roku predviđenom u članu 72. Sporazuma.

**v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma
i Prelaznog sporazuma,**

Delimična ispunjenost.

Predlog zakona delimično je usklađen sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju.

**g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje
proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma i Prelaznog sporazuma,**

Proces zaokruživanja zakonodavnog okvira je u toku. Direktive EU koje su proistekle
iz Direktive Saveta 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine, a koje su transponovane
podzakonskim propisima u domaće zakonodavstvo, primenjivaće se postepeno iz
razloga što mere utvrđene ovim propisima predstavljaju obaveze za poslodavca, a
posebno za mala i srednja preduzeća za koje je potrebno obezbititi dodatna
finansijska sredstva. Kako je Zakon o bezbednosti i zdravlju na radu krovni Zakon
kojim se utvrđuju obaveze poslodavca, u ovoj fazi pridruživanja u oblasti bezbednosti
i zdravlja na radu se predlaže izmene i dopune Zakona, a u narednom
četvorogodišnjem periodu doneće se nov zakon kojim će biti obuhvaćena primena
svih pojedinačnih Direktiva.

**d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske
unije.**

Ovaj propis predviđen je u Nacionalnom programu za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije u delu 3.19.2. Bezbednost i zdravlje na radu, Srednjoročni prioriteti (2014-2018.) i Prilogu A – plan usklađivanja zakonodavstva Republike Srbije sa pravnim tekovinama Evropske unije, 3. SPOSOBNOST PREUZIMANJA OBAVEZA IZ ČLANSTVA U EU, 3.19. SOCIJALNA POLITIKA I ZAPOŠLJAVANJE, 3.19.2. Bezbednost i zdravlje na radu, pod rednim brojem 120, rok za utvrđivanje od strane Vlade je decembar 2014. godine.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

Ugovor o funkcionisanju EU, Naslov X Socijalna politika, čl. 151. i 153., Povelja EU o osnovnim pravima, Poglavlje IV Solidarnost, član 31. Pošteni i pravedni uslovi rada. Predlog zakona je delimično usklađen – propis je u skladu s odredbama primarnih izvora prava EU u delu koji se odnosi na sistem bezbednosti i zdravlja na radu, ali nije usklađen sa svim načelima, već samo s pojedinim, najvažnijim načelima koja iz tih odredaba proizlaze.

b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,

31989L0391	Direktiva Saveta 89/391/EEZ od 12. juna 1989. godine o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja u domenu bezbednosti i zaštite zdravlja radnika na radnom mestu Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work (OJ L 183, 29.6.1989, p. 1)	Delimično usklađen
------------	--	--------------------

v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,

/

g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,

Delimična usklađenost proizlazi i iz činjenice da određena pitanja još uvek nisu u celosti rešena drugim sistemskim zakonima koji regulišu rad, radne odnose, zdravstvenu zaštitu, zdravstveno osiguranje, obrazovanje te potpuna usklađenost zavisi od usklađenosti i drugih zakona sa okvirnom direktivom.

d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

Prema Nacionalnom programu za usvajanje pravnih tekovina EU 2014-2018 - Pregled prioriteta za 2018. godinu u pogledu usklađivanja zakonodavstva planirano je donošenje novog Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu, kojim će se izvršiti dalje usklađivanje sa Direktivom Saveta 89/391/EEZ od 12. juna 1989. o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja radnika na radu.

U periodu 2015-2018. godine, planira se dalje usklađivanje propisa u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu sa propisima Evropske unije.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost treba obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške

procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe Direktive).

/

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

Prethodno navedena direktiva je prevedena na srpski jezik.

7. Da li je propis preведен na neki službeni jezik Evropske unije?

Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu je preveden na engleski jezik.

8. Učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti

O predlogu ovog zakona su konsultovani eksperti Evropske komisije i njihove sugestije i komentari su u skladu sa dogовором i trenutnim mogućnostima Republike Srbije ugrađeni u finalnu verziju ovog zakona.

1. Naziv propisa Evropske unije: Direktiva Saveta 89/391/EEZ od 12. juna 1989 o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja radnika na radu (Službeni list L 183, 29/06/1989, strana 0001-0008) Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work (OJ L 183, 29.6.1989, p.1)					2. „CELEX” oznaka EU propisa 31989L0391	
3. Organ državne uprave, odnosno drugi ovlašćeni predlagač propisa: Vlada Obrađivač - Ministarstvo za rad, zapošljavanje, boračka i socijalna pitanja					4. Datum izrade tabele: 06.07.2015.	
5. Naziv (nacrta, predloga) propisa čije odredbe su predmet analize usklađenosti sa propisom Evropske unije: Predlog zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu Draft Law on amending Law on Safety and Health at Work					6. Brojčane oznake (šifre) planiranih propisa iz baze NPAA: 2012-551	
7. Usklađenost odredaba propisa sa odredbama propisa EU:						
a)	a1)	b)	b1)	v)	g)	d)
Odredba propisa EU	Sadržina odredbe	Odredbe propisa R. Srbije	Sadržina odredbe	Usklađenost (Potpuno usklađeno –PU, delimično usklađeno –DU, neusklađeno –NU, neprenosivo–NP)	Razlozi za delimičnu usklađenost, neusklađenost ili neprenosivost	Napomena o usklađenosti
1.1	1. The object of this Directive is to introduce measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work.	1.1	Ovim zakonom uređuje se sprovođenje i unapređivanje bezbednosti i zdravlja na radu lica koja učestvuju u radnim procesima, kao i lica koja se zateknu u radnoj okolini, radi sprečavanja povreda na radu, profesionalnih oboljenja i oboljenja u vezi sa radom.	Potpuno usklađeno		

1.2	2. To that end it contains general principles concerning the prevention of occupational risks, the protection of safety and health, the elimination of risk and accident factors, the informing, consultation, balanced participation in accordance with national laws and/ or practices and training of workers and their representatives, as well as general guidelines for the implementation of the said principles.			Neusklađeno	Obrazloženje ocene: Zakonom nije preneta ova odredba Direktive. Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
1.3	3. This Directive shall be without prejudice to existing or future national and Community provisions which are more favourable to protection of the safety and health of workers at work			Neprenosivo	Odnosi se na oblasti primene Direktive 89/391/EEZ	
2.1	1. This Directive shall apply to all sectors of activity, both public and private (industrial, agricultural, commercial, administrative, service, educational, cultural, leisure, etc.).	2.1	Prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca i zaposlenih, nadležnosti i mere čijom se primenom, odnosno sprovođenjem osigurava bezbednost i zdravlje na radu ostvaruju se u skladu sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu zakona, ~~esim ako posebnim zakonom nije drugačije određeno.~~	Potpuno usklađeno		
2.2	2. This Directive shall not be applicable where characteristics peculiar to certain specific public service activities, such as the armed forces or the police, or to certain specific activities in the civil protection services inevitably conflict with it. In that event, the safety and health of workers must be ensured as far as possible in the light of the objectives of this Directive.	2.2	OVAJ ZAKON SE NE PRIMENJUJE PRI OBAVLJANJU SPECIFIČNE VOJNE SLUŽBE U VOJSCI SRBIJE I OBAVLJANJU POLICIJSKIH I POSLOVA ZAŠTITE I SPASAVANJA IZ DELOKRUGA NADLEŽNOG DRŽAVNOG ORGANA, U KOJIMA SU PITANJA BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU PRI OBAVLJANJU TE SLUŽBE I TIH POSLOVA UREĐENA POSEBNIM ZAKONOM I PROPISIMA DONETIM NA OSNOVU TOG ZAKONA.	Potpuno usklađeno		

3.a	<p>For the purposes of this Directive, the following terms shall have the following meanings:</p> <p>(a) worker: any person employed by an employer, including trainees and apprentices but excluding domestic servants;</p>	4.1 4.1.1	<p>Pojedini izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sledeće značenje:</p> <p>1) Zaposleni jeste domaće ili strano fizičko lice koje je u radnom odnosu kod poslodavca, kao i lice koje po bilo kom osnovu obavlja rad ili se osposobljava za rad kod poslodavca, osim lica koje je u radnom odnosu kod poslodavca radi obavljanja poslova kućnog pomoćnog osoblja;</p>	Potpuno usklađeno		
3.b	<p>(b) employer: any natural or legal person who has an employment relationship with the worker and has responsibility for the undertaking and/ or establishment;</p>	4.1.2 4.1.2.1 4.1.2.2	<p>2) Poslodavac jeste domaće ili strano pravno lice, odnosno fizičko lice koje zapošjava, odnosno radno angažuje jedno ili više lica:</p> <p>(1) KAO POSLODAVAC U SMISLU OVOG ZAKONA SMATRA SE I FIZIČKO LICE KOJE PO BILO KOM PRAVNOM OSNOVU OBEZBEĐUJE POSAO ZAPOSLENOM, IZUZIMAJUĆI LICE, KOJE POSAO OBEZBEĐUJE U DOMAĆINSTVU I NOSIOCA PORODIČNOG POLJOPRIVREDNOG GAZDINSTVA, KOJI OBAVLJAJU POSAO SA ČLANOVIMA PORODIČNOG POLJOPRIVREDNOG DOMAĆINSTVA U SKLADU SA PROPISIMA O POLJOPRIVREDI,</p> <p>(2) KAO POSLODAVAC SMATRA SE I FIZIČKO LICE KOJE SA ČLANOVIMA SVOG PORODIČNOG DOMAĆINSTVA OBAVLJA PRIVREDNU ILI DRUGU DELATNOST;</p>	Potpuno usklađeno		

3.c	(c) workers' representative with specific responsibility for the safety and health of workers: any person elected, chosen or designated in accordance with national laws and/ or practices to represent workers where problems arise relating to the safety and health protection of workers at work;	4.1.3	3) Predstavnik zaposlenih jeste lice izabrano da predstavlja zaposlene u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavca;	Potpuno usklađeno		
3.d	(d) prevention: all the steps or measures taken or planned at all stages of work in the undertaking to prevent or reduce occupational risks.	4.1.5 4.1.23	5) Preventivne mere jesu sve mere koje se preduzimaju ili čije se preduzimanje planira na svim nivoima rada kod poslodavca, radi sprečavanja povređivanja ili oštećenja zdravlja zaposlenih; 23) PREVENCIJA JESTE PROCES OBEZBEĐIVANJA MERA NA RADNOM MESTU I U RADNOJ OKOLINI KOD POSLODAVCA U CILJU SPREČAVANJA ILI SMANJENJA RIZIKA NA RADU.	Potpuno usklađeno		
4.1	1. Member States shall take the necessary steps to ensure that employers, workers and workers' representatives are subject to the legal provisions necessary for the implementation of this Directive.	69.-75.	KAZNENE ODREDBE	Potpuno usklađeno		
4.2	2. In particular, Member States shall ensure adequate controls and supervision.	61.	Inspekcijski nadzor nad primenom ovog zakona, propisa donetih na osnovu ovog zakona, tehničkih i drugih mera koje se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, kao i nad primenom mera o bezbednosti i zdravlja na radu ~~propisanim~~ UTVRĐENIM AKTOM O PROCENI RIZIKA, opštim aktom poslodavca, kolektivnim ugovorom ili ugovorom o radu, vrši ministarstvo nadležno za rad preko inspektora rada.	Potpuno usklađeno		
5.1	1. The employer shall have a duty to ensure the safety and health of workers in every aspect related to the work.	9.1	Poslodavac je dužan da obezbedi zaposlenom rad na radnom mestu i u radnoj okolini u kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu.	Potpuno usklađeno		
5.2	2. Where, pursuant to Article 7 (3), an employer enlists competent external services or persons, this shall not discharge him from his responsibilities in this area.	9.2	Poslodavac se ne oslobađa obaveza i odgovornosti u vezi sa primenom mera bezbednosti i zdravlja na radu određivanjem drugog lica ili prenošenjem svojih obaveza i odgovornosti na drugo lice.	Potpuno usklađeno		

5.3	3. The workers' obligations in the field of safety and health at work shall not affect the principle of the responsibility of the employer	8.	Obaveze poslodavca, u smislu ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, istovremeno predstavljaju prava zaposlenih u vezi sa sprovođenjem mera bezbednosti i zdravlja na radu.	Potpuno usklađeno		
5.4	4. This Directive shall not restrict the option of Member States to provide for the exclusion or the limitation of employers' responsibility where occurrences are due to unusual and unforeseeable circumstances, beyond the employers' control, or to exceptional events, the consequences of which could not have been avoided despite the exercise of all due care. Member States need not exercise the option referred to in the first subparagraph.	9.3	U slučaju nastanka povrede na radu zbog neuobičajenih i nepredvidivih okolnosti koje su izvan kontrole poslodavca ili zbog izuzetnih događaja čije se posledice uprkos svim nastojanjima nisu mogle izbeći, poslodavac nije odgovoran u smislu ovog zakona.	Potpuno usklađeno		
6.1.	1. Within the context of his responsibilities, the employer shall take the measures necessary for the safety and health protection of workers, including prevention of occupational risks and provision of information and training, as well as provision of the necessary organization and means. The employer shall be alert to the need to adjust these measures to take account of changing circumstances and aim to improve existing situations.	11.1 11.2	Poslodavac je dužan da, prilikom organizovanja rada i radnog procesa, obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih kao i da za njihovu primenu obezbedi potrebna finansijska sredstva. Poslodavac je dužan da obezbedi preventivne mere pre početka rada zaposlenog, u toku rada, kao i kod svake izmene tehnološkog postupka, izborom radnih i proizvodnih metoda kojima se obezbeđuje najveća moguća bezbednost i zaštita zdravlja na radu, zasnovana na primeni propisa u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, radnog prava, tehničkih propisa i standarda, propisa u oblasti zdravstvene zaštite, higijene rada, zdravstvenog i penzijskog i invalidskog osiguranja, i dr.	Potpuno usklađeno		
6.2.a	2. The employer shall implement the measures referred to in the first subparagraph of paragraph 1 on the basis of the following general principles of prevention: (a) avoiding risks;	12.1 12.1.1	Preventivne mere obezbeđuje poslodavac polazeći od sledećih načela: 1) izbegavanje rizika;	Potpuno usklađeno		
6.2.b	(b) evaluating the risks which cannot be avoided:	12.1.2	2) procena rizika koji se ne mogu izbeći na radnom mestu;	Potpuno usklađeno		

6.2.c	(c) combating the risks at source;	12.1.3	3) otklanjanje rizika na njihovom izvoru primenom savremenih tehničkih rešenja;	Potpuno usklađeno		
6.2.d	(d) adapting the work to the individual, especially as regards the design of work places, the choice of work equipment and the choice of working and production methods, with a view, in particular, to alleviating monotonous work and work at a predetermined workrate and to reducing their effect on health.	12.1.4	4) prilagođavanje rada i radnog mesta zaposlenom, naročito u pogledu izbora opreme za rad i metoda rada, kao i izbora tehnološkog postupka da bi se izbegla monotonija u radu, u cilju smanjenja njihovog uticaja na zdravlje zaposlenog;	Potpuno usklađeno		
6.2.e	(e) adapting to technical progress;	12.1.8	8) PRILAGOĐAVANJA TEHNIČKOM NAPRETKU;	Potpuno usklađeno		
6.2.f	(f) replacing the dangerous by the non-dangerous or the less dangerous;	12.1.5	5) ~~zamena opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim;~~ ZAMENA OPASNOG BEZOPASNIM ILI MANJE OPASNIM;	Potpuno usklađeno		
6.2.g	(g) developing a coherent overall prevention policy which covers technology, organization of work, working conditions, social relationships and the influence of factors related to the working environment;	12.1.9	9) RAZVIJANJA KOHERENTNE CELOKUPNE POLITIKE PREVENCIJE.	Potpuno usklađeno		
6.2.h	(h) giving collective protective measures priority over individual protective measures;	12.1.6	6) davanje prednosti kolektivnim nad pojedinačnim merama bezbednosti i zdravlja na radu;	Potpuno usklađeno		
6.2.i	(i) giving appropriate instructions to the workers.	12.1.7	7) odgovarajuće osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad i izdavanje uputstava za rad na siguran način.	Potpuno usklađeno		

6.3.a	<p>3. Without prejudice to the other provisions of this Directive, the employer shall, taking into account the nature of the activities of the enterprise and/ or establishment:</p> <ul style="list-style-type: none"> (a) evaluate the risks to the safety and health of workers, <i>inter alia</i> in the choice of work equipment, the chemical substances or preparations used, and the fitting-out of work places. <p>Subsequent to this evaluation and as necessary, the preventive measures and the working and production methods implemented by the employer must:</p> <ul style="list-style-type: none"> — assure an improvement in the level of protection afforded to workers with regard to safety and health, — be integrated into all the activities of the undertaking and/ or establishment and at all hierarchical levels; 	13.	<p>Poslodavac je dužan da doneše akt o proceni rizika u pismenoj formi za sva radna mesta u radnoj okolini i da utvrdi način i mere za njihovo otklanjanje.</p> <p>Poslodavac je dužan da izmeni akt o proceni rizika u slučaju pojave svake nove opasnosti i promene nivoa rizika u procesu rada.</p> <p>Akt o proceni rizika zasniva se na utvrđivanju mogućih vrsta opasnosti i štetnosti na radnom mestu u radnoj okolini, na osnovu kojih se vrši procena rizika od nastanka povreda i oštećenja zdravlja zaposlenog.</p>	Potpuno usklađeno		
6.3.b	(b) where he entrusts tasks to a worker, take into consideration the worker's capabilities as regards health and safety;	9.4	<p>Poslodavac je dužan da obezbedi da radni proces bude prilagođen telesnim i psihičkim mogućnostima zaposlenog, a radna okolina, sredstva za rad i sredstva i oprema za ličnu zaštitu na radu budu uređeni, odnosno proizvedeni i obezbeđeni, da ne ugrožavaju bezbednost i zdravlje zaposlenog.</p>	Delinično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
6.3.c	(c) ensure that the planning and introduction of new technologies are the subject of consultation with the workers and/ or their representatives, as regards the consequences of the choice of equipment, the working conditions and the working environment for the safety and health of workers;			Neusklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
6.3.d	(d) take appropriate steps to ensure that only workers who have received adequate instructions may have access to areas where there is serious and specific danger.	31.3	<p>Poslodavac je dužan da obezbedi da pristup radnom mestu u radnoj okolini, na kome preti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja, i sl.), imaju samo lica koja su osposobljena za bezbedan i zdrav rad, koja su dobila UPUTSTVA DA PRESTANU DA RADE I/ILI ODMAH NAPUSTE RADNO MESTO I ODU NA BEZBEDNO MESTO, posebna uputstva za rad na takvom mestu i koja su snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu.</p>	Potpuno usklađeno		

6.4	4. Without prejudice to the other provisions of this Directive, where several undertakings share a work place, the employers shall cooperate in implementing the safety, health and occupational hygiene provisions and, taking into account the nature of the activities, shall coordinate their actions in matters of the protection and prevention of occupational risks, and shall inform one another and their respective workers and/ or workers' representatives of these risks.	19.	Kad dva ili više poslodavaca u obavljanju poslova dele radni prostor, dužni su da sarađuju u primeni propisanih mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih. Poslodavci iz stava 1. ovog člana dužni su da, uzimajući u obzir prirodu poslova koje obavljaju, koordiniraju aktivnosti u vezi sa primenom mera za oticanje rizika od povređivanja, odnosno oštećenja zdravlja zaposlenih, kao i da obaveštavaju jedan drugog i svoje zaposlene i/ili predstavnike zaposlenih o tim rizicima i merama za njihovo oticanje. Način ostvarivanja saradnje iz st. 1. i 2. ovog člana poslodavci utvrđuju pismenim sporazumom. Sporazumom iz stava 3. ovog člana određuje se lice za koordinaciju sprovođenja zajedničkih mera kojima se obezbeđuje bezbednost i zdravlje svih zaposlenih.	Potpuno usklađeno		
6.5	5. Measures related to safety, hygiene and health at work may in no circumstances involve the workers in financial cost.	10.	Poslodavac je dužan da obezbedi da sprovođenje mera bezbednosti i zdravlja na radu ne prouzrokuje finansijske obaveze za zaposlenog i predstavnika zaposlenih i ne utiče na njihov materijalni i socijalni položaj stečen na radu i u vezi sa radom.	Potpuno usklađeno		
7.1	1. Without prejudice to the obligations referred to in Articles 5 and 6, the employer shall designate one or more workers to carry out activities related to the protection and prevention of occupational risks for the undertaking and/ or establishment.	37.4	Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da odredi jednog ili više od svojih zaposlenih ili da angažuje pravno lice, odnosno preduzetnika koji imaju licencu (u daljem tekstu: lice za bezbednost i zdravlje na radu).	Delimično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
7.2.	2. Designated workers may not be placed at any disadvantage because of their activities related to the protection and prevention of occupational risks. Designated workers shall be allowed adequate time to enable them to fulfil their obligations arising from this Directive	38.2 38.1	Lice za bezbednost i zdravlje na radu neposredno je odgovorno poslodavcu kod koga obavlja te poslove i ne može da tripti štetne posledice ako svoj posao obavlja u skladu sa ovim zakonom. Poslodavac je dužan da omogući licu za bezbednost i zdravlje na radu nezavisno i samostalno obavljanje poslova u skladu sa ovim zakonom i pristup svim potrebnim podacima u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.	Potpuno usklađeno		

7.3	3. If such protective and preventive measures cannot be organized for lack of competent personnel in the undertaking and/or establishment, the employer shall enlist competent external services or persons.	37.4	Za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da odredi jednog ili više od svojih zaposlenih ili da angažuje pravno lice, odnosno preduzetnika koji imaju licencu (u daljem tekstu: lice za bezbednost i zdravlje na radu).	Potpuno usklađeno		
7.4	4. Where the employer enlists such or persons, he shall inform them of the factors known to affect, or suspected of affecting, the safety and health of the workers and they must have access to the information referred to in Article 10 (2).	39.	Poslodavac koji za obavljanje poslova bezbednosti i zdravlja na radu angažuje pravno lice ili preduzetnika dužan je da ih prethodno upozna sa tehnološkim procesom, rizicima u procesu rada i merama za otklanjanje rizika.	Potpuno usklađeno		

7.5	<p>5. In all cases:</p> <ul style="list-style-type: none"> — the workers designated must have the necessary capabilities and the necessary means, — the external services or persons consulted must have the necessary aptitudes and the necessary personal and professional means, and — the workers designated and the external services or persons consulted must be sufficient in number to deal with the organization of protective and preventive measures, taking into account the size of the undertaking and/ or establishment and/ or the hazards to which the workers are exposed and their distribution throughout the entire undertaking and/ or establishment. 	<p>37.2.</p> <p>56.1</p>	<p>Poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja lice koje ima položen stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.</p> <p>Licencu za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 40. ovog zakona, može da dobije pravno lice, odnosno preduzetnik koji ima ~~zaposlenog sa visokom školskom spremom odgovarajuće struke, U RADNOM ODNOSU NAJMANJE DVA ZAPOSLENA KOJI IMAJU STEČENO VISOKO OBRAZOVANJE NA OSNOVnim AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD NAJMANJE 240 ESPB BODOVA, MASTER AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STRUKOVnim STUDIJAMA, ODNOSNO NA OSNOVnim STUDIJAMA U TRAJANju OD NAJMANJE ČETIRI GODINE ili SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA NA FAKULTETU IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ili MEDICINSKIH NAUKA, položenim stručnim ispitom iz člana 54. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima. I AKO OSNIVAČU ili SA njim POVEZANOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU ili SA njim POVEZANOM LICU U SMISLU PROPISA O PRIVREDnim DRUŠTVIMA LICENCA IZDATA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM NIJE ODUZETA U PRETHODNE TRI GODINE.~~</p>	<p>Delimično usklađeno</p>	<p>Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.</p>	
-----	---	--------------------------	---	----------------------------	---	--

		37.5 37.5.1 37.5.2 37.5.3 37.5.4 37.5.5 37.5.6 37.5.7	Poslodavac odlučuje o načinu organizovanja poslova za bezbednost i zdravlje na radu u zavisnosti od: 1) tehnološkog procesa, 2) organizacije, prirode i obima procesa rada, 3) broja zaposlenih koji učestvuju u procesu rada, 4) broja radnih smena, 5) procenjenih rizika, 6) broja lokacijski odvojenih jedinica, 7) vrste delatnosti.			
7.6.	6. The protection from, and prevention of, the health and safety risks which form the subject of this Article shall be the responsibility of one or more workers, of one service or of separate services whether from inside or outside the undertaking and/ or establishment. The worker(s) and/ or agency(ies) must work together whenever necessary.	40.1.7. 74.	Lice za bezbednost i zdravlje na radu obavlja poslove u skladu sa ovim zakonom, a naročito: 7) svakodnevno prati i kontroliše primenu mera za bezbednost i zdravlje zaposlenih na radu; Novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 dinara kazniće se za prekršaj lice za bezbednost i zdravlje na radu ako ne obavlja poslove određene ovim zakonom (član 40).	Potpuno usklađeno		

7.7	<p>7. Member States may define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the categories of undertakings in which the employer, provided he is competent, may himself take responsibility for the measures referred to in paragraph 1.</p>	37.3	<p>Peslove bezbednosti i zdravlja na radu poslodavac može da obavlja sam u delatnostima trgovine, ugostiteljstva i turizma, zanatskih i ličnih usluga, finansijsko-tehničkih i poslovnih usluga, obrazovanja, nauke i informacija, zdravstvene i socijalne zaštite i u stambeno-komunalnim delatnostima, ako ima do deset zaposlenih i nije dužan da ima položen stručni ispit iz stava 2. ovog člana.</p> <p>POSLOVE BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJA NA RADU POSLODAVAC MOŽE DA OBAVLJA SAM U DELATNOSTIMA TRGOVINE NA MALO, USLUGA SMEŠTAJA I ISHRANE, INFORMISANJA I KOMUNIKACIJA, FINANSIJSKIM I OSIGURANJU, POSLOVANJA NEKRETNINAMA, STRUČNIM, NAUČNIM, INOVACIONIM, ADMINISTRATIVNIM I POMOĆNIM USLUŽNIM DELATNOSTIMA, OBAVEZNOG SOCIJALNOG OSIGURANJA, OBRAZOVANJA, UMETNOSTI, ZABAVE I REKREACIJE, KAO I OSTALIM USLUŽNIM DELATNOSTIMA, AKO IMA DO 20 ZAPOSLENIH I NIJE DUŽAN DA IMA POLOŽEN STRUČNI ISPIT IZ STAVA 2. OVOG ČLANA.</p>	Delimično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
-----	---	------	---	---------------------	--	--

7.8	<p>8. Member States shall define the necessary capabilities and aptitudes referred to in paragraph 5. They may determine the sufficient number referred to in paragraph 5.</p>	<p>37.2</p> <p>56.1</p>	<p>Poslove bezbednosti i zdravlja na radu može da obavlja lice koje ima položen stručni ispit u skladu sa ovim zakonom.</p> <p>Licencu za obavljanje poslova u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu, iz člana 40. ovog zakona, može da dobije pravno lice, odnosno preduzetnik koji ima ~~zaposlenog sa visokom školskom spremom odgovarajuće struke~~, U RADNOM ODNOSU NAJMANJE DVA ZAPOSLENA KOJI IMAJU STEĆENO VISOKO OBRAZOVANJE NA OSNOVnim AKADEMSKIM STUDIJAMA U OBIMU OD NAJMANJE 240 ESPB BODOVA, MASTER AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM AKADEMSKIM STUDIJAMA, SPECIJALISTIČKIM STRUKOVnim STUDIJAMA, ODNOSNO NA OSNOVnim STUDIJAMA U TRAJANJU OD NAJMANJE ČETIRI GODINE ILI SPECIJALISTIČKIM STUDIJAMA NA FAKULTETU IZ NAUČNE, ODNOSNO STRUČNE OBLASTI U OKVIRU OBRAZOVNO – NAUČNOG POLJA TEHNIČKO-TEHNOLOŠKIH NAUKA, PRIRODNO-MATEMATIČKIH NAUKA ILI MEDICINSKIH NAUKA, položenim stručnim ispitom iz člana 54. ovog zakona i najmanje tri godine radnog iskustva na tim poslovima I AKO OSNIVAČU ILI SA NjIM POVEZANOM LICU, ODNOSNO PREDUZETNIKU ILI SA NjIM POVEZANOM LICU U SMISLU PROPISA O PRIVREDNIM DRUŠTVIMA LICENCA IZDATA U SKLADU SA OVIM ZAKONOM NIJE ODUZETA U PRETHODNE TRI GODINE.</p>	<p>Delimično usklađeno</p>	<p>Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.</p>	
-----	--	-------------------------	---	----------------------------	---	--

8.1	1. The employer shall: — take the necessary measures for first aid, fire-fighting and evacuation of workers, adapted to the nature of the activities and the size of the undertaking and/ or establishment and taking into account other persons present, — arrange any necessary contacts with external services, particularly as regards first aid, emergency medical care, rescue work and firefighting.	15.1 15.1.9 15.1.11	Poslodavac je dužan da: 9) obezbedi pružanje prve pomoći, kao i da osposobi odgovarajući broj zaposlenih za pružanje prve pomoći, spasavanje i evakuaciju u slučaju opasnosti; 11) OBEZBEDI MERE ZAŠTITE OD POŽARA, SPASAVANJE I EVAKUACIJU U SKLADU SA POSEBNIM ZAKONOM.	Potpuno usklađeno		
8.2	2. Pursuant to paragraph 1, the employer shall, <i>inter alia</i> , for first aid, fire-fighting and the evacuation of workers, designate the workers required to implement such measures. The number of such workers, their training and the equipment available to them shall be adequate, taking account of the size and/ or specific hazards of the undertaking and/ or establishment.	15.4	NAČIN PRUŽANJA PRVE POMOĆI, VRSTE SREDSTAVA I OPREME KOJI MORAJU BITI OBEZBEĐENI NA RADNOM MESTU, NAČIN I ROKOVE OSPOSOBLJAVANJA ZAPOSLENIH ZA PRUŽANJE PRVE POMOĆI SPORAZUMNO PROPISUJU MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD I MINISTAR NADLEŽAN ZA ZDRAVLJE.	Potpuno usklađeno		
8.3.a	3. The employer shall: (a) as soon as possible, inform all workers who are, or may be, exposed to serious and imminent danger of the risk involved and of the steps taken or to be taken as regards protection;	31.1.	Poslodavac je dužan ŠTO JE MOGUĆE PRE da svako lice, koje se po bilo kom osnovu nalazi u radnoj okolini, upozori na opasna mesta ili na štetnosti po zdravlje koje se javljaju u tehnološkom procesu, odnosno na mere bezbednosti koje mora da primeni, i da ga usmeri na bezbedne zone za kretanje.	Delimično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
8.3.b	(b) take action and give instructions to enable workers in the event of serious, imminent and unavoidable danger to stop work and/ or immediately to leave the work place and proceed to a place of safety;	31.3	Poslodavac je dužan da obezbedi da pristup radnom mestu u radnoj okolini, na kome preti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja (trovanja, gušenja, i sl.), imaju samo lica koja su osposobljena za bezbedan i zdrav rad, koja su dobila UPUTSTVA DA PRESTANU DA RADE I/ILI ODMAH NAPUSTE RADNO MESTO I ODU NA BEZBEDNO MESTO, posebna uputstva za rad na takvom mestu i koja su snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu.	Delimično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	

8.3.c	(c) save in exceptional cases for reasons duly substantiated, refrain from asking workers to resume work in a working situation where there is still a serious and imminent danger.			Neusklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
8.4	4. Workers who, in the event of serious, imminent and unavoidable danger, leave their workstation and/ or a dangerous area may not be placed at any disadvantage because of their action and must be protected against any harmful and unjustified consequences, in accordance with national laws and/ or practices.	34.2	U slučaju iz stava 1. ovog člana zaposleni KOJI PRESTANE DA RADI, NAPUSTI RADNO MESTO, RADNI PROCES, ODNOSNO RADNU OKOLINU nije odgovoran za štetu koju prouzrokuje poslodavcu.	Potpuno usklađeno		
8.5	5. The employer shall ensure that all workers are able, in the event of serious and imminent danger to their own safety and/ or that of other persons, and where the immediate superior responsible cannot be contacted, to take the appropriate steps in the light of their knowledge and the technical means at their disposal, to avoid the consequences of such danger. Their actions shall not place them at any disadvantage, unless they acted carelessly or there was negligence on their part.	34.1	Kada mu preti neposredna opasnost po život ili zdravlje, zaposleni ima pravo da preduzme odgovarajuće mere, u skladu sa svojim znanjem i tehničkim sredstvima koja mu stoje na raspolaganju i da PRESTANE DA RADI, napusti radno mesto, radni proces, odnosno radnu okolinu.	Potpuno usklađeno		

9.1.a	1. The employer shall: (a) be in possession of an assessment of the risks to safety and health at work, including those facing groups of workers exposed to particular risks;	13.1 30.3	Poslodavac je dužan da doneše akt o proceni rizika u pismenoj formi za sva radna mesta u radnoj okolini i da utvrdi način i mere za njihovo otklanjanje. Poslodavac je dužan da obezbedi da zaposlena žena za vreme trudnoće I ZAPOSLENA KOJA DOJI DETE, zaposleni mlađi od 18 godina života, i zaposleni sa smanjenom radnom sposobnošću OSOBE SA INVALIDITETOM I PROFESIONALNO OBOLELI, i pored osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad, budu u pismenoj formi obavešteni o rezultatima procene rizika na radnom mestu i o merama kojima se rizici otklanjuju u cilju povećanja bezbednosti i zdravlja na radu.	Potpuno usklađeno		
9.1.b	(b) decide on the protective measures to be taken and, if necessary, the protective equipment to be used;	15.1 15.1.2 15.1.5	Poslodavac je dužan da: 2) zaposlenom odredi obavljanje poslova NA RADNOM MESTU na kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu; 5) obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu;	Potpuno usklađeno		
9.1.c	(c) keep a list of occupational accidents resulting in a worker being unfit for work for more than three working days;	49.1 49.1.8	Poslodavac je dužan da vodi i čuva evidencije o: 8) prijavama iz člana 50. ovog zakona.	Potpuno usklađeno		

9.1.d	(d) draw up, for the responsible authorities and in accordance with national laws and/ or practices, reports on occupational accidents suffered by his workers.	51.1	<p>Izveštaj o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom koji se dogode na radnom mestu, poslodavac dostavlja zaposlenom koji je pretrpeo povodu, odnosno oboljenje i organizacijama nadležnim za zdravstveno i penzijsko i invalidsko osiguranje.</p> <p>IZVEŠTAJ O POVREDI NA RADU I PROFESIONALNOM OBOLJENJU KOJI SE DOGODE NA RADNOM MESTU, POSLODAVAC JE DUŽAN DA DOSTAVI ZAPOSLENOM KOJI JE PRETRPEO POVREDU, ODNOSENKO KOD KOGA JE UTVRĐENO PROFESIONALNO OBOLJENJE I ORGANIZACIJAMA NADLEŽNIM ZA ZDRAVSTVENO I PENZIJSKO I INVALIDSKO OSIGURANJE.</p>	Potpuno usklađeno		
9.2	2. Member States shall define, in the light of the nature of the activities and size of the undertakings, the obligations to be met by the different categories of undertakings in respect of the drawing-up of the documents provided for in paragraph 1 (a) and (b) and when preparing the documents provided for in paragraph 1 (c) and (d).		<p>Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini („Službeni glasnik RS”, br. 72/06 i 84/06-ispravka, 30/10),</p> <p>Pravilnik o preventivnim merama za bezbedan i zdrav rad pri korišćenju sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu („Službeni glasnik RS”, broj 92/08),</p> <p>Pravilnik o evidencijama u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu („Službeni glasnik RS”, broj 62/07),</p> <p>Pravilnik o sadržaju i načinu izdavanja obrasca izveštaja o povredi na radu, profesionalnom oboljenju i oboljenju u vezi sa radom („Službeni glasnik RS”, br. 72/06 i 84/06-ispravka)</p>	Potpuno usklađeno		

10.1.a	1. The employer shall take appropriate measures so that workers and/ or their representatives in the undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices which may take account, <i>inter alia</i> , of the size of the undertaking and/ or establishment, all the necessary information concerning: (a) the safety and health risks and protective and preventive measures and activities in respect of both the undertaking and/ or establishment in general and each type of workstation and/ or job;	45.1 45.1.1 45.2	Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih, odnosno Odboru omogući: 1) uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu; Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor informiše o svim podacima koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.	Potpuno usklađeno		
10.1.b	(b) the measures taken pursuant to Article 8 (2).		Pravilnik o opremi i postupku za pružanje prve pomoći i organizovanju službe spasavanja u slučaju nezgode na radu („Službeni list SFRJ”, broj 21/71)	Potpuno usklađeno		
10.2	2. The employer shall take appropriate measures so that employers of workers from any outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment receive, in accordance with national laws and/ or practices, adequate information concerning the points referred to in paragraph 1 (a) and (b) which is to be provided to the workers in question.	21.	Poslodavac koji za obavljanje svojih poslova angažuje zaposlene kod drugog poslodavca dužan je da za te zaposlene obezbedi propisane mere za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa ovim zakonom.	Potpuno usklađeno		
10.3.a	3. The employer shall take appropriate measures so that workers with specific functions in protecting the safety and health of workers, or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have access, to carry out their functions and in accordance with national laws and/ or practices, to: (a) the risk assessment and protective measures referred to in Article 9 (1) (a) and (b);	45.1 45.1.1	Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih, odnosno Odboru omogući: 1) uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu;	Potpuno usklađeno		
10.3.b	(b) the list and reports referred to in Article 9 (1) (c) and (d);	47.1 47.1.2	Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor upozna: 2) sa izveštajima o povredama na radu, profesionalnim oboljenjima i oboljenjima u vezi sa radom i o preduzetim merama za bezbednost i zdravlje na radu;	Potpuno usklađeno		

10.3.c	(c) the information yielded by protective and preventive measures, inspection agencies and bodies responsible for safety and health.	47.1 47.1.1	Poslodavac je dužan da predstavnika zaposlenih, odnosno Odbor upozna: 1) sa nalazima i predlozima MERA ZAŠTITE I PREVENTIVNIH MERA ili preduzetim merama inspekcije rada;	Potpuno usklađeno		
11.1	1. Employers shall consult workers and/ or their representatives and allow them to take part in discussions on all questions relating to safety and health at work. This presupposes: — the consultation of workers, — the right of workers and/ or their representatives to make proposals, — balanced participation in accordance with national laws and/ or practices.	45.1 45.1.2 46.1 46.1.1 46.1.2 46.1.3	Poslodavac je dužan da predstavniku zaposlenih, odnosno Odboru omogući: 2) da učestvuju u razmatranju svih pitanja koja se odnose na sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU, DA PREDLAŽU I BUDU KONSULTOVANI. Predstavnik zaposlenih, odnosno Odbor imaju pravo: 1) da poslodavcu daju predloge o svim pitanjima koja se odnose na bezbednost i zdravlje na radu; 2) da zahtevaju od poslodavca da preduzme odgovarajuće mere za otklanjanje ili smanjenje rizika koji ugrožava bezbednost i zdravlje zaposlenih; 3) da zahtevaju vršenje nadzora od strane inspekcije rada, ako smatraju da poslodavac nije sproveo odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje na radu.	Potpuno usklađeno		
11.2.a	2. Workers or workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall take part in a balanced way, in accordance with national laws and/ or practices, or shall be consulted in advance and in good time by the employer with regard to: (a) any measure which may substantially affect safety and health;	15.1 15.1.3	Poslodavac je dužan da: 3) obaveštava zaposlene i njihovog predstavnika o uvođenju novih tehnologija i sredstava za rad, kao i o opasnostima od povreda i oštećenja zdravlja koji nastaju njihovim uvođenjem, odnosno da u takvim slučajevima doneše odgovarajuća uputstva za bezbedan rad;	Delimično usklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
11.2.b	(b) the designation of workers referred to in Articles 7 (1) and 8 (2) and the activities referred to in Article 7 (1);		Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini („Službeni glasnik RS”, br. 72/06, 84/06-ispravka i 30/10)	Potpuno usklađeno		
11.2.c	(c) the information referred to in Articles 9 (1) and 10;		Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini („Službeni glasnik RS”, br. 72/06, 84/06-ispravka i 30/10)	Potpuno usklađeno		

11.2.d	(d) the enlistment, where appropriate, of the competent services or persons outside the undertaking and/ or establishment, as referred to in Article 7 (3);		Pravilnik o načinu i postupku procene rizika na radnom mestu i u radnoj okolini („Službeni glasnik RS”, br. 72/06, 84/06-ispravka i 30/10)	Potpuno usklađeno		
11.2.e	(e) the planning and organization of the training referred to in Article 12.	48.	Poslodavac i predstavnik zaposlenih, odnosno Odbor i sindikat, dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.	Neusklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
11.3	3. Workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers shall have the right to ask the employer to take appropriate measures and to submit proposals to him to that end to mitigate hazards for workers and/ or to remove sources of danger.	46.1 46.1.2	Predstavnik zaposlenih, odnosno Odbor imaju pravo: 2) da zahtevaju od poslodavca da preduzme odgovarajuće mere za otklanjanje ili smanjenje rizika koji ugrožava bezbednost i zdravlje zaposlenih;	Potpuno usklađeno		
11.4	4. The workers referred to in paragraph 2 and the workers' representatives referred to in paragraphs 2 and 3 may not be placed at a disadvantage because of their respective activities referred to in paragraphs 2 and 3.			Neusklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	
11.5	5. Employers must allow workers' representatives with specific responsibility for the safety and health of workers adequate time off work, without loss of pay, and provide them with the necessary means to enable such representatives to exercise their rights and functions deriving from this Directive.	44.5	POSLODAVAC JE DUŽAN DA NAJMANJE JEDNOM PREDSTAVNIKU ZAPOSLENIH ZA BEZBEDNOST I ZDRAVLJE NA RADU OMOGUĆI ODSUSTVO SA RADA U OBAVLJANJU POSLOVA RADNOG MESTA NA KOJE JE RASPOREĐEN U TRAJANJU OD NAJMANJE PET ČASOVA RADA MESEČNO S PRAVOM NA NAKNADU ZARADE KOJA SE OBRAČUNAVA I ISPLAĆUJE U ISTOM IZNOSU KAO DA JE RADIO NA POSLOVIMA RADNOG MESTA, KAO I DA OBEZBEDI TEHNIČKO-PROSTORNE USLOVE I SKLADU SA PROSTORNIM I FINANSIJSKIM MOGUĆNOSTIMA, RADI OBAVLJANJA AKTIVNOSTI PREDSTAVNIKA ZAPOSLENIH.	Potpuno usklađeno		

11.6.	6. Workers and/ or their representatives are entitled to appeal, in accordance with national law and/ or practice, to the authority responsible for safety and health protection at work if they consider that the measures taken and the means employed by the employer are inadequate for the purposes of ensuring safety and health at work. Workers' representatives must be given the opportunity to submit their observations during inspection visits by the competent authority.	46.1 46.1.3 46.2	Predstavnik zaposlenih, odnosno Odbor imaju pravo: 3) da zahtevaju vršenje nadzora od strane inspekcije rada, ako smatraju da poslodavac nije sproveo odgovarajuće mere za bezbednost i zdravlje na radu. Predstavnik zaposlenih, odnosno član Odbora imaju pravo da prisustvuju inspekcijskom nadzoru.	Potpuno usklađeno		
-------	--	--------------------------------	---	-------------------	--	--

12.1.	<p>1. The employer shall ensure that each worker receives adequate safety and health training, in particular in the form of information and instructions specific to his workstation or job:</p> <ul style="list-style-type: none"> — on recruitment, — in the event of a transfer or a change of job, — in the event of the introduction of new work equipment or a change in equipment, — in the event of the introduction of any new technology. <p>The training shall be:</p> <ul style="list-style-type: none"> — adapted to take account of new or changed risks, and — repeated periodically if necessary. 	<p>27.1</p> <p>27.4</p> <p>27.2</p> <p>28.3</p>	<p>Poslodavac je dužan da izvrši osposobljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno DRUGOG RADNOG ANGAŽOVANJA, premeštaja na druge poslove, prilikom uvođenja nove tehnologije ili novih sredstava za rad ILI PROMENE OPREME ZA RAD, kao i kod promene procesa rada koji može prouzrokovati promenu mera za bezbedan i zdrav rad. Osposobljavanje za bezbedan i zdrav rad zaposlenog mora da bude prilagođeno specifičnostima njegovog radnog mesta I SPROVODI SE PO PROGRAMU, ČIJI SADRŽAJ POSLODAVAC MORA, KADA JE TO POTREBNO, DA OBNAVLJA I MENJA. Poslodavac je dužan da zaposlenog u toku osposobljavanja za bezbedan i zdrav rad upozna sa svim vrstama rizika na poslovima na koje ga određuje i o konkretnim merama za bezbednost i zdravlje na radu u skladu sa aktom o proceni rizika.</p> <p>Periodične provere osposobljenosti za bezbedan i zdrav rad zaposlenog koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom vrše se na način i po postupku utvrđenim aktom o proceni rizika, NAJKASNIJE U ROKU OD JEDNE GODINE OD DANA PRETHODNE PROVERE, A NA OSTALIM RADnim mestima NAJKASNIJE U ROKU OD ČETIRI GODINE OD DANA PRETHODNE PROVERE.</p>	Potpuno usklađeno		
12.2	<p>2. The employer shall ensure that workers from outside undertakings and/ or establishments engaged in work in his undertaking and/ or establishment have in fact received appropriate instructions regarding health and safety risks during their activities in his undertaking and/ or establishment.</p>	29.	<p>Poslodavac kod koga, na osnovu ugovora, sporazuma ili po bilo kom drugom osnovu, obavljuju rad zaposleni drugog poslodavca, dužan je da te zaposlene osposobi za bezbedan i zdrav rad, u skladu sa ovim zakonom.</p>	Potpuno usklađeno		
12.3	<p>3. Workers' representatives with a specific role in protecting the safety and health of workers shall be entitled to appropriate training.</p>			Neusklađeno	Planiran za 2018. godinu prema NPAA 2014-2018.	

12.4.	4. The training referred to in paragraphs 1 and 3 may not be at the workers' expense or at that of the workers' representatives. The training referred to in paragraph 1 must take place during working hours. The training referred to in paragraph 3 must take place during working hours or in accordance with national practice either within or outside the undertaking and/ or the establishment.	27.3 28.2	Osposobljavanje iz stava 1. ovog člana poslodavac obezbeđuje u toku radnog vremena, a troškovi osposobljavanja ne mogu biti na teret zaposlenog. Provera teorijske i praktične osposobljenosti zaposlenog za bezbedan i zdrav rad obavlja se na radnom mestu.	Potpuno usklađeno		
13.1	1. It shall be the responsibility of each worker to take care as far as possible of his own safety and health and that of other persons affected by his acts or omissions at work in accordance with his training and the instructions given by his employer.	32.1	Zaposleni ima pravo i obavezu da se pre početka rada upozna sa merama bezbednosti i zdravlja na radu na poslovima ili na radnom mestu na koje je određen, kao i da se osposobljava za njihovo sprovodenje.	Potpuno usklađeno		
13.2.a	2. To this end, workers must in particular, in accordance with their training and the instructions given by their employer: (a) make correct use of machinery, apparatus, tools, dangerous substances, transport equipment and other means of production;	35.1	Zaposleni je dužan da primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, da namenski koristi sredstva za rad i opasne materije, da koristi propisana sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu i da sa njima pažljivo rukuje, da ne bi ugrozio svoju bezbednost i zdravlje kao i bezbednost i zdravlje drugih lica.	Potpuno usklađeno		
13.2.b	(b) make correct use of the personal protective equipment supplied to them and, after use, return it to its proper place;	35.1	Zaposleni je dužan da primenjuje propisane mere za bezbedan i zdrav rad, da namenski koristi sredstva za rad i opasne materije, da koristi propisana sredstava i opremu za ličnu zaštitu na radu i da sa njima pažljivo rukuje, da ne bi ugrozio svoju bezbednost i zdravlje kao i bezbednost i zdravlje drugih lica.	Potpuno usklađeno		
13.2.c	(c) refrain from disconnecting, changing or removing arbitrarily safety devices fitted, e.g. to machinery, apparatus, tools, plant and buildings, and use such safety devices correctly;	35.3	ZAPOSLENOM JE ZABRANJENO DA SAMOVOLJNO ISKLJUČUJE, MENJA ILI UKLANJA BEZBEDNOSNE UREĐAJE NA SREDSTVIMA ZA RAD.	Potpuno usklađeno		
13.2.d	(d) immediately inform the employer and/ or the workers with specific responsibility for the safety and health of workers of any work situation they have reasonable grounds for considering represents a serious and immediate danger to safety and health and of any shortcomings in the protection arrangements;	36.1	Zaposleni je dužan da, u skladu sa svojim saznanjima, odmah obavesti poslodavca o nepravilnostima, štetnostima, opasnostima ili drugoj pojavi koja bi na radnom mestu mogla da ugrozi njegovu bezbednost i zdravlje ili bezbednost i zdravlje drugih zaposlenih.	Potpuno usklađeno		

13.2.e	(e) cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable any tasks or requirements imposed by the competent authority to protect the safety and health of workers at work to be carried out;	36.3	Zaposleni je dužan da sarađuje sa poslodavcem i licem za bezbednost i zdravlje na radu, kako bi se sprovele propisane mere za bezbednost i zdravlje na poslovima na kojima radi.	Potpuno usklađeno		
13.2.f	(f) cooperate, in accordance with national practice, with the employer and/ or workers with specific responsibility for the safety and health of workers, for as long as may be necessary to enable the employer to ensure that the working environment and working conditions are safe and pose no risk to safety and health within their field of activity.	36.3	Zaposleni je dužan da sarađuje sa poslodavcem i licem za bezbednost i zdravlje na radu, kako bi se sprovele propisane mere za bezbednost i zdravlje na poslovima na kojima radi.	Potpuno usklađeno		
14.1	1. To ensure that workers receive health surveillance appropriate to the health and safety risks they incur at work, measures shall be introduced in accordance with national law and/ or practices.	32.2 32.2.2	Zaposleni ima pravo: 2) da kontroliše svoje zdravlje prema rizicima radnog mesta, u skladu sa propisima o zdravstvenoj zaštiti.	Potpuno usklađeno		
14.2	2. The measures referred to in paragraph 1 shall be such that each worker, if he so wishes, may receive health surveillance at regular intervals.	32.3	Zaposleni koji radi na radnom mestu sa povećanim rizikom, ima pravo i obavezu da obavi lekarski pregled na koji ga upućuje poslodavac.	Potpuno usklađeno		
14.3	3. Health surveillance may be provided as part of a national health system.	41.1	Za obavljanje poslova zaštite zdravlja zaposlenih na radu poslodavac angažuje službu medicine rada.	Potpuno usklađeno		

15	Particularly sensitive risk groups must be protected against the dangers which specifically affect them.	6.	Posebna prava, obaveze i mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih (naročito u vezi sa njihovim duhovnim i telesnim razvojem), žena koje rade na radnom mestu sa povećanim rizikom koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materinstva, invalida OSOBA SA INVALIDITETOM i profesionalno obolelih - uređuju se ovim I DRUGIM zakonom, drugim propisima, kolektivnim ugovorom, opštim aktom poslodavca i ugovorom o radu. PREVENTIVNE MERE U VEZI SA BEZBEDNOŠĆU I ZDRAVLJEM NA RADU MLADIH, ZAPOSLENE ŽENE ZA VREME TRUDNOĆE I ZAPOSLENE KOJA DOJI DETE SPORAZUMNO PROPISUJU MINISTAR NADLEŽAN ZA RAD I MINISTAR NADLEŽAN ZA ZDRAVLJE.	Potpuno usklađeno		
16.1	1. The Council, acting on a proposal from the Commission based on Article 118a of the Treaty, shall adopt individual Directives, <i>inter alia</i> , in the areas listed in the Annex.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	
16.2	2. This Directive and, without prejudice to the procedure referred to in Article 17 concerning technical adjustments, the individual Directives may be amended in accordance with the procedure provided for in Article 118a of the Treaty.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	
16.3	3. The provisions of this Directive shall apply in full to all the areas covered by the individual Directives, without prejudice to more stringent and/ or specific provisions contained in these individual Directives.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	

17.1	1. The Commission shall be assisted by a committee to make purely technical adjustments to the individual directives provided for in Article 16(1) in order to take account of: (a) the adoption of directives in the field of technical harmonisation and standardisation; (b) technical progress, changes in international regulations or specifications and new findings. Those measures, designed to amend non-essential elements of the individual directives, shall be adopted in accordance with the regulatory procedure with scrutiny referred to in paragraph 2. On imperative grounds of urgency, the Commission may have recourse to the urgency procedure referred to in paragraph 3.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	
17.1.a						
17.1.b						
17.2	2. Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1) to (4) and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	
17.3	3. Where reference is made to this paragraph, Article 5a(1), (2), (4) and (6) and Article 7 of Decision 1999/468/EC shall apply, having regard to the provisions of Article 8 thereof.			Neprenosivo	Odnosi se na procedure EU	

17a.1	1. Every five years, the Member States shall submit a single report to the Commission on the practical implementation of this Directive and individual Directives within the meaning of Article 16(1), indicating the points of view of the social partners. The report shall assess the various points related to the practical implementation of the different Directives and, where appropriate and available, provide data disaggregated by gender.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
17a.2.	2. The structure of the report, together with a questionnaire specifying its content, shall be defined by the Commission, in cooperation with the Advisory Committee on Safety and Health at Work. The report shall include a general part on the provisions of this Directive relating to the common principles and points applicable to all of the Directives referred to in paragraph 1. To complement the general part, specific chapters shall deal with implementation of the particular aspects of each Directive, including specific indicators, where available.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
17a.3	3. The Commission shall submit the structure of the report, together with the above-mentioned questionnaire specifying its content, to the Member States at least six months before the end of the period covered by the report. The report shall be transmitted to the Commission within 12 months of the end of the five-year period that it covers.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	

17a.4	4. Using these reports as a basis, the Commission shall evaluate the implementation of the Directives concerned in terms of their relevance, of research and of new scientific knowledge in the various fields in question. It shall, within 36 months of the end of the five-year period, inform the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Advisory Committee on Safety and Health at Work of the results of this evaluation and, if necessary, of any initiatives to improve the operation of the regulatory framework.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
17a.5	5. The first report shall cover the period 2007 to 2012.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
18.1.	1. Member States shall bring into force the laws, regulations and administrative provisions necessary to comply with this Directive by 31 December 1992. They shall forthwith inform the Commission thereof.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
18.2	2. Member States shall communicate to the Commission the texts of the provisions of national law which they have already adopted or adopt in the field covered by this Directive.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
19	This Directive is addressed to the Member States.			Neprenosivo	Odnosi se samo na zemlje članice EU	
Annex	List of areas referred to in Article 16 (1)			Neprenosivo	Odnosi se na popis područja iz člana 16. stav 1. Direktive	